

1991 йил 1 сентябрдан
чиқа бошлаган

НИЯТЛАР РЎЁБИ—ҲАРАКАТДА

Юртбошимизнинг «Ўзбекистон Хотин-қизлар кўмитаси фаолияти-ни қўллаб-қувватлаш борасидаги кўшимча чора - тадбирлар тўғрисида»ги (2004 йил, 25 май) Фармонидан сўнг республикамизнинг барча вилоятларида дугоналаримиз, опа-сингилларимиз ҳаётида катта ўзгаришлар, янгилар юз кўрсатди. Аёл жамиятда ўз ўрни-ни топишга, ҳақ-ҳуқуқини танишга интила бошлади. Бу борада улар-га жойлардаги хотин-қизлар кўмиталари мададга келди.

Биз Сурхон воҳасида бўлганимизда хотин-қизларнинг ҳар соҳа-даги ютуғу муаммолари билан танишдик.

Вилоят ҳокими ўринбосари, вилоят хотин-қизлар кўмитаси раиси Мавлуда Қобулова билан суҳбатимиз ҳам шу мавзуда бўлди:

- Мавлудахон Умаржоновна, ҳар йилимиз ўз номи билан қадрли ва элнинг қайсидадир оғрик нуқтасига малҳам бўлаёпти. Вилоят хотин-қизлар кўмитасининг «Ижтимоий ҳимоя йили»даги интилиш ва изланишлари қандай кечмоқда?

- «Ижтимоий ҳимоя йили» дастури асосида биз ҳам вилоят маҳалла жам-гармаси билан биринчи навбатда но-гиронларни, кам таъминланган оил-ларни, етим-есирларни, боқувчиси йўқ, ёлғиз қарияларни рўйхатга олдик. Шулардан 4 мингтагига соғин сигир тарқатдик. Бу дегани - 4 минг оил-ларнинг рўзгорига сут, қатиқ кирди, дегани; кичик тадбиркорликни бошлашга имкон берилди, дегани. Албатта ичи-да шавқи бор одам озгина ерига ҳам ишлов бериб, экин екишдан эринма-са, рўзгорига ёруғлик қиради. Қўлдан берганга қўш тўймас, деганларидек, ҳамма гап - одамларимиз дунёқарашин-нинг шаклланишида...

Ҳар бир туман хотин-қизлар кўмита-лари қошида тикувчиликка йўналтирил-ган ўқув марказлари очиб, кам таъмин-ланган оила аъзоларини хунарга ўрга-таяпмиз. Битирувчиларга эса сертифи-кат билан биттадан тикув машинаси совға қилаёпмиз. Бу хайрли амаллар йўлида ўз ҳимматини дариг тутмаётган ҳомийларимизга раҳмат айтаемиз.

Шунингдек, паррандачилик фабрика-си раҳбари билан ҳамкорликда 15 та

оиллага 100-200 тадан жўжа тарқатаёпмиз. 6 та чегара туманларда яшовчи ёрдамга муҳтож опа-сингилларимизга «Микрокре-дитбанк»дан тадбиркорлик учун 500 минг сўмдан пул олиб бердик. Уларга эса ма-ҳалла фуқаролар йиғини ва яна «қўли очик» ҳомийларимиз кафили қилиша-ёпти. Хотин-қизларимиз ўзларининг ҳақ-ҳуқуқларини англаб, бирор ишнинг бо-шини туттишга қийналмасликлари учун «ҳуқуқий маслаҳатхона»лар ташкил қил-ганимиз. Марра - интиланганики!

Ўз кучи билан иш бошлаб, бугун катта тадбиркорга айланган опа-сингиллари-миз кўп. Масалан, Термиз шаҳридан «Аб-дулла Авлод» кичик корхонаси бошлиғи Барнохон Сарибоева; Денов туманидан «НИГ» фирмасида фаолият кўрсатаётган Робия Нахимова, «Гулнора» тўқувчи ма-шини хизмат уйи раҳбари Гулчехра Ҳай-дарова; Қўзириқ туманидан «Сим-Саби-на» фирмаси раҳбари Назокат Қорахо-нова... Санайверсак, адоғи йўқ. Бундай-ларнинг саъй-ҳаракатлари билан қанча-дан-қанча иш ўринлари яратилаёпти, юзлаб оилаларнинг рўзгорларига кут-баракка қираёпти, уларнинг ортидан эр-гашган яққа тадбиркор дугоналаримиз файратига таҳсин айтмай иложимиз йўқ.

Аёлларни иш билан таъминлашнинг са-марали йўналишларидан бири бўлган меҳнат шартномаси асосида уй меҳна-тини ташкил қилиш ҳисобига аёллар учун 338 та янги иш ўринлари яратил-ди. 158 та оиллага 120,7 миллион сўм им-

тиёзли кредит берилди.

- Дарди бор аёлнинг ҳаммаси ҳам юрак ютиб, вилоят ҳокимлиги бино-сига келолмайди. Сиз улар билан қачон гап-лашасиз?

- Очиги, қабул куним пайшанба кун бўлса-да, бошқа кунлари туман ҳудудларига, маҳалла-ларга бориб, аёлларни тўплаб суҳбатлашаман. Бу масалада мен уларга эмас, улар менга ёрдам беришади. Чунки улар-нинг гапларини, таклифларини эшитиб, мен иш режамни тузаман. Айниқса, му-тахассислигим врач бўлгани учунми, аёл-ларнинг соғлиғига кўпроқ эътибор бе-раман. Бу ҳаётда аёл соғлом бўлиши керак. Махсус жиҳозланган кўчма тиб-бий машиналаримиз энг чекка қишлоқ-ларга қириб боришарди. Суҳбатлари-мизнинг бирида бир аёл оғир юрак па-роғи билан оғриган 4 ёшли боласини даволатиб беришимиз учун ёрдам сўра-ди. Шу лаҳза Тошкент педиатрия инсти-тутда ишлаганим кўл келди. У ерда бу операцияни Корея услуби бўйича ўткир билимли шифокорларимиз амалга оши-ришарди эди. Ҳомийлар кўмағида бо-лакай даволаниб чиқди. Бугунги кунда у ерда тўғма ногирон болаларни ҳам да-волати келаяпмиз.

- Мавлудахон, сиз яна вилоят хотин-қизлар Кураш федерациясининг президенти экансиз...

- Ҳа, ҳар бир вилоятнинг қувониб кўрсатадиган ютуғи бўлганидек, Сурхон воҳаси елкаси ерга тегмаган полво-лари билан доврқули. Уч мингга яқин курашчи қизларимиз бор. Улар ўз фе-дерацияларига мени президент қилиб сайлашганида масъулиятим юз қарра ошгандай бўлди. Ҳар бир ҳудуддан мак-таб, коллеж, олийгоҳ, корхона ва ҳатто маҳаллалардан спортга иштирокчи аёл-қизларни йиғиб, уларни йиғиб, аёл-қизларни машғулотлар ўтказадиган шароит яратишга ҳаракат қилдик. Бос-қичма-босқич ўтказилган танловлар пол-вон опа-сингилларимизнинг маҳорати-га, дадиллиги ва мардлиғига баҳо бер-ди. Республика босқичида қирққа яқин аъзоларимиз иштирок этиб, фахрли ўринларга муносиб қўрилдилар. Яқин-да эса Термиз шаҳрида ўтказилган 1-Жаҳон чемпионатида Сайгул Тўраму-рова ўз вақти доирасида 2-ўринни эгал-лаб, қумуш медаль соҳиби бўлди. На-сиба Бўтаева эса феврал ойида Лондон-да бўлиб ўтган Ислон Каримов номида-ги 7-Халқаро турнирда 2-ўринни эгал-лаб, қумуш медаль совриндори бўлди. Мақсад - албатта аёлларимизнинг ва улардан туғилajak бақувват фарзандла-

римизнинг соғ-саломатлиғига эришиш.

- Маҳалла маслаҳатчи-лари ва хотин-қизлар кўмиталарининг ҳам-корлиги қандай бўлмоқда?

- Вилоят ҳудудида 658 та маҳалла маслаҳатчи-си ишлаётти. Улар ма-ҳаллада сайиллар таш-кил қилиш, таниқли санъаткорларни таклиф қилиб, кўнгилочар томоша-

лар уюштиришдан эринмайдилар. Ахир инсоннинг кайфияти яхши бўлса, яхши ишлайди, миясига чиройли, фой-дали фикрлар келади-да. Туманлар-да ҳам «Муқаддас аёл шаъни», «Аёл маънавияти», «Аёл ва ҳуқуқ», «Аёл жи-ноят содир қилса...» сингари мавзу-ларда тадбирлар, учрашувлар ва дав-ра суҳбатлари, савол-жавоб кечалари ўтказилди. Бу - одамларни бир-бири-га яқинлаштириш, ютуғу муаммолари-ни тортинмай айта олишлариға кат-та имконият яратаяпти.

- Хотин-қизлар кўмиталари фаоли-яти доирасига кирувчи муаммо-«Аёллар жиноятчилиги» деган ибор-анинг ўзи кўнгилларни зир-кратиди...

- Тўғри айтасиз. Бир кун келиб, бу сўзлар лугатимиздан ўчирилишига эри-шармиз, деб умид қиламан. Шу бо-ис оилаларда ижтимоий-маънавий муҳит-ни соғломлаштиришга қаратилган чора-тадбирлар дастури ишлаб чиқил-ган. Оилалар мустаҳкамлиғига таҳдид солаётган ўз жонига қасд қилиш, оила-вий ажримлар, фоҳишабозлик, нокон-уний депортация ва бошқа салбий ҳолатларни хотин-қизлар кўмиталари ва уларнинг куйи бўғинлари ҳамда мутасадди ташкилотлар билан ҳамкор-ликда ўлғаниб, ҳар бир ҳолатда оғир-лашган оилаларнинг олдини олиш бўйича ишляёпмиз. Натijaда хотин-қизлар жинояти бир мунча камайди. Бунда асосан Бойсун (С. Жўрақуло-ва), Денов (М. Сапарова), Шеробод (З. Жовлиева) туманлари хотин-қизлар кўмиталарининг хизмати бекиёс.

- Аёлга не керак меҳрдан ўзга, де-ган сатр бекорга дунёда келмаган-да. Шундаймасми?

- Ўзбек аёллари завку шавқи, ғай-рати, эркака эҳтироми, фарзандига жонбахилиғи билан ҳар қандай ба-лаанд муҳофизат лойиқ. Ҳурматли эр-какларимиз ёнларидаги жуфти ҳалол-ларига ҳар кун ҳеч бўлмаганда битта яхши сўз айтишни унутмасликлари-ни истардим. Барча оилаларга бутун-лик ва бахтибекамлик тилайман.

Санобар ФАХРИДДИНОВА

ШИЖОАТИ КЎЗЛАРИДА НАМОЁН

Эндигина йигирма ёшга тўлган Зулфия номидаги Давлат муко-фоти соҳибаси Назокат Абдура-химовага дугоналари хавас бил-ан қарашади.

- Самарқанд вилоятининг Оқдарё туманида камол топ-дим, - дейди Назокат. - Мактаб-да яхши ўқишга, турли тадбир-ларда қатнашишга интилардим. Кейин Оқдарё педагогика касб-хунар коллежига ўқишга кир-дим. Бу ерда ҳам «Балли қиз-лар», «Фанлар ҳафталиғи» каби беллашувларда иштирок этиб

голиб бўлдим. Вилоят олимпиа-даларида биринчи ўринларни қўлга киритдим. Коллежни би-тиргач шу ерда қолиб фаолият-тимни давом эттирдим.

- Назокатхон, турли танлов-ларда голиб бўлган экансиз, услубий қўлланмалар ҳам яратибсиз.

- Ҳа, дарс кўргазмалар асоси-да, ижодий тарзда ўтилса ўқув-чининг онгига яхши таъсир қилади. Шунингдек, янги педа-гогик технологиялардан унумли фойдаланаман. Шунинг учун ҳам

«Энг иқтидорли мута-хассис» кўрик-танло-вининг вилоят бос-қичида голиб бўлдим. Ва тажри-баларим асосида услубий қўлланма-лар яратдим. Кол-леж қошида «Етакчи қизлар» тўғрагини ташкил қилдим.

- Келинг энди Зулфия номи-даги Давлат мукофотиға са-зовор бўлганлигингиз ҳақида гаплашсак.

- Эътибор берган бўлсангиз та-лабгорлар сони йилдан-йилга кенгайиб бормоқда. Бу йил ай-

ниқса чекка қишлоқлар-дан қизларимизнинг голиб бўлгани қувон-нарлидир. Таълим йўналиши бўйича голиб бўлдим. Қола-верса мен бу йил қўшалоқ мукофот соҳибаси бўлдим.

«Халқ таълими аълочи-си» кўрак нишони билан ҳам тақдирландим.

- Кўзингизда порлаб тур-ган шижоат сизни ҳеч қачон тарк этмасин, янги зафар-лар ҳамроҳингиз бўлсин.

Матлуба ШУКУРОВА

ДУО БИЛАН БОҒ КЎКАРАР

Андижон шаҳри ҳоким ўринбосари, хотин-қизлар кўмитаси раиси Равшанхон Жўрабоева ва "Дўстлик" маҳалла фуқаролар йиғини раиси Муножатхон Ҳакимова билан Фозилжон ака Зокировлар хонадонига кириб борарканмиз, кенг айвондаги тувакларга ўтказилган 100 дан ортиқ гулларни кўриб ҳайратимни яширолмай: "Гулчи эмасмисиз, опа?", дея сўрадим оила бекасида.

- Гуллар - жону-дилим, дейди Малика опа. Аслида боғчада тарбиячи бўлиб ишлаганман. Мен бу хонадонга шаҳардан келин бўлиб тушган ва бу борада укүвсизроқ эдим. Онам (қайнонам) экинлар билан гаплашишни, қайсини қачон экишни, қандай парваришлашни ўргатган. Қайнотамдан эса гул ва дарахт қирқилларни ўргатганман. Ҳозир ушбу Бахтиёржон (иктисодчи) ҳам бу санъатни яхши эгаллаган.

- Сиз ҳам гулларга қизиқасизми? - сўрайман хонадон соҳибни Фозилжон акадан.

- Очиғи, Маликахон билан бу борада мусобақалаша олмайман, - дея ая чойга чиқиб кетганидан фойдаланиб кўнглидагини тўкиб солади "соҳиб". - "Палма" билан "Хитой гули"нигина мен олиб келганман. Қолган кўчатларни аянгиз қалам-қаламдан кўпайтирган.

Маликахонни ота-онам ҳам ўла-ўлгунча дуо қилиб кетишди. 6 ой тушакка миҳланиб қолган ота-онамни ўзи парваришлади. Уларга қиз бўлиб, кўнгилларига қаради. Бирон марта

малол келиб гапирганини билмайман. Унинг таърифига муносиб сўз тополмайман, - кўзида ёш айланди аканинг. - 2 ўғил, 2 қизимизни ақл-идрокли, одампарвар, раҳмдил қилиб тарбияляпти, минг шукр. Унга қанча эҳтиром кўрсатсам оз.

Сўхбатимиз жараёнида Фозилжон акага кўнгирак бўлиб қолди. Улар биздан уэр сўраб, хонадан чиқиб кетдилар. Бу ҳолга Равшанхон изоҳ бердилар:

- Ҳар жума кўни ўзлари сингари бир-икки саҳоватпешалар билан ёрдамга муҳтожларнинг ҳолидан хабар олишади, рўзгориға кўмаклашади. Фозилжон ака шаҳардаги кўпгина кам таъминланган оилаларнинг қариндошиди бўлиб қолган.

Яқинда у оғир касаликка дучор бўлган кичик қизини СамГПИда операция қилдирди. Профессор Фатхулла Умархўжаевнинг шарофати

билан 80дан ошқ беморлар мураккаб операциядан сўнг соғайиб кетишди. Улардан бири - кам таъминланган оила фарзанди - фарғоналик қизчанинг операция харажатларини ҳам Фозилжон ака тўлади. Уни ногирон бўлишдан асраб қолди. Ҳали хануз қизча ва унинг ота-оналари бу оила билан хабарлашиб туришади.

- Фозилжон аканинг оиласи ҳокисорлиғи, камтарин ва дилқашлиғи билан кўпчиликка ибрат бўлгулик, - дея гапга қўшилди маҳаллақўм Муножатхон опа. Оила бошлиғи "Андижон Файз-Элит" хусусий ишлаб чиқариш фирмасини ташкил қилиб, қанчадан-қанча одамларнинг қорига ярапти. У тўю-маъракаларимизга доим бош-қош.

Маликахон ва Фозилжон Зокировларга омонлик, омад ва узоқ умр тилаймиз. Эзгулик билан лиммо-лим қалблари ҳеч қачон дарз кўрмасин.

САНОБАР

«ЎҒЛИМ БОКСЧИ БЎЛИШНИ ИСТАМАСДИМ!»

Ҳамюртимиз Руслан Чагаев Штутгарт шаҳридаги ғалабасидан сўнг, 19 апрел кўни Тошкентга учиб келди. Спортчи самолёт трапидан она ватан тупроғига қадам босар экан, бир қўлида Ўзбекистон байроғини, бир қўлида эса чемпионлик камарини ушларди. Биз журналист аҳли ҳамма қатори Руслан билан суҳбатлашгимиз, эсдалик учун бирга суратга тушгимиз келарди.

Руслан билан эски қадрдонлардек кўришиб, суҳбатлашарканмиз, унинг содда, камтарлиғи андижонча мулозамат, ҳурмат эҳтироми менда катта таассурот қолдирди. Анча йиллардан бери Германияда яшётган бўлишига қарамай, шарқона, таъбир жоиз бўлса ўзбекона одоби, яхши оилада тарбия кўргани билибини турарди.

Қуйида Руслан билан бўлган суҳбатимизни эътиборингизга ҳавола этмоқдамиз.

- Руслан, Сизни «Ок Тайсон» дейишади, маълумки «Темир Майк» ўта оғир вазнда мутлоқ жаҳон чемпиони бўлган. Сиз ҳам ўз олдингизга шундай мақсад қўяпсизми?

- Албатта, ҳар бир боксчининг жаҳон чемпиони бўлишдек орзуси бор. Мен эса жаҳон чемпиони бўлишга эришдим, эндиликдаги мақсадим - барча чемпионлик камарларини бирлаштириш ва мутлоқ жаҳон чемпиони бўлиш!

- Николай Валуев Сизни кучли эканлигингизни тан олиб, жанг якунланиши билан Сизни ғалаба билан табрикладими?

- Менимча у гаранг ҳолатда эди, сабаби жангингиз бу тарзда якунланишини кутмаганди, шекилли. Назаримда хафароқ ҳам кўринарди.

- Ҳаммага маълумки, Сиз Майк Тайсонга ғалаба тимсоли сифатида ҳамиша хавас кўзи билан қарагансиз. Агарда шундай вазият юзага келса-да, Сиз Майк билан рингда учрашишингизга тўғри келса - бокс тушармингиз ёки инкор этармингиз?

- Йўқ, албатта бокс тушардим. Лекин бундай имконият бўлмайди-да. У мен учун ҳамиша ғалаба тимсоли бўлиб қолади.

- Бу йил сизнинг оилангизда фарзанд туғилиши кутилаётган экан?

- Ҳа, худо хоҳласа бу йил кўпайишамиз. Шифокорларнинг айтишича ушбу қувончи кунлар август ойининг бошлариға тўғри келаркан. Худо хоҳласа эсон-омон, соғ-саломат учрашишлик насиб қилсин, мен унга ҳали ўз миннатдорчилигини билдиришим керак. Ахир кўраясиз-ку, қадамнинг қандай қутлуг келатганини!

- Уч яшар ўғлингиз Артурнинг келажақда профессионал боксчи бўлишини истармингиз?

- Албатта келажақда ким бўлишини ўзи ҳал қилади. Лекин менга қолса боксчи бўлишини истамасдим. Чунки бунинг нақадар оғир касблигини ўз бошимдан кечираяпман. Ҳа, албатта ғалабали онлар бўлганда - бу онлар ҳеч нарсаси билан ўлчанмайди. Лекин бунинг иккинчи томони ҳам бор - бу доимий машқлар, спарринглар, ўтказиб юборилган зарбалар, Қон, тернинг сув-сув бўлиб оқиши. Шунинг учун кўпчилик ота-оналар каби мен ўзимнинг ўғлимга бу қийинчиликларни раво кўрмасдим ва боксини касб сифатида танлашни истамасдим. Лекин танлаш ҳуқуқини унга қолдираман.

- Сизга катта раҳмат, Руслан. Биз Сизга бундан кейин ҳам улкан зафарлар тилаймиз ва мутлоқ жаҳон чемпиони бўлишдек мақсадингиз амалга ошишиға тилақдошимиз! Беҳзод ҲОЖИМАТОВ

БҲГҮНҲННГ АЁЛИ

Ўзбекистон Хотин-қизлар кўмитаси, хотин-қизлар нодавлат-нотижорат ташкилотларининг "Меҳр" бирлашмаси, Республика "Маҳалла" жамғармаси, Ўзбекистон ННТ кўллаб-қувватлаш Фонди ташаббуси билан "Жамиятнинг демократик ривожланишида маҳалла етакчи аёлларининг ролини ошириш иштиқболлари" мавзусида Форум ўтказилди. Анжуманга давлат ва жамоат ташкилотлари раҳбарлари, Қорақалпоғистон республикаси, вилоятлар "Маҳалла" жамғармалари хотин-қизлар кенгашлари раислари, Олий Мажлис депутатлари, нодавлат-нотижорат ташкилотларининг фаол аёллари иштирок этдилар.

"Ўзбекистонда хотин-қизлар ҳаракатининг ривожланиш иштиқболлари", "Маҳалла ҳаётида аёлларнинг жамоатчилик ва сиёсий фаоллигини ошириш", "Хотин-қизлар тадбиркорлигини ривожлантириш орқали маҳалла аёлларининг иқтисодий мавқеини ошириш" мавзуларини қамраб олган Форумда кўпгина масала-

лар муҳокама қилинди.

- Форумни ўтказишдан мақсад, - деди "Меҳр" бирлашмаси раиси З.Тўхтаўжаева, - мамлакатимизда аёллидерларни кўпайтириш, ҳар соҳада уларнинг ўрни баландлигини ўз-ўзига аниқлаштириш, уларнинг ташкилотчилик қобилиятини ишға солиш ва АЁЛнинг ҳаётини фаровонлаштириш. Шу боис, Форум иштирокчилари Давлат бошқарув тизимида ва ўз-ўзини бошқариш ташкилотлари ва давлат структурасида, сиёсий партияларда, матбуот ва оммавий ахборот воситаларида 17 пунктдан иборат чора-тадбирлар режасини амалға оширишни мақсадға мувофиқ деб билади.

- Маҳалламиз аҳлини иш билан банд қилиш учун оилавий касаначиликни йўлга қўйдик, - дейди Навоий вилояти Қизилтепа тумани Ўзбекистон маҳалласи фуқаролар йиғини маслаҳатчиси Б.Остонова. - Ёш чевар Д.Шоимова 15 нафар қиз жувонни қуроқчиликка ўргатаёпти. 20 нафар қиз зардўзлик билан шуғулланаёпти. Яна

ўқув марказлари очиш ниятимиз бор. Аммо ёш тадбиркорларға кредит олиш муаммоси бизни қийнаёпти.

- Бизнинг маҳаллада эса "Маҳалла ғамхўри" шўбаси кам таъминланган оилаларға 300 минг сўмдан пул бериб, тадбиркорлик қилишлариға йўл очаяпти, - дея ҳикоя қилади Андижон вилояти "Маҳалла" жамғармаси бошлиғи О.Ибрагимова. - Ҳар бир оилға 100 тадан парранда тарқатилаётгани ҳам одамларни меҳнатқа қоралаёпти.

Музокараға чиққан бухоролик маҳалла хотин-қизлар ташкилоти раиси Ҳ.Ашурова, қашқадарёлик маҳалла жамғармаси бошлиғи Г.Бобонозалар ҳам ўз ҳудудларида амалға оширилаётган ишлар ва уларни қийнаётган муаммолар ҳақида гапирдилар.

Форумда Ўзбекистонда хотин-қизлар ҳаракатини ривожлантириш йўлида давлат ва нодавлат-нотижорат ташкилотлари ҳамкорлигини янада мустаҳкамлаш, фуқароларнинг ўз-ўзини бошқариш органларидаги иштирокини кучайтириш лозимлиғи алоҳида таъкидланди.

С.ФАХРИДДИНОВА

Ахборот

ҚАРИЯЛАР ЭЪЗОЗДА

Ижтимоий ҳимоя йили муносабати билан Нуронийлар оромгоҳида Хотин-қизлар кўмитаси томонидан ташкил этилган тадбир қарияларимизнинг қалбига қувонч бағишлади. Тадбирда Тошкент шаҳар меҳнат ва ижтимоий муҳофаза қилиш бош бошқармасидан вакиллар ҳам иштирок этишиб, дам олаётган қарияларимизға юртимизда кексаларға берилаётган эъзоз ва эъти-

бор ҳақида сўзлашди. Бутун иш фаолиятини халқ хизматиға бағишлаб нафақаға чиққан отахону онахонларимиз кексалик гаштини суриб яшаётганларидан мамнунликларини изҳор қилдилар.

- Узоқ йиллар фабрикада ишладим, - дейди Ҳабиба Раҳматова. - Шу ҳалол меҳнатимнинг орқасидан болаларимни улғайтирдим. Мана ҳозир улар юрт хизматида. Мен уларға яратилаётган имкониятларни кўриб қувонаман. Аф-

суски, бизнинг ёшлигимиз ўтиб кетди, кексалик гаштини суриб, фарзандларимиз ардоғида, ватанимизға, халққа тинчлик-омонлик тилаб дуолар қилиб яшаймиз.

Тадбир якунида қўшиқлар янгради, онахон-отахонлар диллари яраб рақсга тушишди. Уларға Хотин-қизлар кўмитаси томонидан совға-улашилди.

Нарғиза КАРАБАЕВА,
ЎзДЖТУ талабаси.

● Ф И К Р

ЭЛ МАҚТАГАН ҚИЗДАН ҚОЛМА

Шу кунларда атоқли ёзувчимиз Абдулла Қаҳҳорнинг "Танланган асарлари"ни қўлимга олдим. Авваллари кўп бор мутлола қилган бўлсам ҳам "Нурли чўққилар" ҳикоясини қайта ўқитгим келди.

Гап шундаки, асар қаҳрамонлари Фотима билан Зухра эгизак бўлсалар-да, феъл-атвори бир-бирига ўхшамайди. Зухра нурли чўққиларни кўлаб қишлоқдан кетади. Фотима эса фермада ишлаб обрў-этибор топади. Зухра ўзи излаган "Нурли чўққилар"га эриша олмади, бахтини ҳам тополмади. "Одам интиланган чўққи тоғ чўққиси сингари булутлар орасида эмас, ерда бўлади", - дейди ҳикоя қаҳрамонларидан бири.

Ҳақ гап. Гарчи асарнинг яратилганига 40 йилдан ошган бўлса-да, ундаги воқеалар, тимсолларга бугун ҳам дуч келиб турамиз.

Марҳаматнинг ўқисидея яшайдиган Кароматхоннинг бир ўғил, икки қизи бор. Ўғлини уйлаган. Қайнона тазйиқи, қизларининг таъна-дашномларини эшита-вериб, келин боласини кўтариб ота уйига кетиб қолди. Орадан 2-3 ой ўтса ҳамки, келинини кўргани, уйга қайтаргани бормади.

- Садқаи сар, - деди Кароматхон қўлини пахса қилиб, - ундай келиннинг боридаан йўғи. Бахридан утаман.

Бироқ ўғли рози бўлмади. Бошқа уй топиб чиқиб кетишди. Қувв-қайлиқнинг рўзгори йўлга қўйилиб, аҳил ҳаёт кечиряшарди.

- Каромат опа, биргина келинин ҳам хизматингизга сола олмадингиз-а? - дейишди қўшнилари.

- Кетгани яхши бўлди, - бўш келмади Кароматхон, - тили бир қарич, қўли бемаза, фаросати кам...

- Йўғ-е, Мехрихон ундай қизмас, ўзим уларда тўққиз йил раҳбар бўлганман, - деди муаллима опаси. - Ўқув-ли пазанда қиз у. Чаққон-чапдастлигига ҳавасимиз келарди.

- Келин қилган мен, яшаётган мен, синаган ҳам ўзим. Ўғлим лаңдаворлик қилди. Майли, улардан кўрмаган меҳр-оқибатни қизларимдан кўрарман...

Тўғри, қизлари кўхлиққина, соғлом, бўйи-қадди рисоладагидек. Бир кўришда лоп этиб кўзга ташланади. Шунинг учун ҳам Кароматхон қизларини мақташдан толмайди:

- Катта қизим Насиба чевар, қўйлақларга гул босади. Қўлидан супурги тушмайди. Кир ювади, дазмол босади. Кичигим Нигора, сал эрқарок, ўзимга тортган. Катта бўлса қўйилиб эс кириб қолади.

Аслида, Насибаси мақтагудек эмас. Буни яқиндаги бир издиҳомда гувоҳи бўлдик.

Насиба онаси ўтирган уйга бош суқди-ю: "Привет, - деди. - Ая, мен вечерга кетаяпман, пулдан чўзинг. Кечкурун келмайман, биз шунга келишдик..."

- Наси, вой, бўйларингга гиритигон. Кечагина сумалак қиламиз, деб ўртоқларингизда қолиб кетувдими? Бугун вечерга бормаи тургин, холангиз... Пулни келишимиз керак.

- Борами, боришим шарт! Бошқа проблеманинг менга дахли йўқ. - Насиба аяси узатган пулни олди-ю, қаро матодан тикилган, этакларида пиллика ўхшаган иллар осилиб турган қўйлагини силкитиб жўнаб қолди.

Кароматхон лабини тишлади. Лом-мим дея олмади. "Мен ҳозир", деди-ю, қизининг ортидан жўнаб қолди.

Бу аёлнинг яна бир хурмача қилиги бор. Кичик қизини (11-12 ёш) қаерга борса ортидан эргаштириб юради. Олдига ўтказиб, дастурхондан нима деса, олиб едиради. Ўзининг олдидаги нарсалар қолиб нарига қўл узатади. Тантқиқ қиз бошқа ўртоқлари билан ўйнай демайди.

Албатта, гап овқатда эмас. Бироқ бу ерда ҳар хил гап бўлади. Қиз бола деганининг онаси кучоғида талтайиб ўтириши одобдан эмас-да.

"Бола азиз, одоби ундан азиз", - дейди халқимиз. Яна: "Онаси мактаган қизни олма, эл мактаган қиздан қолма", деган нақл ҳам бор. "Арқоғини кўриб бўз ол, онасини кўриб қиз ол". Шундай экан, ҳамма учун ўз боласи азиз. Ўзимиз емай, боламизга тутамиз, қиймай қийдирамиз. Бу, бурч, вазифамиз. Шу билан бирга одоби ҳам расо, мукамал бўлиши керак. Айниқса, қиз фарзандни шарм-ҳаёли, ифбатли-назокатли, ор-номусли, покиза-пазанда қилиб тарбиялашимиз, уй, рўзгор тутумларини ўргатишимиз зарур. Одамлар билан савол-жавобда тавозе, ширин тилли бўлиши, рияя андишга мойил, оғир-босиқ бўлиши учун биз - ота-оналар масъулмиз.

Қизларимиз яхши тарбия олиб, эл-юрт назарига тушсин, ҳамқишлоқлари маҳалладошлар: "Шу қизни келин қилсам", дея ҳавас қилишсин.

Улфатхон РЎЗИОХУНОВА,

хуқуқшунос.

Андижон вилояти, Марҳамат тумани.

(Боши ўтган сонларда)

Шу бола қўлини совуқ сувга урмай катта бўлди. Ўқиди. Яхши жойга отаси жойлаб ҳам қўйди. Одамлар билан чиқишмади. Ишга сабри етмади. Бўшади. Отаси вафот этди. У Бекор юрди. Мана, икки синфдошнинг бугунги ахволи:

Кийёсла!

АБДУМУРОД:

- Мен ҳеч кимдан кам эмасман. Ўз бизнесимни яратаман, деган мақсад қўйди. Колхоз тугатилди. Фермер бўлиш режасини тузди. Фермерлик сирларини сўраб-суриштириб юрибди. Ер олди. Низоми тасдиқланди. Одамларни ишга олди, иш бошлади. Қўйналапти: ерза олди курт тузди; насос қўйди; ёр - дашт худудида; трактор тез-тез бузилаяпти. Хотини: "Бекор қилдингиз. Айт-мовдимми?" - деяпти. Абдумурод енгилмаяпти. Мақсадимга етаман, дейди. Ходимларни ишонтирди. Шартномани 103%га бахтарди. 19 млн. сўм соф даромад олди. Наврўзда маҳаллага ош қилиб берди. 2 йил ўтди. Ўтган йил 31 млн. сўм, бу йил 43 млн. сўм соф даромад олди. Маҳаллага "маънавият рақоиси" курди. «Нексия» олди. Оиласи билан Оқтошда дам олиб келди. Дангиллама иморат қураятти. Ўзи қизил. Гапи дадил. Пули кўп. Кеча сутни қайта ишлаш комплекс қурилишини бошлаш олдидан ош берди.

Нега шундай бўлди? Сенинг ўғлинг шундай бўлмайдими? Бунинг учун нима қилмоқчисан? Қани, бир ўйлаб кўр.

ПУШАЙМОН ЙЎЛИ

Фарзанд 1-2 йўталса, пешонаси қизиса олиб докторга чақирилди. Ярим кунда ҳам, ярим тунда ҳам. Машина бўлмаса - машина, вақт бўлмаса - вақт, таниш бўлмаса - таниш, пул бўлмаса - пул топилади. Бола соғаяди. Ҳамма ташвиш, тортган азоб худди бўлмагандек. Ўтди-кетди. Хурсанд бўламан. Худого шукр.

Боланинг ахлоқи дардга чалинди: онасига гап қайтарди. Бақирди. Бу - ахлоқий иситма. Унга ёрдам керак. Педагогик-психологик ёрдам керак. Она боласи ўн марта гап қайтарганини Отага айтмади. Ўн биринчиси - биринчи марта, деб айтди. Онанинг кечиримлилик меҳри унинг ўзини қарши ишлайди.

Бола ҳали яшаб кўрмаган. У: "Онам мени эркалаши керак. Онанинг болага муносабати шундай экан. Онам, шундай қилиши керак экан", дейди. Меҳри сал камайса, ўқрайди. Сен менинг онамисан? Нега кечагидай ўпиб-яламай қолдинг? Ҳўп, Сирож билан бир оз ичибман, сенинг нима ишин бор? Онамисан, меҳрингни беравер. Ҳаммаси, "ОК!" бўлади. Ёш бола эмасман. Тушундингми, мамул! Қайтиб йўлмида турма. Кўзингни уйиб оламан. Ҳа-ха-ха...! Тур, кет! Эртага отага рўбарў бўлди... Отани касалхонага олиб кетишди.

НЕГА ШУНДАЙ БЎЛДИ?

Ота-она болани беҳад суйиб, иллатларини ҳам билиб билмасликка, қўриб қўрмасликка олди. Мана, болага қўшилиб, иллатларнинг ҳам суғиғи қотди. Энди уларнинг химоячиси, эгаси - бола кучга тўлди. Ўзини эмас, иллатини ёмон десанг ҳам, нега мени ёмон дейсан? деб ўдағайлайди. Ўқрайди. Ташланади. Она ўша пайтларни яхши эслайди. Нега биринчисини эмас, ўн биринчисини айтдим? Биринчисини айтсам, дадаси вақтида қайтарармиди? Шунинг дадасига айтмайман? Йўқ. Айтмайман. Айтсам, дадаси мени яна уришарди. Шуларни ўйлаб, она эзилди!

КАҲҲОР:

Мақсад қўймади. Замондан нолиб: «Бизга шу ҳам бўлаверади, деб, "юз-юз" олиб яшайверди. Колхоз тугатилди. Қаҳҳор ишлаётган штат қисқарди. Бекор. Замондан нолиди. Норозилик аламини ароқдан олаяпти. Замонни муҳокама қилаяпти. Ўйлашга, изланишга ҳафсала йўқ. У - яхши, замон - ёмон. Абдумуроднинг устидан қулди. Тўй, маъракаларда ғийбат қилди. Замонни ёмонлади. Маҳалладан ёрдам пули ола бошлади. Пулига ича бошлади. Оиласи қийнала бошлади. Хотини Шарофат жаврай-жаврай адо бўлди. Ўзи ўтган-қайтганларни "санаб" ўтирибди. Наврўзга ошга борди. Ошдан чиқиб, яна ичди. Ҳасад қийнади бошлади. 2 йил ўтди. Кўзи оғир дардга дучор бўлди. Давлатнинг "Сихат-саломатлик йили" дастури бўйича қўзи бепул операция қилинди. Замондан нолияпти. Лекин ўзини эгшлаш учун бошини, кўзини, тилини, оёқ қўлини ишлашга мажбур қилмаяпти. Ҳали ҳам мақсади йўқ.

Лекин қўни-қўшни, қариндошлар бир нарсда яна хато қилишди. Улар ўғил-қизни айблади. Аслида ким айбдор? Соғлом, лекин тарбиясиз қолдирилган фарзандми? Ёки ўз бурчини тўлиқ бажармаган, яхши боққан-у лекин яхши тарбияламаган ота? Суйган, бироқ тарбияламаган онами? Демак, қўни-қўшнилари, қариндош-уруғлар, маҳалла-қўйнинг талабчан нигоҳи ёмон фарзанда эмас, аввал, фарзандини ёмон тарбиялаган ота-онанинг кўзига қаратилиши керак. Нега? Чунки сабаб - ота-онада, оқибат - фарзандда. Ёмон йўлга кириб бўлган йигирма ёшли йигитни уришдан энди не фойда?

Демак, бола тарбиясида кўнгил эмас, ақл ҳокимлик қилиши керак экан.

БОЛА НЕГА ҚУЛОҚ СОЛМАЙДИ?

Педагогларнинг фикрича, бунинг сабаблари кўп. Шулардан биттаси - сенинг айтаётган сўзларинг қилаётган ишларинг, туйғуларинг билан қўшилмаслигида, бир-бири билан уйғун эмаслигида. Болалар зийрак, бунинг жуда тез сезади. Масалан, сен боланга "Яхши бўл", деб зарда қилсан. "Тинч ўтир", десанг-у ўзинг нотинч бўлсанг. Бола сен ўзинг қилолмаётган нарсангни ундан талаб қилаётганингни дарҳол сезади.

Сен боланга: "Ўзингни ўзинг эгла", дейсан-у, унинг учун ўйлайверасан, ишлайверасан. Кўп такрорланаварида бу тушунмовчилик. Бола охири чарчаб, сен айтгандай эмас, ўзи билганича яшай бошлайди. Бу - унинг мустақил фикри.

ЎҒИЛ НЕГА ЭРКА

Юсуф Хос Ҳожиб шундай дейди: "Болага отанинг меҳнати синган бўлса, унинг феъл-хулкини жадал ўрганади. Ота фарзандини тергаб тарбияласа, унда феъл-йўриқ яхши бўлади, ота ва онасининг юзини ёруғ қилади. Агар назорат қилувчиси бўлмаса, ундай фарзанд ярамас ва нобақор бўлади. Бундай фарзанддан умиднингиз узавер. Эй ота, ўғил-қизни тергаб тарбиялагин, токи кейин сендан нолувчлар бўлмасин". ("Оила" 2005 й. №1,93-б).

Бу камчилиқ кўпинча якка ўғилларда бўлади. Ота-она узоқ вақт фарзанд кутади. Унга етгач, асраб-авайлайди. Талабчанликни ҳам, ғазабни ҳам ичига ютади. Вақти-соати келиб, эси кирса, яхши бўлиб кетади, деб алдайди ўзини.

Бу иллат боласи кўп оилаларда ҳам учрайди. Кўнгли бўш ота, боласининг қўнглига қараб яшайди. Боласи йўғласа, айб менда, деб ўйлаб, эзилади. Айтганини муҳай қилиб, қўндиради.

Ўғли: "Отам менинг қўнглимга қараб яшаши керак экан", деб ишонади. Катта бўлиб, талабни ошираваридади. Шундай қилиб, ота ўзи дунёга келтирган боласининг қўлига айланади.

(Давоми бор)

Мухаммаджон ҚУРОНОВ,
педагогика фанлари
доктори, профессор.

Тарбия соати

КИТОБИ

Шундай. Ота боласига бир марта қараса, она ўн марта қарайди. Шунинг учун ҳам она - она. Мухтарам. Бироқ баъзи ҳолларда меҳр зўрлик қилиб, бурчни сусайтиради. Кун, ой, йиллар ўтаверади. Бола, унинг ичида иллатлари кучга тўлиб, ота-она қариб бораверади. Сабр-тоқати тугаган, норози ота-онанинг бурчи ҳуқуқи энди олдинга чиқади, меҳри чекинади. Лекин кеч. Энди ота-она бири-бирини уришиб, азоб ва армонга тўлиб, қараб туришдан бошқага яраммайди. Чунки боланинг улар билан гаплашишга вақти, тоқати йўқ.

Йигирма йиллик меҳр тугаб, йигирма йиллик жабр бошланди. Юз-шувит, ном - бадном, биров эшигини келиб қоқмайди. Шундай қилиб, "ширин" фарзанд инсульт, инфаркт, ўлимни тезлаштириб беради. Унинг соғлиги яхши. Чунки машина бўлмаса - машина, вақт бўлмаса - вақт, таниш бўлмаса - таниш, пул бўлмаса пул топиб, кун-тун бағирга босиб боқилган, оқ ювиб, оқ тараб ўстирилган бола.

- Турмуш ўртоғим билан оила қурганимизда у талаба эди. Шу сабаб Тошкентда яшаб қолдик. Ижарада турамиз. Икки қизимиз бор. Бошида жуда аҳил иноқ яшар эдик. У мени еру кўкка ишонмасди. Мени эркалаб "Гул, Гулим", дер эди. Бир оз қийналиб яшасак ҳам, бир-биримизга суянардик, таскин берардик. Аслида, севишмаганмиз. Дадамнинг қишлоқда яшайдиган ўртоғи-собик хизматдоши бўлгани учун қуда бўлишган. Лекин севишганлардан кам эмасди муҳаббатимиз, - дея сўзлай бошлади ўзини Гулмира деб таништирган аёл.

- **Хозир ҳам шундайми?**
- Ҳамма гап шунда-да. 5 йилгагина

эзилардим. Нима учун уни қизиқтирмай қўйдим экан деб, кечалари билан ўйлаб чиқардим. Шунда миямга бир фикр келди. Мен уни синамоқчи бўлдим.

Бир хат ёзиб, эрим ишлаётган тегирмоннинг кичгинагина деразасидан ташлаб юбордим. Бу пайтда тегирмонда ҳеч ким йўқ эди. Ташлашга ташладиму ҳаяжондан қалт-қалт титрай бошладим. "Нотўғри қилаяпман. Агар эрим билиб қолса ўлдиради!"

- **Хатда нима деб ёзган эдингиз?**

- Бир нотаниш қиз номидан, "севиғи-хори" ёзди. "Собир ака! Сиз мени танимайсиз. Лекин сизни кўп вақтдан бери биламан. Сиз бошқаларга ўхшамайсиз.

Ховлида юмушларни бажараяпману, икки кўзим тегирмон тарафда. Ўша кун тегирмонга биринчи бўлиб қайим кирди. Демак, хатни акасидан олдин у ўқиган. Кейинроқ эрим ҳам кирди. Мен ҳозир унинг тегирмондан қайтиб чиқиб: "Гул, мана буни қара. Қайси бир ахмоқ қиз менга хат ёзибди", дейишини жуда-жуда хоҳлардим. Бироқ вазият мен ўйлагандек бўлиб чиқмади. Ярим соатдан кейин тегирмон шақиллаганча ишга тушиб кетди... Тушлик маҳалда ҳам эримнинг оғзини поиладим. Жим. "Балки олмагандир, хатни отиб юбораётганимда бирор тешикка тушиб кетгандир. Агар шундай бўлса аянам яхши бўларди", деган ҳаёлга ҳам бордим.

Кун бўйи эримда бирорта шубҳали ҳолатни кузатмадим. У ҳар кунгидек хотиржам, бефарқ эди. Ортиқча ташвишга тушганимдан ўзимни койидим. Бироқ...

унинг юз ифодасини аниқ кўролмадим. Мен эса бошимни сарак-сарак қилдимда, бўғимдаги йиғини ичимга ютиб, уйга томон югуриб кетдим. Яна дераза орқали хонага кирдимда, ухлаб ётган болаларимнинг оёқ томонига бошимни қўйганча, юзимни кўрпага буркаб хўнграб йиғлаб юбордим. Йиғлайвердим-йиғлайвердим. Гўё мен эримни хиёнат устида ушлаб олган эдим.

Бир зумдан сўнг эшик шахд билан очилиб, эрим кириб келди. "Ҳозир кечирим сўрайди, нима деб гапираман, нафратимни қайси сўзлар билан айтаман", деб турган эдим, у мени бир тегди.

- Мен хатни сен ёзганини билган эдим. Атайлаб шундай қилдим. Сен билан бошқача гаплашаман энди. Ҳали мени синайдиган бўлиб қолдингми? Эрмак бўлиб қолдимми?,- деб зугум қила бошлади.

Ахволни бу тарзда ўзгаришини кутмаганим учун бир зум доғдириб қолдим. "Мен... шунчаки... билмоқчи эдим...", - дейишини биламан:

“ТЕГИРМОНДАН БУТУН ЧИҚҚАН”

етди ширин турмушимиз. Энди ҳар куни галва, жанжал.

- **Нима сабабдан бўлаяпти келишмовчиликларингиз?**

- Э, ҳаммасига ўзим сабабчи бўлсам керак.

- **Бундай фикрга келишга бирор асосингиз борми?**

- Ҳа... Қизларим туғилгандан кейин эримнинг юртига—Шаҳрисабз туманига, маълум муддатга яшаш учун кетдик. Чунки боя айтганимдек, шаҳарда яшашга қийналиб қолдик.

Шаҳарда туғилиб ўсган эмасманми, қишлоқ ҳаётига тез киришиб кетолмадим. Уй юмушлари, томорка, молу қўй-қўзилар, дала ишлари... Бу ёқда ёш болаларим... Бир кун яхши юрса, иккинчи кун йўталиб, иссиғи чиқади. Улар билан овора бўлиб, ўзимга қарашга вақтим бўлмасди. Шу сабабданми, эрим менга камроқ эътибор берадиган, уйдагиларнинг олдида мени жерик ташлайдиган одат чиқарди. Бундан мен жуда эзилардим. Ахир бу ерда мен мусофир бўлсам, хафа бўлганимда ҳам, хурсандчилигимда ҳам фақат унгагина суянсам. Мен ишлари юришмагани учун эрим жижзакки, асабий бўлиб қолган деб ўйлардим. Ўз ўрнида, менинг кўзимга ҳам у нотавон кўринадиган бўлиб қолди. Хуллас, эру хотин сал нарсага хафалашадиган, бир-биримиз билан гаплашмай қўядиган одат чиқардик.

- **Балки бу, эримнинг каттиқ кандир?**

- Йўқ, ўзи авваллари ҳам бошқаларнинг қизларини жону дилидан яхши кўрарди. Ўзиникини-ку айтманг.

- **Қишлоқда нима иш билан шугулланди?**

- Ҳовлимизнинг кўча тарафига қараган тегирмонимиз бор эди. Уни укаси юритарди. Қайимга ёрдамчи бўлиб ишлай бошладим.

Ҳар куни кийими чангга ботиб ишлайди, овқат ейди, ухлайди. Эртасига яна шу ҳол такрор бўлаверарди. Мен қайни-сингилларим, овсиним билан уй юмушларини бажарар, қайнота-қайнонамга қўлдан келганича хизмат қилардим.

Кунлар шу тарзда ўтаверди. Мени севувчи, мен билан ҳар доим махфийлашувчи эримдан асар ҳам қолмади. Мен унинг бундай муносабатидан жуда

Биламан, эримнинг каттиқ кандир, лекин нима қилай, сиз қишлоққа келганингиздан бери яна қалбим яраси янгиланди. Менинг ҳам севишга ҳақким бор-ку? Агар илоҳи бўлса, бугун кечга сиз билан учрашсак. Соат 9.30 да Ҳазраткул ақанинг ҳовлисининг орқасидаги ариқ бўйида кутаман!"

- **Бу ишингизни бирор киши сезиб қолмади?**

- Фақатгина кичик овсиним билди, холос. "Э, янгажон, Бекорга қилаяпсиз, шу ишларни. Акам барибир сизни яхши кўради. Хиёнат қилиши хаёлингизга ҳам келмасин". Унинг бу гапларидан суюниб кетдим. Бир хаёлим тегирмонга кириб хатни олиб чиқиб, йиртиб ташласам-кан, деб ўйладим. Бироқ бошлаб қўйган хийламнинг охири нима билан туғашини, тўғрироғи, эримнинг хатга муносабатини билмоқчи бўлдим.

ВАФОСИЗ ЁРИМ...

Кеч кириб, сўрида қайнота-қайнонам, овсиним ва болалар билан телевизор кўриб ўтирардик. Бу орада қизалоқларим ухлаб қолишди. Кечаси ҳам тегирмон юргизаётган эрим ёнимга келиб: "Ўринни ичкарига соли. Болаларни олиб кириб ётқизаман", деб қолди. Юрагим "шув" этди. Соатга қарасам 8. 45. "Нахотки?", деб юборибман. Ичкарига кириб кетдим. Эрим аввал катта қизимни, кейин иккинчисини олиб кириб ётқизди-да: "Мен яна бир оз ишлайман", деганча чиқиб кетди. Чироқни ўчириб, дераза тоқчасига чиқиб, тегирмон тарафга мўралай бошладим. Эрим ростдан ҳам тегирмонга кириб кетди. "Худого шукр, шундай оғир-вазмин эримни ёлгон хиёнат ботқоғига ўзим бо-

- Нимани билмоқчи эдинг? Нимани? Қани, юр, ота-онамнинг олдида биласан, билмоқчи бўлганингни. Найрангларингни бирма-бир айтиб берасан, - деб мени эшик томонга судрай бошлади.

Қайнота-қайнонамнинг олдида, овсини-қайинларимнинг олдида шарманда бўлишдан қўрқиб, тавалло қилишга тушдим. Чунки унинг важоҳати жуда ёмон эди. Хуллас, ялиниб-ёлвориб кечирим сўрадим. Мен уни айблаш ўрнига, у мени ер билан битта қилди. Ўз айбини менинг бўйнимга осди-қўйди.

Шу воқеа сабаб, ораимизга совуқчилик тушди. У бу нарсаларни кейинчалик унутиб юборди. Менинг юрагимда эса катта бир чандиқ қолди. Уни аввалгидек севолмай қийналам. Аммо болаларим учун яшашга мажбурман. Арзи-маган кўринса-да, бу воқеа мен учун катта мактаб бўлди. Демак, дейман баъзида, бирорта аёл "кўзини сузса" индамай хиёнат кўчасига кетаверар экан-да. Баъзан нега шу ишни қилдим, нима учун унинг асл қиёфасини кўрдим, деб қийналам. Опажон, мен нотўғри қилдимми, нима деб ўйлайсиз?

- **Синглим, сизни тўғри қилгансиз деб айтолмайман. Бу ерда нотўғри иш қилган одам - бу сизнинг эрингиз! У оила деган муқаддас неъматнинг асл пойдеворлари - меҳр, муҳаббат, садоқат деган тушунчаларни асрай билиши, сизнинг юрагингизни араламаслиги керак эди. Балки эрингизнинг сизга бефарқ бўлишининг сабаби иши юришмагандандир. Сиз ўзингизни кўп қийнаманг, руҳингизни туширманг. Турмушда бундан катта қийинчиликлар, алдов ва хиёнатлар бўлади. Гулмирага сизнинг ҳам айтар сўзингиз борми, азиз юртдошлар?**

Хулқар ХОТАМБОЕВА

Кўнғироқларингиз...

АЖРАШАЙ ДЕСАМ...

ТАШРИФЛАРИНГИЗ...

Жажоғина ўғилчасини етаклаб кириб келган эркачининг кўзларида мунг ва алам кўринади.

- Аёлим ўзимга қариндош эди. Энди оиламиз бўзилди... Аввал кўп пул топардим, турмушимиз ҳам ёмон эмасди. Фалокат экан, бир кун иш пайтида кўзим жараҳатланди. Ногирон бўлиб, нафақага чиқишимга тўғри келди. Эркак кишига уйда ўтириш тўғри келмас экан. Бора-бора уй тозалаш, овқат пишириш, кир ювиш каби ишларни ҳам бажара бошладим.

Чунки аёлим уйдаги тозалик билан унча иши бўлмас, овқатни ҳам ўзи истаган пайтда пиширарди. Икки қизим эса оч-наҳор юришарди.

Эркак бўлиб уйимизга бирорта дўстимни бошлаб кела олма-

ганман. Ахир қандай қилиб тўғизиб ётган уйга меҳмон олиб келаман? Бунинг устига, аёлим олти ойдирки бир эркак билан кетиб қолди, уникида яшаб, унинг икки қизига оналик қилаётти.

- **Ия, ўзларингизнинг қизларингиз-чи?**

- Қизларим мен билан яшайди. Болаларим оналарини жуда соғинишади. Аёлимни эса уйга қайтишга кўнради олмапман...

- **Оилаингиздаги келишмовчиликлар ҳақида аёлингизнинг яқинлари билишади?**
- Ҳа, иккита опаси бор. Улар

бизникига келиб туришади. Сингилларининг бу ишидан улар ҳам қаттиқ ранжишган. Деярли гаплашишмайди. Аммо мен билан муносабатлари яхши. Сингилларининг қандайлигини яхши билишади-да. Чунки илгари улар бизникига меҳмонга келишса, хотиним уларни уйга киритмасди.

- **Нега ундай қиларди?**

- Чунки уларимиз ивирсиқ, қозон-товуқ уй қулаб ювилмасди. Мен ишдан келгач, ўзим бажарардим. Хотиним эса бу иш-

ларим учун мени назарига илмай қолдимикан? Хуллас, жуда бошим қотган.

- **Унинг бу хиёнатини кечирасизми, ярашмоқчимисиз?**

- Нима қилай? Ярашаман-да, болаларим учун, иложим қанча? Ажрашай десам болаларим барибир оналарини қўмсашади... деди эркак қўлига кўзойнагини олиб, рўмолчаси билан кўз ёшларини артаркан.

- Мен ойимга бораман, ойимга... Соғиниб кетдим ойиқонимни, - дея қутилмаганда унинг ёнида ўтирган қизалоқ хархаша

қилишга тушди.

- Ана, кўрдингизми?! Мен энди нима қилай? Қизчаларимга бемехр онасидан қандоқ қилиб меҳр сўраб берай...

Эркак қизчасини оғутиб, чиқиб кетди.

Тахририятга кўп инсонлар келишади. Кўп аёллар эрларини инсофга келтириш, оиласига қайтаришга ёрдам беришимизни ўттини сўрашади. Бу воқеада эса...

Ўз боласини ташлаб, биронинг боласига она бўлиш қийин. Эҳтимол, бир кун у ўзи кечган оиллага зор бўлар? Хатосини тушуниб, боши тошга тегиши рост.

Лекин унда кеч бўлмасмикан?

ГУЛБАШАҚАР

ҚАЛБНИ ТАҚСИМЛАБ БЎЛМАЙДИ!

“Завжам руҳига мактублар”
март-апрел ойлари

ЭСЛАТМА: “Менинг тушунчама, азизаганим, кўнглини икки-учга бўлиб бўлмайди. Қалб деган аъзо ҳам бўлинмаслиқ. Наҳот кўнглининг бир қисмини биринчи хотинга, бир қисмини иккинчи хотинга улашиб бўлса? Ҳис-туйғулар-чи? Улар ҳам тақсимланадими?”

Азимжон Қосимов

Мана шу покиза, олижаноб фикрлари, мустаҳкам эътиқоди учун ҳам мен муаллиф Азимжон Қосимовга ташаккурлар айтаман. Яшанг, дейман. Мен бу кишини танимайман, кўрган ҳам эмасман. Лекин ёзганларини ўқиб, унинг қанчалар бегубор инсон эканлигини, болаларининг онасига бир умр вафодор, меҳрибон бўлганини ва дилдорининг вафотидан сўнг ҳам унга содиқ қолганини, хотирасини азиз тутганини қадрлагим, олқишлагим келади.

Ха, мана, деярлик икки ойдирки, севимли “Оила ва жамият” газетасида ҳурматли олим Азимжон Қосимовнинг “Завжам руҳига мактублар”ини ўқиб бордик. Ва инсон нақадар ганимат эканлигини, айниқса, эр-хотин тирикликда бир-бирларини эъозлаб, қадрлашлари зарурлигини янада теранроқ англаб, ҳис этдик. Зора, бу мактублар кўз очиб кўрган хотинининг ўлимидан сўнг унинг тупроғи совумай туриб, уйланишга шошилган ёки хотин устига хотин олишга кўнгли суст кетган баъзи эркакларнинг кўзини очса, инсофга келтирса...

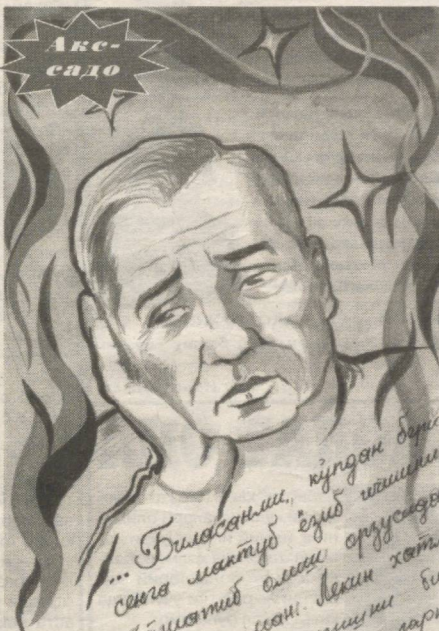
Мени айниқса, ўттиз биринчи мактубдаги юқорида келтирилган - дил изхори қаттиқ ҳаяжонга солди. Айтмоқчи бўлиб юрганим аччиқ ҳақиқатни айтишми кераклигини эслатиб, қўлимга қалам тутқазди.

“Тафаккур” журналида таниқли олим Ҳомиджон Ҳамидийнинг “Авесто” китоби ҳақидаги “Зардўшт” мақоласини ўқигандим. Зардўшт замонида

яхши хулқ, азгу мақсад, олижаноб ғоялар илгари сурилиб, шароб тайёрлаш ва шаробхўрлик, кўп хотинлик қатъиян маън этилган экан. Ажабо, бизнинг эрамыздан илгариги асрларда ҳам кўп хотинлик масаласи инсониятни ташвишга солган экан-да. Айрим газетхонлар мени кечирсинлару, мен “кўп хотинлик маън этилган” деган қарорни ўпаман, ёқлайман. Ҳа, баланд овоз билан бу сўзни айтиб, оламга жар солгим келади.

Ўзингиз ўйланг, тарихда рўй берган не-не тахт талашилар, ер-сувни қизганишлар, қирғин-барот урушлар, хунрезлигу фитналар, ўз отасини ўлдиришлар, юртни вайрон қилишлар кундошларнинг фарзандлари ўртасида рўй бермаганими? Кўп хотинлик, яъни кундош балоси бўлмаганида эди, Мирзо Улуғбек ўз ажалидан олдин зурриёди томонидан ўлимга маҳкум этилмасди. Кундошлар кутқуси, ўғай ака-укалар низоси бўлмаганида, соҳибқирон Амир Темур тузган мустаҳкам давлат унинг вафотидан сўнг тездаёқ парчала-ниб кетмасди-ку!

Тарихни қўйиб турайлигу, бугунги кунда ҳам давом этиб келаётган айрим хотин устига хотин олишлар ёки бир этак фарзандлари бўла туриб, хотини вафот этгач, тездаёқ янгисига уйланишлар натижасида уларнинг ўғил-қизлари таълим-тарбияси, меҳр-оқибати парокандаликка учраётгани ҳақиқат-ку! Иккинчи хотин ўғай болалари ҳузурига неғадир тишини қайраб, фақат ўз манфаатини ўйлаб келади. Меҳрини дариг тутади. Отаси яхши, болалари ёмон! Ота кеч-урун ишдан келдими, болалар устидан қақшатқич шикоят бошланади. Онага аччиқ қилиб, ота ғазаб отига минади. Пиширилган таом заҳар-зақумга айланиб,

болаларнинг бошида калтак синади... Бемехр, қўли эгри, юраги нафратга тўлиқ, руҳан ва жисмонан касалманд авлод худди ана шундай оилада воёга етади. Ёхуд бир хотиндан кўнгли тўлмай, фарзандлари бўла туриб, енгилтақ хотинга уйланиб олаётган бесаёр эркаклар камми? Инсон бир-бирини тарбиялаши, яхши гап билан кўнглига йўл топиши мумкин эди-ку! Онаси билан қолган, кеч-қурунлари отаси йўлига кўзлари нигоран бўлган ўғил-қизларнинг қанчалар ўқиб яшашларини, уларнинг ҳам қалби нафратга, интиқомга тўлиб боришини бир тасаввур қилиб кўринг-а! Сиз хоинларнинг, уришқоқ ва муттаҳамларнинг, ўғил-лару оқибатсизларнинг “бахтиёр болали-

ги”ни ўрганинг. Албатта улар баджаҳл ўғай ота ёки бемехр, ҳаёсиз ўғай она “тарбия”сини олган бўладилар.

Ана шуларни ўйлаб, мен ҳурматли Азимжон Қосимовнинг ёзганларини, унинг ниятини, қарорини олқишлагим келди. У умр йўлдоши Ойшахон Исроил кизининг вафотида мана беш йил тўлибдики, уйланишни ҳаёлига ҳам келтирмайди. Даъватчиларга таслим бўлмайди. Тўғри қилади. Суюкли дилдорининг ёди билан яшаш, унинг руҳини шод этиш, ондан айрилган фарзандларининг, жиғарларининг ярасига туз сепмай, уларга меҳр, далда беришдан ортиқ савобли иш борми, дунёда?!

Ха, бир бошга бир ўлим, деганларидек, фарзандлари бор эркакнинг ҳам, аёлнинг ҳам қайта турмуш қуришига қаршиман. Болалар бир-бирларини суяб, катталар кичикларига қараб, қариндош-уруғлар ёрдамида ўзларини эплаб кетишлари, отасига ҳам гапхўрлик қилишлари мумкин. Маънан мажруҳ бўлиб, кўнгли ўқиб, калтак ёб, қарғиш эшитиб яшагандан кўра, ота эса бу аҳволдан руҳан азоб чекканидан кўра қийналиб бўлса-да, ўзларини ўзлари эплаганлари маъқул эмасми?! Тўғри, инсофли ўғай оналар, ақлли ўғай оталар ҳам топилади. Уларни яратганнинг ўзи ярлақсин! Барибир, мен ҳурматли Азимжон Қосимов айтганларидек, қалбнинг тақсимилашини истамайман. Қалб бутун бўлсин!

Мен сизнинг барча ёзганларингизга, садоқатингизга қойилман, фикрингизда қатъий турунг. Эҳтиёт бўлинг, чунки бева эркакларни уйлантириш-ка, бева аёлларга эр топишга уста бўлиб кетган, тўйда ош ейман, сару-по кияман, дейдиган “савоб талаб” корчалонлар кўп атрофимизда.

Улар ҳар қандай қатъиятли, вафодор эркакни ҳам авраб йўлдан уришлари мумкин. Сизнинг эса мустаҳкам иродангиз, ўз дунёқарашигиз ва бахтли ўтмишигиз бор. Атрофингизда меҳрибон фарзандларингиз, келинларингиз, набиралар бор. Биз эса сиз ёзганингиздек, дostonларда тараннум этилган, маромига етказиб қўйланган ишқ-муҳаббатнинг борлигига, ягона-лигига ишонамиз! Яшанг, соғ бўлинг! Ижодингизга барака!

Санъат МАҲМУДОВА

КЎНГЛИ ОЗОР ТОПМАСИН

Бу мақолани ўқиб узок ўйга толдим. Эр-хотин ўртасида кўнгли қоларли нима гап ўтган уларнинг ўзига-ю, ёлғиз Оллоҳга аён. Бекорга: “Тошдан қаттиқ, гулдан нозик”, демайдилар кўнглини. Кўнгли чинни пиёла, синса ўнглаб бўлмайди. Инсонни инсондан кўнгли қолмасин. Кўнгли меҳрнинг бағрига яширилган офтобга ўхшайди. Инсон ўзини ҳар қанча мажбурлагани билан ўша офтобни сўзмаса ҳеч кимга меҳр кўрсата олмайд. Кўнгли меҳр билан омухта бўлганда муҳаббат туғилади. Муҳаббат инсонни эзгуликларга, дунёни қайта кашф этишга ундайди.

Азизим Юсуф, ҳозир айна кучга тўлган, ишлаб қармайдиган, ақли ва жисмоний салоҳияти уйғунлашиб борадиган ёшда. Дунё кутилмаган мўъжизаларга тўла. Унинг сиру асрорлари умрингиз давомида очилиб бораверади. Баъзан бу муаммоларнинг моҳиятини англаб етишга инсон умри озлик қилади.

“Ота қадрин-ота бўлган билурсан”, дейдилар кўпни кўрган донишмандлар. Сиз

отангиз ҳақида нохуш хаёлу, ножиноз фикрларга боришга шошилманг. Отангиз билан яқинроқ дардлашинг, кўнглини забт этган бахтли онлари, юрак тубига чуққан, ушалмаган армонлари бордир. Ҳар қандай аёл ҳам ўзини кимгадир фидо қилишдан аввал уни ички сезгилар таразусидан, шууридан ўтказди-ку! Тақдир уларни бекорга қўшмагандир. Отангизнинг энг сўнгги орзуси, юрагининг бир парчасини кўз очиб кўрган, ишончли одамига қолдириб кетмоқчи экан. Унинг орзусини адо этинг.

Агар отангиз ёмон одам бўлганда унинг суваратини ҳам сақламасди. Юсуфжон укагинам, давр ўткини, умр шиддатли, кўз очиб-юмгунча фарзандларингиз улғаяди. Отангизнинг ёшига етиб қоларсиз. Унда кеч бўлиши мумкин. Отангиз борлигига, уни соғ-омон кўриб турганингизга, у сизни билиб-бўлмаган “ўғлим” деганига шукр қилинг. Ахир сиз унинг зурриёдисиз. Танангизда унинг қони югуриб турибди.

Халқимизда: “Хотин хорлаган хотинга, фарзанд хорлаган фарзандга зор бўлади”, деган нақл бор. Қадрли Юсуфжон: “Хайратдан

“Мен отам деб йиғлаганимда...” - 5-сон

ЭСЛАТМА: Отасиз ўсганман. Ёлғиз онам ёрамада институтни битираман. Кейинчалик бошлаган отам эканлигини билиб қолдим. Онам қасал. У отамни кечиршишми, у билан ярашшишми истаяпти. Нима қилай, отам билан ярашсаммикан?

Муаллиф: Гулбашар

қотиб қолдим. У одам... Менинг хозирги ишлаётган ишонамдаги бошлиғим эди. Мени ҳурмат қилар, доимо “ўғлим” деб, гап-рарди. Уч нафар қизи бор, ўғли йўқлигидан афсусланарди”, деб ёзгансиз. Балки ҳаётининг ўзи сизларни бежиз тўқнаштирмагандир. Отанинг ички туйғулари алдамас, у сезгиларига ишонгандир, ҳар не бўлганда ҳам энди унинг кўнгли озор топмасин. Кўрмаган отангизни кўрдингиз. Энди ундан ўзингизни олиб қочманг, уни қадрлашга ҳаракат қилинг. Эҳтимол унинг сизга айтар сўзи, юрагидан армони бордир? Биз яшаётган оламнинг қонунлари, тошу таразуси бор, уни ҳеч ким буза олмайд.

Ҳикмат МАҲСУМОВ,
Тошкент шаҳри.

Юсуфжоннинг ҳаёти, ёшлиги, ўспиринлиги кино лентасидек кўз ўнгимдан ўтиб, кўзларимдан тинмай ёш оқди. Юсуфжон! Онаизоринг сени ҳеч кимдан кам қилмай ўстирибди. Минг раҳмат у кишига! Отанг эса номардлик қилибди. Жонингдан ҳам азиз қизаларинг бор экан. Обрули лавозимда ишларкансан. Онажонинг тезда тузалиб кетиши учун кўлингдан келганча ҳаракат қил. Агар отанг билан ярашгин де-

Юсуфжон! Болалиқдан ота меҳридан маҳрум ўсган экансиз. Отангиз сизга ҳам ота, ҳам она бўлиб, ўстирган эканлар. Тўғри, сиз отасизлиқдан анча эзилгансиз, хўрлангансиз. Лекин онангнинг яхши тарбияси тўғрисида эл қорига ярайдиган инсон бўлиб етишибсиз. Нега энди отангизни кечира олмайсиз? “Кечирмоқ - мардликдир, кечир-

Юсуф, сизга айтадиган гапим шуки, онангни отангиз билан ярашиб кетишингизни истаган экан, онангнинг сўзидан асло чиқманг, отангиз билан ярашинг. Отангиз қилишга яраша жазосини олибди. Ўғил фарзанд кўрмабди.

салар ярашгин. Ҳар бир инсон ҳам ҳаётда хато қилади.

Ха, Юсуфжон! Отанг билан яккама-якка суҳбатлашгин. Албатта у ҳам ҳозирги кунларда виждондан қийналаётгандир.

Отанг дуосини ол. Уни кечир. Шунда қалбинг осовишта бўлади. Онаизоринг ҳам сендан рози бўлади.

Ҳайбулла АБДУЛЛАЕВ,
Бухоро вилояти,
Ғиждувон тумани.

Юсуфжон! Болалиқдан ота меҳридан маҳрум ўсган экансиз. Отангиз сизга ҳам ота, ҳам она бўлиб, ўстирган эканлар. Тўғри, сиз отасизлиқдан анча эзилгансиз, хўрлангансиз. Лекин онангнинг яхши тарбияси тўғрисида эл қорига ярайдиган инсон бўлиб етишибсиз. Нега энди отангизни кечира олмайсиз? “Кечирмоқ - мардликдир, кечир-

моқ - инсофдир, кечирмоқ - имондир”, дейилган ҳиндуларнинг бир китобида. Маслаҳатим, отангизга меҳр қўйинг. Шунда сизнинг ҳам меҳрибон қондошларингиз, сингилларингиз бўлади. Отангиз суяган боғингиз, ишонган тоғингиз бўлади.

Ҳайбулла АБДУЛЛАЕВ,
Тошкент шаҳри.

Энди номард отага айтадиган гапим шуки, агар ўғлингиз сиз билан яраша, унинг онасидан кечирим сўраган, ўғлингизнинг кўнглини кўтаринг, унга суянинг.

Раънонам ЖУМАНИЁЗОВА,
Андижон вилояти.

ТАБРИКЛАЙМИЗ

ЗЕБОХОН!
20 баҳорингиз билан табриклайман. Келажакда орзу-истакларингиз амалга ошишга тилакдошман.

Адажоним Насриддин ҲАМРОҚУЛОВ!
Туғилган кунингиз билан табриклайман. Бахтимизга доимо соғ бўлиб, роҳатимизни кўриб юринг.

Азиз онажонимиз! 50 ёшга тўлишингиз билан табриклаймиз. Сиз бор хонадонимиздан файзу баракат, давлат кетмасин!

Фарзоналарингиз Номишан Назока

Азиз онажонимиз! 50 ёшга тўлишингиз билан табриклаймиз. Сиз бор хонадонимиздан файзу баракат, давлат кетмасин!

Иброҳимжон

Азиз онажонимиз Муҳайёхон ИБРАГИМОВА!
Сизни таваллау айёмингиз билан табриклаймиз. Эл соғлиғи йўлаша ишлаганингиз, энди эса бизнинг бахтимизга ўзингиз ҳам соғ бўлинг!

Қулангиз, кўнглингиз Маннон, қизингиз Мавлула, Юнусобод тумани.

Хурматли ТОШТЕМИР ака, ЎРИНБОЙ ука ва БАҲОДИРЖОН!

Таваллау айёмингиз муборак бўлсин. Сизга соғлиқ, оилавий бахту саодат тилайман.

САОДАТЛИ САОДАТ ОПА

Баъзи инсонларга қарата жонқуяр, фидойи, меҳнаткаш, тиниб-тинчимас дея таъриф берамиз. Тошкент Давлат Маданият институтининг "Халқ иқидиёти" кафедраси мудири, филология фанлари номзоди, профессор Саодат Йўлдошевада ана шундай сифатлар мужасманланган.

Кутлов

У халқ оғзаки иқоди билан мунтазам шуғулланиб келаётган жонқуяр мураббий, миллий қадриятларимиз, удум-одатларимизнинг билимдон, фольклор-этнографик жамоалари ташкилотчиси ва тарғиботчиси, "Жавоҳир дурдоналари", "Ўй останада бошланади", "Анъана ва замон", "Изҳор" каби телекўрсатувлар муаллифи ва илмий маслаҳатчиси бўлиб фаолият кўрсатиб келмоқда. Бундан ташқари, Саодатхон Йўлдошева республика, вилоят, туманлар миқёсида ўтказилиб келинаётган "Ибратли келин", "Намунали оила", "Ибратли қайнона", "Алла" каби қатор кўрик танловларини уюштиришда ҳам фаол қатнашиб келмоқда.

Саодат опанинг илмий фаолияти алоҳида аҳамиятга эга. Чунончи, унинг "Эпос халқ ўтмиши", "Алпомиш достонида хотин-қизлар образининг тасвири" номли мақолалари, "Мучал тўйи" каби рисола ва "Қирқ кокил", "Бойсуннинг

парвози" каби бир қатор услубий қўлланмалари олиманинг илмий иқтидорини намоён этибгина қолмай, балки жонли фольклорий жараённинг ривожини ўчун жуда катта ҳисса бўлаётди.

- Миллатнинг буй-бастиси, маданияти асрлар оша яшаб келинаётган удум ва анъаналарида кўринади. Уларни йўқотиб қўйишимиз, унуттишимиз асло мумкин эмас. Миллийлик аслида, томирларимизда оқаётган қонда мужассам. Оёғингиз остидаги она замин, бошингиздаги осмоннинг мавжудлигини ҳис этиб, сажий кўёнинг тафтини сезиб турсангиз, шунинг ўзиёқ жисму жонингизга қувват беради, - дейди фольклоршунос олима.

Бугун кутлуг ёшга қадам қўяётган Саодат опанинг жисму жонига қувват бераётган куч унинг оиласи - меҳрибон умр йўлдоши, фарзандлари, унинг меҳнати самарасидан баҳраманд бўлаётган юртдошларимиз меҳри бўлса не ажаб.

Одатда табаррук таваллуд айёминини нишонлаётган инсонга "Сизга бахт ва саодат тилаймиз!" деб айтиладиган тилак энг самимий изҳордир. Саодат опанинг доимий ҳамроҳи - БАХТИ унинг меҳнати, жонқуялиги, фидойилигидир. Ҳамиша мана шундай эзгуликлар ортидан келаётган муваффақият ва раҳматларга бурканиб яшайверинг, Саодат опа!

ХУЛКАР

ҲАЗИЛУ ЧИН...

Кувнок даврамизда дўстлар жамулжам, Оқибат бор экан, кўнгил хотиржам. Меҳрни юракка жойлаб юрганлар, Кувончу-ташвишчи кўришар баҳам.

"Oila va jamiyat" ўғитномаси

Ҳаётнинг кунлари доим ёз эмас, Галва чиққан жойда турмуш соз эмас, Рўзгор аравасин хотинга ташлаб, Куруқ гап сотганлар ҳозир оз эмас.

Пардабой ҚУЛТОВ.

Менга бу воқеани яқинда ёш магистрант домлаимиз айтиб берди.

- Бундан 6 йил олдин ёнимизда бизга ён қўшни бўлиб яшайдиган қўшимиз уйини сотиб, бошқа давлатга кетишга мажбур бўлиб қолди. У барча уй жиҳозларини, мебелларини сотди. Баъзиларини эса бизга эсдаликка қолдирди.

Унинг ажойиб, ақлли ити бўлиб, қўшим уни авайлаб асрар, ўз вақтида юйиб-тараб, вақт топиб, сайрга олиб чиқар, у билан бемалол гаплашарди. Кардон қорғозга рақамларни ёзиб, бир-бирига қўштириб, ҳосил бўлган рақамни вовуллаб айтарди. Негадир қўшим шу итни бизга қолдиришини айтди. Таомил бўйича қўшимни ҳурмат юзасидан аэропортга кузатдим. У биз билан ҳам, ити билан ҳам йўғлаб хайрлашди. Ўз навбатида эгасига содиқ вафодор ити ҳам буни сезибми, кўзида ёш гил-тилларди.

Самолёт ҳавога қўтариларкан, бечора ит унинг орқасидан югурганча уни кузатиб қолди. Ниҳоят у йўқилиб қолди. Уни бориб овутишга ҳаракат қилдим. У бир нуктага тикилганча ётарди, у менга эътибор ҳам бермас, қанча кутмайин кўзгалмасди ҳам. Ноилоҳ ёлғиз ўзим тунда уйга қайтдим. Уни эса аэропорт ходимларига омонат қилиб топширишга мажбур бўлдим.

Эртаси кун унга мен олиб борган егуликларга қайрилиб ҳам қарамади. У осмонга - узоқларга тикилиб ўтирарди. У аста-секин шу ерга, яъни аэропортга ўргана бошлади. У шу ердаги стюардесса қизлардан бирига ўрганиб қолди, аммо ҳар кун ўз эгасини кутаверарди. Биз уйдагилар ҳам шунга кўнжидик.

Орадан бир йил, икки йил, беш йил

ИТ ВА ФА

ўтди ҳамки, у ҳамон ўз эгасини қутарди. Унга раҳмим келганидан собиқ қўшимнинг манзилини ва телефон рақамини излаб, минг машаққат билан тоғдим. Собиқ қўшим мен билан телефонда самимий гаплашди. У таниш-билишлар ҳақида ва ўша ити тўғрисида сўради. Юрагимдаги минг ҳаяжон билан унга бўлган воқеани айтarkanman, телефоннинг у тарафидан собиқ қўшимнинг йўғлаган овози эшитилди ва:

- Биласанми, бекор ўша юртдан кўчиб келибман. Хотинимнинг гапига кириб, кўчиб келгандим. Бундан 2 йил олдин у мени ташлаб кетди. Шунга айтишса керак-да, "Ит вафо, хотин жафо", деб... - деди.

У эртасигаёқ ўчиб келиб итини олиб кетишини айтди. Эртаси кун аэропортда белгиланган вақтда қўшимни кутиб олишга чиқдим. Ит буни сезгандек, атрофимда айланар, оёқларимга суякларди...

Гарчи орадан 5 йил ўтган бўлса-да, собиқ қўшимни бироз кексайиб, сочлари оқариб, букчайиб, асо тутган бўлса-да, унинг ити ўз эгасини дарҳол таниди. Ўша ондаги ҳолатни тасвирлаб бўлмасди. Собиқ қўшимнинг қўлидаги асо-ви тушиб кетиб, қулочини кенг очди. У итини қучар, ити ҳам ўз навбатида унинг юз-кўзларини яларди. Аэропорт ходимлари ҳам бу ит ҳақидаги "достон"ни эшитишган, шу сабабли улар бу воқеани ҳайрат ва ҳавасла қийқириб қарши олишди.

Қўшимнинг ҳам, итининг ҳам кўзлариди ёш оқарди. Бу севинч, соғинч кўз ёшлари эди...

З. ГАФФОРОВА

КЎНГЛИМ ТАСКИН ТОПДИ...

Онам анчадан бери тўшакка михланиб қолган. Шунинг учун ҳам доим улардан хабар олиб тураман. Ўн-ўн беш кунлаб ёнида ўтириб қайтсам ҳам, барибир бутун ҳаёлим ўша томонда бўлади. Яқинда кўрган бир тушим эса мени анча ўйлантириб қўйди.

Ховлида онам, сингилларим ва кичик амаким Ҳалилулла ўтиришганмиш. Мен улардан нарироқда, негадир қоронғуда қайнэгачим билан яшириниб турганмишман. Улар менга ўтирганларни кўрсатиб, дермишлар: "Онагизнинг касали бу уйда тузалмайди, уни анави ёққа олиб бориш керак", - деб қўллари билан уйимизнинг кун чиқар томонини кўрсатармиш. "Халилулла ҳам бораверсин, қоровул бўлиб туради", деб қўшиб қўярмишлар.

Эртасига кўрган тушимни ўзимча таҳлил қила бошладим. Уйимизнинг бир томони катта қабристон бўлиб, унда онамнинг ота-боболари ётмишган эди. Олдинги шу нарсани ўйлаб кўриб кетдим. Кейин яхшироқ эсласам, қайнэгачим уйнинг нариги томонини кўрсатган эди. У томонда нима бор экан, деб ҳайрон

бўлдим. Мен онамлар яшайдиган томонларни яхши билмас эдим. Чунки улар мен турмушга чиққангидан сўнг бу уйни қуришган бўлиб, ҳар замонда бир борганим учун на қўни-қўшиларни, на у ёқдаги биноларни билардим. "Касал ҳақида гап кетаётган экан, демак, биринчи навбатда ўша томонда санатория ёки касалхона бўлиши керак", деган фикрга келдим. Ўша бир ҳаёлим тушим ҳақида уйламасликка қақирарди.

Бирок, бу фикримдан ҳам қайтдим. Балки кампирнинг гапи ҳам асосли бўлса-чи? Кейин амакимнинг номи ҳам айтилаётганига эътибор бердим. Яқинда амаким: "Мен орак касалликлари шифохонасида ҳам ишляпман", - деган эдилар. Шу гаплари эсимга тушиб: "Балки онамнинг юраги касалдир", деб ўйладим.

Орадан икки кун ўтиб, сингилмдан онамнинг соғлигини сўрасам, амаким Ҳалилулла ўзи ишляётган касалхонага онамларни олиб бориб, муолажа қилаётганликларини айтди. Буни эшитиб, ҳар қалай тушим яхшиликка эканлигини англаб, кўнглим таскин топди.

Гулсара УБАЙДУЛЛА ҚИЗ

КЎЙ (21.03 — 20.04). - Ҳафта давомида ишларингиз омадли кечади. Турли тадбирларда иштирок этасиз. Кутилмаган сафарга чиқишингиз ҳам мумкин.

СИГИР (21.04 — 21.05). - Бизнесга оид тақлифлар билан шуғулланасиз. Пайшанба кунини ҳамкорларингиз билан ўрашасиз. Аммо бир қарорга келишга шошилманг.

ЭГИЗАКЛАР (22.05 — 21.06). - Янги танишлар орттирасиз. Оила қуриш масаласида жиддий қарорга келасиз. Дам олиш кунини ажойиб харидлар қиласиз.

ҚИСКИЧБАҚА (22.06 — 22.07). - Ишингизга боғлиқ муҳим воқеалар рўй беради. Ҳафтанинг охирида бироз кайфиятингиз тушиши мумкин. Яхисини дам олишга вақт ажратинг.

МУНАЖЖИМЛАР

АРСЛОН (23.07 — 23.08). - Шу ҳафтада касбингизга боғлиқ ажойиб муваффақиятни қўлга киритасиз. Дам олиш кунини уйингизни таъмирлаш билан шуғулланг.

БОШОҚ (24.08 — 23.09). - Саломатлигингиз яхшиланиб, ишларингиз юриша бошлайди. Шу ҳафта давомида барча қарзларингиздан қутулишга ҳаракат қилинг.

ТАРОЗИ (24.09 — 23.10). - Маблағингиз ортиб боргани сайин кайфиятингиз кўтарила бошлайди. Кўпроқ фойда оладиган ишга қўтарилишингиз эҳтимоли бор.

ЧАЁН (24.10 — 22.11). - Ушбу ҳафтада жуда таниқли одамга айланасиз. Янги ижодий ишлар га қўл уришингиз катта ютуқлар келтиради.

БАШОРАТИ

ЎҚОТАР (23.11 — 21.12). - Кувончли кунларни бошдан кечирасиз. Янги техника, машина ёки компьютер сотиб олишингиз мумкин.

ТОҒ ЭЧКИСИ (22.12 — 20.01). - Катта ташкилотлардаги тадбирларда қатнашасиз. Янги танишлар ва ҳамкорлар орттирасиз. Бехуда сарфу ҳаражатлардан сақланг.

ҚОВҒА (21.01 — 18.02). - Ҳафта кўнглидагидек бошланмайди. Ўзганинг хатоси учун ишингизда муаммо чиқади. Маблағингизни бехудага сарфламанг.

БАЛИҚ (19.02 — 20.03). - Яқинларингиз билан бўлган муносабатларингиз яхшиланади. Ҳафта сўнггида эса режаларингиз амалга ошади.

СИЗ ЯХШИ ОТА-ОНАМИСИЗ?

Қайси ота-она ўз фарзандини яхши кўрмайди, дейсиз. Улар кўзининг оқу қораси учун ҳамма нарсага тайёр турадилар. Лекин айтинг-чи, сиз ўзингизнинг яхши ота-она эканлигингизга аминмисиз? Қуйидаги тест мана шу қийин саволга жавоб топишда ёрдам беради.

1 Сиз фарзандингизга тез-тез турли нарсалар совға қилиб турасизми?

А. Ҳа, тез-тез. Шу билан мен уни қанчалар яхши кўришимни билдириб тураман.

Б. Фарзандим бирор нарса олиб беришни сўраса, сира йўқ демайман.

В. Ҳар гал биргаликда дўконга кирганимизда унга бирор нарса олиб беришга тўғри келади. Йўқса, уни тинчлантириш мушкул.

Г. Фақат байрамларда.

2 Фарзандингиз бирор нарсани удда-лай олмаётган бўлса, ёки дарсларини тайёрлашда қийналса, унга ёрдам берасизми?

А. Бола мустақил ва фаол бўлиши керак. Шунинг учун фарзандим мендан бирор нарсани сўраса, унга: "Китобдан ўқиб ол", дейман.

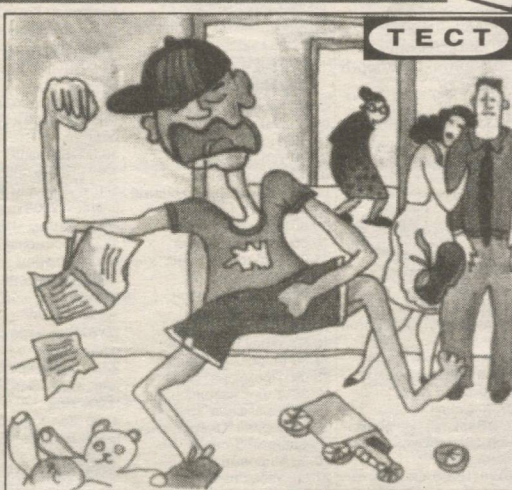
Б. Унинг ўрнига шу нарсани бажариш ҳам осон, ҳам тез кўчади.

В. Менимча, болага кўмаклашишнинг энг яхши воситаси - билмаганларини у билан бирга бажариш.

Г. Фарзандим ниманидир удда-лай олмаётган бўлса, мен унга йўл-йўриқ кўрсатаман, аммо охиригача ўзи бажариши шарт.

3 Фарзандингиз ўз хоҳишлари ижобат бўлиши учун нима қилади?

А. Менинг болам жудаям қатъиятли. Ҳоҳлаган нарсасига эришмаса, тўполок

қилиб, тинчлик бермайди.

Б. Мен унинг хоҳишларини олдиндан билишга ҳаракат қиламан.

В. Фарзандим ҳар доим мен билан бамаслаҳат иш қилади.

Г. Одатда, у ўзи ниманидир хоҳлаётганини гап орасида қистириб ўтади.

4 Фарзандингизга майда харажатлар учун пул бериб турасизми?

А. У ўзига ажратилган пул қарда туришини яхши билади. Уша жойдан ўзига зарур пулни истаган пайтида олаверади.

Б. Сўраса, албатта бераман.

В. Менимча, болани пулга ўргатиш яхши эмас. Шунинг учун унга зарур ҳамма нарсани ўзим харид қиламан.

Г. Ҳар ҳафта унга олдиндан келишиб олинган миқдорда пул бериб тураман.

5. Фарзандингизнинг хонасида:

А. Доим тартибсизликни кўриш мумкин. Истаса йиғиштиради, истамаса йўқ.

Б. Мен тартибсизликни ёқтирмайман. Истаса йиғиштириб, нарсаларни жой-жойига қўйиб қўяди.

В. У мактабда, ёки кўчадалигида хонасини ўзим йиғиштириб қўяман.

Г. У маълум вақтда хонасини тартибга келтиришга одатланган.

6 Фарзандингизнинг дўст(дугона)ларини танийсизми?

А. Бунинг учун умуман вақтим йўқ.

Б. Унинг барча ўртоқларини танийман.

В. Менинг фарзандим унчалик қизиқимли эмас.

Г. Мен унинг дўстларидан айримларини танийман. Улар жуда яхши болалар.

7 Сизнинг фикрингизча:

А. Бола қандайдир масъулият ва жавобгарликни бўйнига олиши учун олдин улғайиши керак. Болаликда эса уни ҳеч нарсадан чекламаслик зарур.

Б. Боланинг ота-онадан сирлари бўлмаслиги керак.

В. Яхши она ўз фарзандини турли қийинчилик ва дилхиралликлардан асрай билиш керак.

Г. Ота-оналар болаларнинг жанжаллари аралашши яхши эмас.

Энди берган жавобларингизга қараб қуйидаги ўзингизга мос тавсифни топишингиз мумкин.

ЭРКАЛОВЧИ ОТА-ОНА (А жавоблар кўпроқ).

Сиз фарзандингизга ҳамма нарсага, ҳеч бўлмаганда жуда кўп нарсага руҳсат берасиз. Сизнингча, унга бўлган меҳр-муҳаббатингиз айнан шу орқали намоян бўлади. Фарзандингиз сизни дунёдаги энг яхши, энг меҳрибон ота-она деб ҳисоблашни хоҳлайсиз. Шу боис унга деярли ҳеч нарсани таъқиқламайсиз. Сизнинг шioriнгиз: "Шахсга нисбатан зулм ишлатиш мумкин эмас!" Аммо болага эркинлик берганда айрим чекловларга ҳам риоя этилса, зарар қилмаслигини унутманг. Хусусан, соғлом бўлиши учун кун тартибига, гигиена ва озодлик қоидаларига қатъий амал қилишнинг нимаси ёмон. Яна бир томони ҳеч нарсадан чеклов кўрмаган бола бошқача ҳаёлга бориши, яъни "ота-онам мени яхши кўрмайди, шу боис умуман мен билан ишлари бўлмайди", деб ўйлаши мумкин.

ВАХИМАКАШ ОТА-ОНА (Б жавоблар кўпроқ).

Сиз фарзандингизни ўз эътиборингиз ва гамхўрлигингиз билан эркалатасиз. Шу билан бирга сизда пашшадан фил яшаш, яъни фарзандингиз дуч келиши мумкин бўлган ҳавф ва қийинчиликларни ваҳимали қилиб кўрсатиш, ҳамда унинг мана шу муаммоларни ҳал қила

олишига ишонмаслик кучли. Оқибатда ўз ваҳимангизни гап-сўзларингиз, хатти-ҳаракатларингиз билан фарзандингизга кўчирасиз. Уни ҳар доим, ҳар ерда ҳар қандай мушкуллардан ҳимоя қилишни истайсиз. Аммо бир нарсани унутманг. Ваҳимакаш ота-оналарнинг болалари ҳам одатда ваҳимакаш бўлиб улғаядилар. Шу боис яхшилаб ўйлаб кўринг. Сиз фарзандингизга яхшилик қилаёяман деб, аслида унинг ўз куч ва имкониятига ишонмайдиغان бўлиб улғайишига сабабчи бўлмаяпсизмикин? Ёки сиз тўғрилай у атроф-муҳитни ҳавф-хатарга тўла деб ҳис қилиб ўсса, келажақда қизиқ-қон ва жиззакчи бўлиб қолиши мумкин. Сиз шуни истайсизми?

БОШҚАРУВЧИ ОТА-ОНА (В жавоблар кўпроқ).

Фарзандингиз доим сиздан у ёки бу ҳолатда қандай йўл тутиш, нима дейиш ёхуд демаслик, ким билан дўстлашиш, пулни нимага сарфлаш каби борасида кўрсатмалар олиб туради. Хуллас, унда ўйлашга, изланишга, ҳаттоларга йўл қўйиб, ҳулосалар чиқаришга эҳтиёж йўқ. Бор-йўғи белгиланган схема асосида ҳаракат қилса бўлди. Бир томондан сиз унинг ҳаётини енгиллаштиряёпсиз. Иккинчи томондан эса уни мустақил фикрлашдан чеклаб қўяёпсиз. Бундай болалар доим катталарнинг мададига муҳтож бўладилар,

ноўрин гап айтишдан, нотўғри хатти-ҳаракат қилиб қўйишдан қўчиб яшайдилар. Бу нарсани унинг келажаги учун яхши эмас. Шу боис назоратни, унинг ҳаётини бошқаришни бироз сусайтирганингиз маъқул. Нонуштага нима ейиш, мактабга қайси кийимни кийиш, майда харажатлар учун берилган пулни нимага сарфлаш каби масалаларда унга эркинлик беринг.

ЗАМОНАВИЙ ОТА-ОНА (Г жавоблар кўпроқ).

Сиз бола тарбиясидаги жудаям қаттиққўллик ва эътиборсизлик, керак пайтда ёрдам бериш ва муносабатларда масофа сақлашдек қийин масалаларга ечим топибсиз. Сиз фарзандингизга ишонасиз, унга маълум эркинликлар беришдан қўрқмайсиз. Шу билан бирга у ўқиши мумкин бўлмаган чегараларни ҳам қатъий белгилаб қўйгансиз. Болаларнинг муаммоларидан қўрқиш керак эмас, аксинча уларнинг сабабларини аниқлаб, ҳулосалар чиқариш зарур, деб ҳисоблайсиз. Фарзандингиз хатога йўл қўйса, уни тергашдан кўра, ёрдам бериш, келгусида бундай хатоларга йўл қўймайлигини йўлларини биргаликда излаш сиз учун муҳим. Шу боис бирор муаммо тўғрисида, фарзандингиз сиздан ёрдам сўрашга чўчимайди.

ДАРМОН тайёрлади.

ИХТИРОЛАР САРГУЗАШТИ

АВИАПОЧТАГА КАДАР

Самолёт ихтиро қилинмасдан анча илгари ҳам ҳаво почтаси қўлланилган. Қадим ўтган замонларда хат-хабарлар каптарлар орқали жўнатилган. Ўтган асрда эса бу мақсадда ҳаво шарларидан фойдаланилган. Махтублар ичи ғовак замбарак ўқида ҳам "саёр" қилган. Тасаввур қилинг: қадимий шаҳар тиш-тирноғига-ча қуролланган душман томонидан қуршаб олинган. Қуришовадиларнинг ахво-

ли тобора танглашиб қолмоқда. Олидаги дўстлардан ёрдам сўрашнинг эса иложи йўқ. Хўш, қандай чора кўриш керак? Шундай пайтларда қуришовадилар наҳот сўраб битилган хатларини замбарак ўқлари ёрдамида жўнатишган.

АВИАЦИЯГА КАДАР

Ҳавода сузишни авиациянинг "акаси" дейиш мумкин. Енгил газ тўлдирилган ҳаво шарлари ва дирижаблар аэро-

статлар деб аталган. Дастлаб шарлар илтифилган ҳаво билан тўлдирилган.

1783 йили француз ихтирочиси Жозеф Монгофье печ мўрисида кўтарилаётган кўкмитир "устун"га қараб туриб тутунни қозоғга йиғишга уринган. XIX аср ўрталарида Францияда бошқариладиган, двигателли аэростат - дирижабл учирилган. Орадан ярим асрдан кўпроқ вақт ўтган, ҳаводан енгил эмас, аксинча, оғирроқ аппарат - самолёт фазога кўтарилган. Шу тариқа авиация вужудга келган.

Биласизми?

ЭЪЛОНЛАР

АБДУРАҲМОН

хусусий шифохонасида

ТОМОҚ, КУЛОҚ, БУРУН СОҲАСИ БЎЙИЧА ҚУЙДАГИ КАСАЛЛИКЛАР:

1. Гайморит, фронтит, этмоидит, стеноидитни пункциясиз даволаш усуллари.

2. Аллергик вазомотор ринитлар.

3. Йирингли ва йирингсиз отитлар. Эшитишнинг пасайиши ва қулоқдаги шовқин.

4. Болаларда тез-тез учрайдиган ларингит, овознинг бузилиши ва томоқдаги "тиқилиш ҳисси", сабаби аниқланмаган йўтал.

5. Лор аъзолари яллиғланиши касалликлари лазер билан даволаш.

6. Танглайдаги бодомсимон без олиб ташлангандан сўнгги фарингитлар.

7. Шалпангқулоқликни, буруннинг ташқи кўриниши ва бурун деворини жароҳлик йўли билан даволаш самарали усуллар билан бажарилади.

Манзил: Тошкент шаҳри, Чилонзор мавзеси, 17, 32-йўл. Телефон: 276-85-86, 116-88-02. Мўлжал: "Чилонзор" метроси бекатидан "Собир Раҳимов" метроси томонига 500 метрча юрилиб, ўнгга бурилади.

Оқ доғлар (витилго) касаллигини даволовчи махсус шифохона беморларни қабул қилади.

Тел: 303-58-40 Лицензия: №5553

"ЛОРА-ЛЮКС" тўй қўйлақлари салонининг эшиқлари келинпошшалар учун доимо очик!

МАНЗИЛ: метронинг "Халқлар дўстлиги" бекати, Олмазор даҳаси, 7-йўл, 32-қопадон.

Телефонлар: 395-59-49, 395-02-80

Юнусобод туманида Фаолият кўрсатаётган "Тасвир дизайн маркази" ўз фаолиятини тугатади. Даъволар бир ой мuddат ичида қабул қилинади. Тел: 398-09-82

АРФАГА КАДАР

Ибтидоий давр овчиси камондан ўқ отгану таранг тортилган ипнинг галати овоз чиқараётганини эшитиб ўлжани ҳам унутган. Сўнг овчи камон ипини тортиб-тортиб қўйиб юборган ва ҳосил бўлаётган товусдан кўнгли суз кета бошлаган. Кейинчалик ёғочга ичи бўш тахта ёки йирик ёғочнинг палласи бириктириб қўйилса, ип тортилишдан қаттиқроқ товус ҳосил бўлиши сезилган. Яна кейинроқ эса, камонга бир неча қатор ип тортишган. Бундай камонни энди "камон" эмас, "арфа", ипларни эса торлар деб аташга бўлар.

АСАЛАРИ УЯСИ ВА АСАЛАРИ ХОНАЛАРГА КАДАР

Асал тўплаш учун одамлар ёввойи асаларилар яшайдиган дарахт қавакларини топиб, у ерда йиғилган асални олишган. Одамлар дарахтларга ясама қаваклар ҳам ўрнатишган. Славянлар сунъий ясама қавакларни ўрмон асаларичилиги, ёввойи асалари махсулотини йиғувчиларни - ўрмон асаларичилари деб аташган. Вақтлар ўтиши билан ўрмон асаларичилари ясама қавакларни қулайроқ жойга - бир-бирига яқин қилиб жойлаштиришган. Шу тариқа асаларихоналар вужудга келган.

Омонулло АБДУСАЛОМОВ тайёрлади.

ДУШАНБА 30

O'ZBEKISTON

6.00 "Ассалом, Ўзбекистон!"
8.00-8.45 "Тахлинома".
8.50 Олтин мерос.
9.00 "Олам ва одам" дастури: "Илохий жониворлар".
9.50 "Етти япроқ мўъжизаси". Мультифилм.
10.15 Д. Зокиров номидagi халқ чогулгари оркестрининг концерти.
10.35 "Одами эрсан".
11.00 "Ахборот".
11.15 "Шахсий фикр".
11.55 "Кўёш фарзанди - Спитамен". Спектакл.
12.50 "Кўёш фарзанди - Спитамен". Спектакл 2-кисм.
13.45 Олтин мерос.
14.00 "Ахборот".
14.20 "Олам ва одам" дастури: "Кусто командасининг сув ости саргузаштлари".
15.10 "Дил таронаси".
15.20 "Ватанпарвар".
16.20 "Қорақалпоқнома".
16.40 "Эртақлар - яхшиликка етаклар".
17.00 "Ахборот".
17.15 Олтин мерос.
17.25 "Ўзбекистон қўриқхонаси".
17.50 "Ёшлиқда ўрганган ҳунар".
18.10 "Оҳанглр оғушида".
18.20 "Хаёт ва қонун".
18.40 "Ошин".
19.15 "Молия ва банк хабарлари".

19.30 "Ахборот" (рус)
20.10 "Оила ришталари".
21.00 "Ахборот".
21.40 "Янги оҳанглр".
22.00 "Икки тақдир".
23.00 Миллий сериал: "Алишер Навоий". 11-кисм.
23.25 "Юртим бўйлаб" дастури: "Икки дарё оралиғида".
00.10 "Минг бир ривоят".
00.15 "Шарқдан нур".
00.35 "Юртим бўйлаб" дастури: "Ўзбекистон қўриқхонаси".
1.00 "Ахборот" (рус)
1.30 Олтин мерос.
1.40 "Ватанпарвар".
2.40 "Чемпион сирлари". Р. Чагаев.
3.00 Жаҳон опера санъати юлдузлари. М. Раззокова.
3.45 "Хаёт манзаралари".
4.00 "Ахборот".
4.35 "Юртим бўйлаб" дастури: "Икки дарё оралиғида".
4.55 "Минг бир ривоят".
5.05 Миллий сериал: "Алишер Навоий". 11-кисм.

16.00 "ДАВР".
16.15 "Ватаним!"
16.20 "Буюк келажак сари".
16.40 "Хазина".
16.55 "Замонлар оша келажак сари".
17.00 "Journal".

17.20 "Жасорат".
17.40 "Панокс".
18.00 "Мўъжизавий дунё" маърифий дастури.
18.20 "Марғилон - 2000 ёшда".
18.25 "UzEX хабарлари" (рус ва инглиз тилларида)
18.35 "Ҳазал мулки".
19.00 "ДАВР".
19.30 "Ёмғир симфонияси". Сериал.
20.25 "UzEX хабарлари".
20.30 "Давр мавзуси".
20.50 "Зерда". Сериал.
21.30 "Ёшлик наволари".
21.50 "Ватаним!"
22.00 "ДАВР".
22.45 "Галактика" маърифий дастури: "Юлдуз".
23.40 "Таскин".

TOSHKENT

17.50 Кўрсатувлар тартиби.
17.55 Мультифилм. "Шум-такалар".
18.05 "Телекурьер - маркет".
18.25 "Биласизми?"
18.30 "Пойтахт" ахборот дастури.
18.45 "Анонс".
18.50 "Гвадалупе". Телесериал.
19.30 "Музыка SMS".
19.50 "Саломат бўлинг" / рус/.
20.00 "Пойтахт" ахборот дастури / рус/.

роғ дастури / рус/.
20.15 "Анонс".
20.20 Голубая планета: "Сезонные моря". 1-кисм.
20.50 "Интервью" / рус/.
21.00 "Жоизба".
21.25 "Анонс".
21.30 "Пойтахт" ахборот дастури.
21.45 "Анонс".
21.50 "Телекурьер - маркет".
22.10 "Аёл қалби".
22.25 "Биласизми?"
22.30 "Пойтахт" ахборот дастури / рус/.
22.45 "Анонс".
22.50 Кино: "Свидетель на свадьбе".
00.20 - 00.25 Хайрли тун, шахрим.

SPORT

7.00 "Бодрое утро".
8.00 "Талкин".
8.30 Валибеол. Ўзбекистон чемпиони.
9.00 Мультифилм.
9.10 "Непугёвые заметки".
9.30 "Пока все дома".
10.20 "Фазенда".
11.00 "Версия". Информационно-аналитическая программа.
11.30 - 12.00 От спорта. Жаҳон кубог.
18.00 "Болалар спорти".
18.20 "Тет-а-тет".

18.30 "Хабарлар" (рус)
18.50 Фестиваль юмора. "Умор".
19.20 "Халқ уйинлари".
19.40 Футбол шарҳи.
20.00 "Вести".
20.20 "Мусликий тайм".
20.40 "Маршрут". Сериал.
21.30 "Хабарлар" (узб)
21.50 Историческое кино: "Бишумно-Летящий воин".
23.45 ПроФРИНГ.
00.35 "Тунингиз осуда бўлсин!"

TV-MARKAZ

07.00 "Премьера" (узб)
07.30 Узбек наволари
08.00 "Премьера" (рус)
08.30 Узбек наволари
08.45 Мировые хиты
09.00 Сериал "Оперативный псевдоним" 4-серия
10.00 "Сунмас орузлар"
10.50 Узбек наволари
11.00 "Лабиринт Фавна" х/ф
11.10 Мировые хиты
14.00 Узбек наволари
15.00 Теленяня
15.45 Мировые хиты
16.30 Узбек наволари
17.30 Мировые хиты
18.00 "Премьера" (узб)
18.30 Узбек наволари
19.00 "Премьера" (рус)
19.30 Сериал "Оперативный псевдоним" 5-серия
20.30 Мировые хиты
21.00 Узбек наволари
22.00 Комедия по понедельникам "ЛЮБОВЬ НА ОСТРОВЕ" худ. фильм
23.45 Миксер

5.00 Новости
5.20 "Гении и злодеи".
5.50 Клара Лучко, Эммануил Виторган в фильме "Тревожное воскресенье".
7.35 "Армейский магазин".
8.10 "Умницы и умники".
9.00 Новости
9.10 "Непугёвые заметки" с Дмитрием Крыловым
9.30 "Пока все дома".
10.20 "Фазенда".
11.00 Новости (с субтитрами)
11.10 Инна Макарова, Николай Рыбников в фильме "Высота".
13.00 "Ералаш".
13.25 Премьера. Стив Мартин в комедии "Оптом дешевле" (2005 год).
15.15 Фильм "Шрек".
17.00 "Времена" с Владимиром Познером
17.55 Премьера. "Цирк со звездами".
20.00 Время
20.20 Премьера сезона. "Король ринга".
22.10 Премьера. Пирс Броснан в фильме "Матадор" (2005 год).
0.00 Жан-Клод Ван Дамм в приключенческом фильме "Колония".
1.45 Лейтенант Коломбо в детективе "Стивен Спилберг спешит на помощь".
3.10 Романтическая комедия "В погоне за Папи".

5.05 Татьяна Пельцер в фильме-сказке "Раз, два - горе не беда!". 1988г.
6.30 "Сельский час".
7.00 ВЕСТИ.
7.10 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
7.20 "Диалоги о животных".
7.55 Иван Рыжов в фильме "Живет такой парень". 1964г.
10.00 ВЕСТИ.
10.10 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА.
10.20 "Городок". Дайджест. Развлекательная программа.
10.50 "Сто к одному". Телеигра.
11.45 "Смеюпанорама Евгения Петросяна".
12.15 "Парламентский час".
13.00 ВЕСТИ.
13.20 "Фитиль №130". Сатирический журнал.
14.10 Кэмерон Диас в комедии "Маска" (США).
16.05 ПРЕМЬЕРА. "Аншлаг и Компания".
18.00 Наталья Гудкова в лирической комедии "Дюря из Хацапетовки". 2007г.
19.00 ВЕСТИ.
19.15 Наталья Гудкова в лирической комедии "Дюря из Хацапетовки". Продолжение.
22.00 Х/ф "Любовь по правилам... и без".
0.35 Люк Бессон представляет: боевик "ОнГ Бак" (Тайланд). 2003г.
2.45 Джо Мантенья в фильме "Кости и собаки".
4.25 Канал "Евроноос".

СЕШАНБА 1

O'ZBEKISTON

6.00 "Ассалом, Ўзбекистон!"
8.00-8.35 "Ахборот".
8.40 Олтин мерос.
8.45 "Олам ва одам" дастури.
9.10 "Болалар сайёраси": 1. "Уйла, Изла, Топ!" Телемусоба. 2. "Покахонтас. Мульти-сериал".
10.20 "Олтин бешик".
10.50 "Молия ва банк хабарлари".
11.00 "Ахборот".
11.20 "Оила ришталари".
11.55 Самарқанд - 2750.
12.00 "Ахборот" (инглиз).
12.15 "Ёз қўлағининг бирди".
12.40 "КиноТеатр".
13.05 "Икки тақдир".
14.00 "Ахборот".
14.20 "Олам ва одам" дастури: "Кусто командасининг сув ости саргузаштлари".
15.10 "Дил таронаси".
15.20 "Интеллектуал ринг".
16.05 "Хаёт манзаралари".
16.15 "Ёшлиқда ўрганган ҳунар".
16.40 "Болалар сайёраси".
17.00 "Ахборот".
17.15 Эски альбом.
17.20 ИИБ хабарлари.
17.35 "Юртим бўйлаб" дастури: "Ўзбекистон қўриқхонаси".
18.00 "Оҳанглр оғушида".
18.15 "Агар Сиз".
18.35 "Оҳанглр адвокатингиз".
18.40 "Ошин". Телесериал.
19.10 "Банк ва мижоз".

19.30 "Ахборот" (рус)
20.10 "Оила ришталари".
21.00 "Ахборот".
21.40 "Бир ўлка-ки".
22.00 "Икки тақдир".
23.00 Миллий сериал: "Алишер Навоий". 12-кисм.
23.30 "Икки дарё оралиғида".
00.20 "Минг бир ривоят".
0.25 "Олтин бешик".
1.00 "Ахборот". (рус)
1.40 "Янги кун".
2.40 "Бир ўлка-ки".
3.00 "Ахборот" (инглиз).
3.10 "KINOMANIYA".
3.40 "Истеъдод".
4.00 "Ахборот".
4.35 "Юртим бўйлаб" дастури: "Икки дарё оралиғида".
4.55 "Минг бир ривоят".
5.05 Миллий сериал: "Алишер Навоий". 12-кисм.
5.35-5.55 Тонгги наволар.

7.00 "ЯНГИ ТОНГ".
9.00 "Давринг боласи" маърифий-ахборот дастури.
9.20 "Ёмғир симфонияси".
10.00 "ДАВР".
10.20 "Мўъжизавий дунё" маърифий дастури.
10.40 "Интерфутбол".
12.10 "Ишқ ва наво".
12.20 "Зерда". Сериал.
12.55 "Ватаним!"
13.15 "Давринг боласи" маърифий-ахборот дастури.
13.30 "Ойболанинг саргузаштлари". Мультисериал.
13.40 "Спорт-старт".
13.50 "Болалар табассуми".

13.55 "Самарқанд - 2750 ёшда".
14.00 "ЯНГИ КУН" ахборот-қўнғилчор дастури.
15.00 "Чоррахдаги уй".
15.30 "Ўлмас мусиқа". В. А. Моцарт.
15.40 "Тут сайли".
16.00 "ДАВР".
16.15 "Табассум қил!".
16.20 "Давр мавзуси".
16.35 "Ибратли умр".
17.00 "Ватанпарвар".
18.00 "Мўъжизавий дунё" маърифий дастури.
18.25 "Истикбол тинимоллари".
18.35 "Ҳазал мулки".
19.00 "ДАВР".
19.30 "Ёмғир симфонияси". Сериал.
20.15 "KINOMANIYA".
20.50 "Зерда". Сериал.
21.35 "Ёшлик наволари".
22.00 "ДАВР".
22.45 "Галактика" маърифий дастури: "Атмосфера".
23.40 "Таскин".

TOSHKENT

7.30 "Салом, Тошкент!"
8.35 "Гвадалупе".
9.15 "Жоизба".
9.30 "Телекурьер - маркет".
9.55 "Аёл қалби".
10.10 "Музыка SMS".
10.35 "Интервью" / рус/.
10.45 "Саломат бўлинг" / рус/.
10.55 "Туризм ҳақида" / рус/.
11.30 - 13.00 Кино: "Свидетель на свадьбе".
17.55 Мультифилм.
18.05 "Телекурьер - маркет".
18.30 "Пойтахт".
18.50 "Гвадалупе".

19.30 Музыка SMS.
19.50 "Химоя".
20.00 "Пойтахт".
20.20 Голубая планета: "Сезонные моря". 2-кисм.
20.50 "Репортаж".
21.00 "Жоизба".
21.30 "Пойтахт".
21.50 "Телекурьер - маркет".
22.10 "Мехрибонлик".
22.30 "Пойтахт".
22.50 Кино: "Сюрприз/Премьера".

SPORT

18.00 "Болалар спорти".
18.15 "Спорт - менинг ҳаётим".
18.30 "Хабарлар" (рус тилида).
18.50 "Сам себе режисёр".
19.30 Футбол мундиал.
20.00 "Вести".
20.20 "Мусликий тайм".
20.40 "Маршрут". Сериал.
21.30 "Хабарлар" (узб. тилида).
21.50 Любителям индийского кино: Риши Капур и Шри Дев в фильме "Закадычные друзья". 1-кисм.
23.10 Конное поло.
23.40 Футбол. Чемпионал Лигаси. Ярим финал. "Ливерпуль" - "Челси". Тўғридан-тўғри олиб кўрсатилади.

TV-MARKAZ

07.00 Марказ NEWS (рус)
07.10 Узбек наволари
08.10 Мировые хиты
09.00 Сериал "Оперативный псевдоним" 5-серия
10.00 "Премьера" (узб.)
10.30 Узбек наволари
11.00 "Любовь на островах" худ.фильм
12.45 Мировые хиты
13.15 Узбек наволари
14.00 Марказ NEWS (узб.)
14.10 Мировые хиты
14.30 Узбек наволари
15.00 Теленяня
15.45 Мировые хиты
16.30 Узбек наволари
17.00 "Топ-20"
17.45 Узбек наволари
18.00 Марказ NEWS (рус)
18.10 Узбек наволари
19.00 Сериал "Оперативный псевдоним" 6-серия
20.00 Узбек наволари
21.00 "Великолепная семёрка"
21.30 Узбек наволари
22.00 "НАЦИОНАЛЬНАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ" худ.фильм
23.45 Миксер

в комедии "Спортлото-82".
9.00 Новости
9.10 Комедия Эльдара Рязанова "Девушка без адреса".
11.00 Новости (с субтитрами)
11.10 Премьера. "Как всегда, в день рождения". Концерт Иосифа Кобзона.
12.25 "Кривое зеркало".
14.00 Новости (с субтитрами).
14.10 "Кривое зеркало". Продолжение.
15.10 "Старые песни о главном".
17.55 "Вечер с Максимом Галкиным".
20.00 Время
20.20 "Вечер с Максимом Галкиным". Продолжение.
22.10 Михаил Полицеймако, Андрей Федорцов в комедии "Здравствуйте, мы ваша крыша".
0.05 Джулия Эндрюс в фильме "Звуки музыки".

9.15 Большой юмористический концерт.
11.10 Николай Рыбников, Нина Иванова, Владимир Гуляев, Юрий Белов и Геннадий Юстин в фильме "Весна на Заречной улице". 1956г.
13.00 ВЕСТИ.
13.20 Евгения Добровольская, Ада Роговцева, Екатерина Васильева, Игорь Бочкин, Елена Проклова, Екатерина Семенова и Владимир Симонов в фильме "Счастье по рецепту". Продолжение.
17.05 Юбилейный концерт Льва Лещенко в Государственном Кремлевском дворце с участием Владимира Винокурова, Ларисы Долиной, Николая Баскова, Лаймы Вайкуле и многих других.
20.15 Вера Алентова, Алексей Баталов, Ирина Муравьева, Раиса Рязанова, Александр Фатюшин и Владимир Басов в фильме Владимира Меньшова "Москва слезам не верит". 1979г.
23.10 Орнелла Мути в комедии "Безумно влюбленный" (Италия). 1981г.
1.15 Роберт Инглунд в мистическом триллере "Кошмар на улице Вязов: ужас возвращается".
3.25 Канал "Евроноос".

ЧОРШАНБА 2

O'ZBEKISTON

6.00 "Ассалом, Ўзбекистон!"
8.00-8.35 "Ахборот".
8.40 Олтин мерос.
8.50 "Олам ва одам" дастури: "23. 5 даража бурчак остида".
9.20 "Болалар сайёраси": 1. "Олтин тоғ". Телеуйин. 2. "Покахонтас. Мульти-сериал".
10.25 ИИБ хабарлари.
10.40 "Банк ва мижоз".
10.50 "Сизнинг адвокатингиз".
11.00 "Ахборот".
11.20 "Оила ришталари".
12.00 "Дунё манзаралари".
12.20 "Агар Сиз".
12.40 "Одамлардан бири".
13.05 "Икки тақдир".

13.45 Олтин мерос.
14.00 "Ахборот".
14.20 "Олам ва одам" дастури: "Кусто командасининг сув ости саргузаштлари".
15.10 "Дил таронаси".
15.20 "Оддий ҳақиқатлар".
16.15 "Саҳна ҳаёти".
16.30 "Болалар сайёраси": 1. "Бизнинг кутубхона".
2. "Эртақлар - яхшиликка етаклар".
17.00 "Ахборот".
17.15 Олтин мерос.
17.25 "Эркин индиодийёт".
17.50 "Таймга эътибор - келажакка эътибор".
18.10 "Оҳанглр оғушида".
18.20 "Рангин дунё".
18.40 "Ошин". Телесериал.
19.15 "Бизнес янгиликлари".
19.30 "Ахборот" (рус)
20.10 "Оила ришталари".
21.00 "Ахборот".
21.40 Эркин мавзу.
22.00 "Икки тақдир".

23.00 Миллий сериал: "Алишер Навоий". 13-кисм.
23.30 "Юртим бўйлаб" дастури: "Икки дарё оралиғида".
00.15 "Муқаддас қадамжолар".
00.35 "Юртим бўйлаб" дастури: "Ўзбекистон қўриқхонаси".
1.00 "Ахборот". Информацион дастур (рус)
1.30 Олтин мерос.
1.40 "Янги кун". Информацион дам олиш дастури.
2.40 Ўсмирлар симфоник оркестрининг концерти.
3.25 "Рангин дунё".
3.45 "Хаёт манзаралари".
4.00 "Ахборот". Информацион дастур.
4.35 "Юртим бўйлаб" дастури: "Икки дарё оралиғида".
4.55 "Минг бир ривоят".
5.05 Миллий сериал: "Алишер Навоий". 13-кисм.

7.00 "ЯНГИ ТОНГ".
9.00 "Давринг боласи".
9.20 "Ёмғир симфонияси".
10.00 "ДАВР".
10.20 "Мўъжизавий дунё" маърифий дастури.
10.40 "Ватанпарвар".
11.40 "KINOMANIYA".
12.10 "Ишқ ва наво".
12.20 "Зерда". Сериал.
12.55 "Ватаним!"
13.00 "ДАВР".
13.15 "Давринг боласи".
13.30 "Ойболанинг саргузаштлари". Мультисериал.
13.40 "Болалар табассуми".
13.45 "Нафосат олами".
14.55 "Марғилон - 2000 ёшда".

14.00 "ЯНГИ КУН".
15.00 "Чоррахдаги уй".
15.30 "Ўлмас мусиқа". В. А. Моцарт.
16.00 "ДАВР".
16.15 "Табассум қил!".
16.20 "Бахтли бўл, дўгона-жонинг". Спектакл. 1-кисм.
17.20 "Тайм ва тараққийёт".
17.40 "Ишдан кейин".
18.00 "Мўъжизавий дунё" маърифий дастури.
18.25 "Давр-репортаж".
18.35 "Ҳазал мулки".
19.00 "ДАВР".
19.30 "Ёмғир симфонияси". Сериал.
20.10 "Спорт-лото".
20.20 "Автопатруль".
20.50 "Зерда". Сериал.
21.35 "Ёшлик наволари".
22.00 "ДАВР".
22.30 "SMS-мусиқа".
22.45 "Галактика" маърифий дастури: "Хаёт".
23.40 "Таскин".

TOSHKENT

7.30 Салом, Тошкент!
8.35 "Гвадалупе".
9.15 "Жоизба".
9.30 "Телекурьер-маркет".
9.55 "Мулоҳаза учун мавзу".
10.25 "Химоя".
10.40 "Мехрибонлик".
11.15 "Репортаж".
11.30 Кино: "Сюрприз".
17.55 Мультифилм.
18.05 "Телекурьер-маркет".
18.50 "Гвадалупе".
19.50 "Мисли гахвар".
20.00 "Пойтахт".
20.20 Голубая планета: "Коралловые моря". 1-кисм.
20.50 "Интервью".
21.00 "Жоизба".
21.50 "Телекурьер-маркет".
22.10 "Талабалик баҳори".
22.50 Кино: "Зеркало Фараона/Премьера".

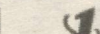
SPORT

7.00 "Бодрое утро".
8.05 "Малахов +".
9.20 Қўл жанги.
10.05 "Детективы".
10.35 Волейбол.
11.05 Кураш.
11.35 - 12.05 От спорта.
...
18.00 "Универсиада - 2007".
18.20 "Мусликий тайм".
18.50 "Иқтидор".
19.30 Эркин ва Юнон-рум курашлари бўйича халқаро турнир.
20.20 "Мусликий тайм".
20.40 "Маршрут". Сериал.
21.50 Х/ф "Закадычные друзья". 2-кисм.
23.05 Современное пятиборье. Кубок мира.
23.40 Футбол. "Милан" - "Манчестер Юнайтед".

TV-MARKAZ

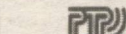
07.00 Марказ NEWS (узб)
07.10 Узбек наволари
07.30 "Премьера" (рус)
08.00 Мировые хиты
08.30 Узбек наволари
09.00 Серил "Оперативный псевдоним" 6-серия
10.00 "Навбат" Рашид Холиков билан
10.40 Узбек наволари
11.00 "Национальная безопасность" худ.-фильм
12.45 Мировые хиты
13.20 Узбек наволари
14.00 Марказ NEWS (рус)

14.10 Мировые хиты
14.30 Узбек наволари
15.00 Теленяня
15.45 Мировые хиты
16.15 Узбек наволари
17.45 Мировые хиты
18.00 Марказ NEWS (узб)
18.10 Узбек наволари
19.00 Серил "Оперативный псевдоним" 7-серия
20.00 Узбек наволари
21.00 "Миссия неповторима"
21.30 Узбек наволари
22.00 Киноколлекция: "СЕРДЦЕ АНГЕЛА" х/ф
00.10 Миксер

4.00 "Доброе утро"
8.00 Новости
8.05 "Малахов"
9.00 "Агент национальной безопасности"
10.00 "Поле чудес"
11.00 Новости
11.15 "Понять. Простить"
11.40 "Без комплексов"
12.30 "Детективы"
13.00 Другие новости
13.25 "Контрольная закупка"
14.00 Новости (с субтитрами)
14.15 Вне закона. "Пикник на острове Любви"
14.50 "Любовь как любовь"
15.55 "Федеральный судья"

17.00 Вечерние новости (с субтитрами)
17.15 "Пусть говорят"
18.00 "Татьянин день". Многосерийный фильм
18.55 "Чужие тайны"
20.00 Время
20.30 Михаил Ульянов в кинополюсе "Освобождение". "Отпечатай дугу"
22.10 Ночные новости
22.25 Премьера. "Особенности национального хоккея". Фильм 1-й
23.30 Ударная сила. "Сокрушительный резерв"
0.15 Комедия Мела Брукса "Страх высоты"
2.00 Время
2.30 Фильм "Келли от Джасти"

4.00 "Доброе утро, Россия!"
7.30 Олег Даль, Игорь Васильев, Евгений Евстигнеев и Александр Калыгин в телесериале "Вариант «Омега»". 1975г. 1-я серия.
8.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ.
9.00 "Федор Хитрук".
10.00 ВЕСТИ.
10.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА.
10.50 Анастасия Микulichina, Богдан Ступка, Ирина Алферова, Олег Басилашвили, Анна Банщикова, Зоя Бурк, Игорь Ботвин и Лариса Малеванная в телесериале "Соня Золотая Ручка".

12.40 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ.
13.00 ВЕСТИ.
13.20 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА.
13.40 "Суд идет".
15.00 "Кулагин и партнеры".
15.40 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
16.00 ВЕСТИ.
16.10 Елена Яковлева в телесериале "Каменская".
17.05 "Танго втроем". Телесериал.
18.00 "Ангел-хранитель". Телесериал.
19.00 ВЕСТИ.
19.45 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКОВСКАЯ ОБЛАСТЬ.
20.05 "Спокойной ночи, малыши!"

20.15 РУССКАЯ СЕРИЯ. ПРЕМЬЕРА. Егор Барин, Фархад Махмудов, Людмила Чурсина, Владимир Еремин, Игорь Угольников и Любовь Толкалина в телесериале "Застава".
22.15 "Его знали только в лицо. Трагедия комика".
23.15 "ВЕСТИ+".
23.35 "Честный детектив". Авторская программа Эдуарда Петрова.
0.05 "Синемания".
0.40 "Дорожный патруль".
0.55 НОЧНОЙ СЕАНС. Джек Леммон в фильме "Награда" (Канада). 1980г.
2.55 Канал "Евроныс" на русском языке.
3.40 ВЕСТИ.

ПАЙШАНБА 3

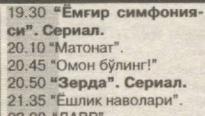

6.00 "Ассалом, Ўзбекистон!"
8.00-8.35 "Ахборот".
8.40 Олтин мерос.
8.50 "Олам ва одам" дастури: "23, 5 даража бурчак остида".
9.15 "Болалар сайёраси": 1. "Куноқ стартап". Телемусобака. 2. "Покхонтас". Мультсериал.
10.25 "Таълимга эътибор - келажакка эътибор".
11.00 "Ахборот".
11.20 "Оила ришталари".
11.55 Самарқанд - 2750.
12.00 "Ахборот" (инглиз)
12.15 "Бир ўлка-ки"
12.35 "Дил таронаси".
12.40 "Рангин дунё".
13.05 "Икки тақдир".
13.45 Олтин мерос.
14.00 "Ахборот".
14.20 "Олам ва одам" дастури: "Кусто командасининг сув ости саргузаштлари".
15.10 "Дил таронаси".
15.15 "Ватанларвар".
16.20 "Имоният".
16.40 "Болалар сайёраси": "Эртақлар - яхшиликка етаклар".
17.00 "Ахборот".
17.15 Эски альбом.
17.20 "Автохамрох".
17.45 "Шифокор қабулида".
18.10 "Оҳанглар оғушида".
18.20 "Бир жиноят изидан".
18.40 "Ошин". Телесериал.
19.10 "Сизнинг адвокатингиз".
19.15 "Молия ва банк хабарлари".

19.20 Дунё иқлими.
19.25, 19.55, 20.55, 21.30 ЭЪЛОНЛАР.
19.30 "Ахборот" (рус тилида)
20.00 ТВ анонс.
20.05 "ТВ шифокор".
20.10 "Оила ришталари". Телесериал.
20.55 Дунё иқлими.
21.0 "Ахборот".
21.35 ТВ анонс.
21.40 "Одамлардан бири".
22.00 "Икки тақдир". Телесериал.
22.45 "Қўшиғимсан, муҳаббат" (SMS, Овоз бериш)
23.00 Миллий сериал: "Алишер Навоий". 14-қисм.
23.30 "Юртим бўйлаб" дастури: "Икки дарё оралиғида".
23.50-00.10 Тунги наволар. "Ўзбекистан".
00.10 Қўрастулар дастури.
00.15 ТВ анонс.
00.20 "Минг бир ривоят".
00.25 "Мисли гахвар".
00.35 "Дунё манзаралари".
00.55 Дунё иқлими.
1.00 "Ахборот". Информацион дастури (рус)
1.40 "Янги кун". Информацион дам олиш дастури.
2.00 "Одамлардан бири".
2.40 "Ахборот" (инглиз тилида)
3.10 "Минг бир ривоят".
3.15 "Ўлбурж буржи". Ракоспектакль. 1-қисм.
3.55 Дунё иқлими.
4.00 "Ахборот". Информацион дастури.
4.30 ТВ анонс.
4.35 "Юртим бўйлаб" дастури: "Икки дарё оралиғида".
4.55 "Минг бир ривоят".
5.05 Миллий сериал: "Алишер Навоий". 14-қисм.

7.00 "ЯНГИ ТОН"
9.00 "Даврининг боласи" маърифий-ахборот дастури.
9.20 "Емгир симфонияси".
10.00 "ДАВР".
10.20 "Мўъжизавий дунё" маърифий дастури.
10.40 "Эверест". Интеллектуал ток-шоу.
11.20 "Таълим ва таракқиёт".
11.40 "Автопатруль".
11.55 "Панох".
12.10 "Иш ва наво".
12.20 "Зерда". Сериал.
12.55 "Ватаним".
13.00 "ДАВР".
13.15 "Даврининг боласи" маърифий-ахборот дастури.
13.30 "Ойболонинг саргузаштлари". Мультсериал.
13.40 "Полонин".
13.55 "Болалар табассуми".
14.00 "ЯНГИ КУН" ахборот-қўнғилочар дастури.
15.00 "Чоррахдаги уй".
15.30 "Ўлмас мусиқа". В. А. Моцарт.
16.00 "ДАВР".
16.15 "Табассум қил!"
16.20 "Бахтли бўл, дўгона-жоним". Муқимий номидида. Ўзбек давла мусиқий театрининг спектакли. 2-қисм.
17.30 "Ижтимоий ҳимоя йили"га бағишланади: "Муруват".
17.40 "Чемпион сирлари".
18.00 "Мўъжизавий дунё"
18.20 "Тасвир ва таассурот". И. Левитан.
18.35 "Ғазал мулки".
19.00 "ДАВР".

19.30 "Емгир симфонияси". Сериал.
20.10 "Матонат".
20.45 "Омон бўлинг!"
20.50 "Зерда". Сериал.
21.35 "Ешлик наволари".
22.00 "ДАВР".
22.30 "SMS-мусиқа". Еш ижрочиларнинг совринли танлови.
22.45 "Галактика" маърифий дастури: "Тақдир".
7.30 "Салом, Тошкент!"
8.35 "Ғадалупе".
9.15 "Жозеба".
9.30 "Телекурьер - маркет".
9.55 "Мисли гахвар".
10.05 "Талабали бахори".
10.20 "Интервью".
10.55 "Зеркало Фараона".
17.50 Қўрастулар тартиби.
17.55 Мультфильм.
18.05 "Телекурьер - маркет".
18.30 "Пойтахт".
18.50 "Ғадалупе".
19.50 "Иқтисод - ревью" / рус/.
20.00 "Пойтахт" ахборот дастури / рус/.
20.15 "Анонс".
20.20 "Тошкент ва тошкентликлар". Бевоисита мулоқот.
21.00 "Жозеба".
21.25 "Анонс".
21.30 "Пойтахт" ахборот дастури.
21.45 "Анонс".
21.50 "Телекурьер-маркет".
22.10 "Бунёдкор".
22.25 "Биласизми?"
22.30 "Пойтахт" ахборот дастури / рус/.
22.45 "Анонс".
22.50 Кино: "Бесстрашный".

7.00 "Бодрое утро".
8.05 "Малахов +".
9.00 "Хабарлар" (рус)
9.20 Кўл жанги.
9.45 "Хабарлар" (узб)
10.05 "Детективы".
10.35 Кураш.
10.55 Киюкишинкай каратэ.
11.15 Аёллар футбол. Ўзбекистон кубоги. 1/2 финал.
11.45 - 12.15 Жаҳон спорти: Тенис.
18.00 "Болалар спорти".
18.15 "Гейм - Сет - Матч".
18.30 "Хабарлар" (рус)
18.50 "Мониторинг".
19.10 "Мусиқий тайм".
19.20 "Тақдир чизгилари".
19.40 "Шарк жақажурашлари".
20.00 "Вести".
20.20 "Мусиқий тайм".
20.40 "Маршрут". Сериал.
21.30 "Хабарлар" (узб)
21.50 "Беллашув".
22.45 Спортная гимнастика. Чемпионат европы. Многоборье.
23.40 Еврофутбол. УЕФА Кубоги. Ярим финал. "Севилья" - "Осасуна".

худ.фильм
13.10 Мировые хиты
13.30 Узбек наволари
14.00 Марказ NEWS (узб)
14.10 Мировые хиты
14.30 Узбек наволари
15.00 Теленяня
15.45 Мировые хиты
16.00 Узбек наволари
17.00 "Великолепная семья"
17.30 Мировые хиты
18.00 Марказ NEWS (рус)
18.10 Узбек наволари
19.00 Серил "Оперативный псевдоним" 8-серия
20.00 Мировые хиты
20.30 "Премьера" (узб)
21.00 "Юлдузли пайшанба"
21.30 Узбек наволари
22.00 "ИШ СУРУРИ" б/ф
23.45 Миксер

20.30 Х/ф "Освобождение".
"Прорыв".
22.10 Ночные новости
22.25 Премьера. "Особенности национального хоккея".
Фильм 2-й
23.30 Х/ф "Воспитание Аризонцы".
1.25 Комедия "Дорожные приключения".
2.00 Время

4.00 "Доброе утро, Россия!"
7.30 "Вариант «Омега»". 1975г. 2-я серия.
8.45 ВЕСТИ.
9.00 "Советский монах. Алий-воин".
10.00 ВЕСТИ.
10.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
10.50 Любовь Толкалина в телесериале "Застава".
12.40 ВЕСТИ.
13.00 ВЕСТИ.
13.20 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
13.40 "Суд идет".
15.00 "Кулагин и партнеры".
15.40 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
16.00 ВЕСТИ.
16.10 "Каменская".
17.05 "Танго втроем". Телесериал.
18.00 "Ангел-хранитель". Телесериал.
19.00 ВЕСТИ.
19.45 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКОВСКАЯ ОБЛАСТЬ.
20.05 "Спокойной ночи, малыши!".
20.15 "Застава".
22.15 "Властелин мира. Николай Тесла".
23.10 "Зеркало".
23.30 "ВЕСТИ+".
23.50 Х/ф "Крах империи".
3.05 "Дорожный патруль".
3.15 Канал "Евроныс"

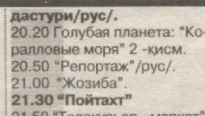
ЖУМА 4

6.00 "Ассалом, Ўзбекистон!"
8.00-8.35 "Ахборот".
8.40 Олтин мерос.
8.50 "23, 5 даража бурчак остида".
9.20 "Болалар сайёраси": 1. "Цирк, цирк, цирк".
2. "Болалар дунёси".
10.05 "Табаркур замин".
10.35 "Хаёт манзаралари".
10.45 "Молия ва банк хабарлари".
10.50 "Сизнинг адвокатингиз".
11.00 "Ахборот".
11.20 "Оила ришталари".
11.55 Самарқанд-2750.
12.00 "Юртим бўйлаб" дастури: "Марғилон". Премьера.
12.20 "Замонавий ўзбек мусикаси". А. Назаров.
12.40 "Бир жиноят изидан".
13.05 "Икки тақдир".
13.45 "Зилло".
14.00 "Ахборот".
14.20 "Кусто командасининг сув ости саргузаштлари".
15.10 "Дил таронаси".
15.20 "Меҳр қолур". Видеофильм премьераси.
16.20 "Тарих қўзғуси".
"Болалар сайёраси":
16.40 "Эртақлар - яхшиликка етаклар".
17.00 "Ахборот".
17.10 Олтин мерос.
17.15 "Саломатлик" дастури.
17.35 "Фаннимиз даргалари". 1-қисм.
18.00 "Фаннимиз даргалари". 2-қисм.
18.20 "Ҳидоят сари".
18.40 "Ошин".

19.10 "Оҳанглар оғушида".
19.15 "Бизнесс янгиликлари".
19.30 "Ахборот" (рус)
20.10 "Оила ришталари".
21.00 "Ахборот".
21.40 "Хонадон".
22.10 "Икки тақдир".
23.10 Миллий сериал: "Алишер Навоий". 15-қисм.
23.40 "Юртим бўйлаб" дастури: "Икки дарё оралиғида".
00.30 "Минг бир ривоят".
00.35 "Замонавий ўзбек мусикаси". А. Назаров.
1.00 "Ахборот". (рус)
1.35 "Янги кун".
2.35 "Ғадалупе буржи". Ракоспектакль. 2-қисм.
3.55 Дунё иқлими.
4.00 "Ахборот".
4.35 "Икки дарё оралиғида".
5.05 Миллий сериал: "Алишер Навоий". 15-қисм.

лалар ток-шоуси.
14.00 "ЯНГИ КУН" ахборот-қўнғилочар дастури.
15.00 "Чоррахдаги уй".
15.30 "Ўлмас мусиқа". И. С. Бах.
16.00 "ДАВР".
16.15 "Табассум қил!"
16.20 "Тараққиёт сари".
16.40 "Ўлмас мусиқа". Турғун Алиматов.
18.00 "Мода ва дизайн".
18.20 "Автопатруль".
18.35 "Ғазал мулки".
19.00 "ДАВР".
19.30 "Емгир симфонияси". Сериал.
20.10 "Спорт-лото".
20.20 "Дунё таомлари".
20.40 "Мафтунокор ва бетакор".
20.50 "Зерда". Сериал.
21.35 "Ешлик наволари".
22.00 "ДАВР".
22.50 Жаҳон киноси: "Икки олам аро".
00.20 "Таскин".

дастури / рус/.
20.20 Голубая планета: "Коралловые моря" 2-қисм.
20.50 "Репортаж" / рус/.
21.00 "Жозеба".
21.30 "Пойтахт".
21.50 "Телекурьер - маркет".
22.10 "Маърифат фидойилари".
22.30 "Пойтахт".
22.50 Кино: "Миссия невыполнима" / Премьера/.
7.00 "Бодрое утро".
8.05 "Малахов +".
9.00 "Хабарлар" (рус)
9.20 Универсал жанг. Осн чемпионати.
9.50 "Хабарлар" (узб)
10.10 "Детективы".
10.40 Баскетбол.
11.10 Белбоги кураш.
11.30 - 12.00 Аёллар футбол. Ўзбекистон кубоги. 1/2 финал.
18.00 "Болалар спорти".
18.15 "Универсиада - 2007".
18.30 "Хабарлар" (рус)
18.55 "Поле чудес".
20.00 "Вести".
20.20 "Мусиқий тайм".
20.40 "Новая экономика".
21.00 Эркин ва Юнон-рум курашлари бўйича халқаро турнир.
21.30 "Хабарлар" (узб. тилида)
21.50 "Аптека слушает".
22.35 Спортная гимнастика. Чемпионат европы. Отдельные виды.
23.20 Еврофутбол. УЕФА Кубоги. Ярим финал. "Вердер" - "Эспаньол".

TV-MARKAZ

07.00 Марказ NEWS (узб)
07.10 Узбек наволари
08.00 "Топ-20"
08.45 Мировые хиты
09.00 Серил "Оперативный псевдоним" 8-серия
10.00 Узбек наволари
11.00 "Иш сурури" бадий фильм
12.45 Мировые хиты
13.00 Узбек наволари
14.00 Марказ NEWS (рус)
14.10 Мировые хиты
14.30 Узбек наволари
15.00 Теленяня
15.45 Мировые хиты
16.30 Узбек наволари
18.00 Марказ NEWS (узб)
18.10 Узбек наволари
19.00 "Кулиар фантазиялари"
19.30 Узбек наволари
20.00 "Сунмас орзулар"
20.50 Мировые хиты
21.00 "Премьера" (рус.)
21.30 "Кинокурьер"
22.00 "НОЧЬ В МУЗЕЕ" худ.фильм
00.00 Миксер

безопасности".
10.00 "Чужие тайны".
11.00 Новости
11.15 "Понять. Простить"
11.40 "Доктор Курпатов".
12.25 "Детективы".
13.00 Другие новости
13.25 "Контрольная закупка".
14.00 Новости
14.15 Вне закона. "Молчаливая ночь".
14.50 "Любовь как любовь".
15.55 "Федеральный судья".
17.00 Вечерние новости
17.15 "Пусть говорят"
18.00 "Татьянин день".
18.55 "Поле чудес"
20.00 Время
20.25 Х/ф "Освобождение". Направленные главного удачи. Премьера. Фильм "Свободное плавание".
2.00 Время
2.25 Джеймс Спюарт в фильме Альфреда Хичкока "Человек, который слишком много знал".
4.20 Серил "Отец невесты"

мин, Игорь Угольников и Любовь Толкалина в телесериале "Застава".
12.40 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ.
13.00 ВЕСТИ.
13.20 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА.
13.40 "Суд идет".
15.00 "Кулагин и партнеры".
15.40 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА.
16.00 ВЕСТИ.
16.10 Елена Яковлева в телесериале "Каменская".
17.05 "Танго втроем". Телесериал.
18.00 "Ангел-хранитель". Телесериал.
19.00 ВЕСТИ.
19.45 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКОВСКАЯ ОБЛАСТЬ.
20.05 "Спокойной ночи, малыши!".
20.15 РУССКАЯ СЕРИЯ. ПРЕМЬЕРА. Егор Барин, Фархад Махмудов, Людмила Чурсина, Владимир Еремин, Игорь Угольников и Любовь Толкалина в телесериале "Застава".
22.15 ПАМЯТИ МИХАИЛА УЛЬЯНОВА. ПРЕМЬЕРА. Клуб "Театр + ТВ". Юбилей театра им. Вахтангова.
0.00 Джон Кюзак, Джин Хэкман, Дасти Хоффман и Рэйчел Уайт в остросюжетном фильме "Вердикт за деньги" (США). 2003г.
2.30 "Дорожный патруль".
2.45 СЕРИАЛ ДЛЯ ПОЛУНОЧНИКОВ. "Закон и порядок" (США).
3.30 Остросюжетный сериал "Джонни Зиро" (США). 2005г.
4.10 Канал "Евроныс"

4.00 "Доброе утро, Россия!"
7.25 "Вся Россия".
7.35 Олег Даль, Игорь Васильев, Евгений Евстигнеев и Александр Калыгин в телесериале "Вариант «Омега»". 1975г. 3-я серия.
8.55 "Мусульмане".
9.05 "Мой серебряный шар. Виктор Павлов". Ведущий - Виталий Вульф.
10.00 ВЕСТИ.
10.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА.
10.50 Егор Барин, Фархад Махмудов, Людмила Чурсина, Владимир Ере-

ШАНБА 5

O'ZBEKISTON

5.55 Кўрсатувлар дастури.
6.00 "Ассалом, Ўзбекистон!"
8.00-8.35 "Ахборот".
8.40 Олтин мерос.
"Болалар сайёраси":
8.50 "Олтин тож".
9.25 "Шифокор қабулида".
9.55 "Муслик дунёси".
10.15 1. "Рангикамон". 2. "Дидар".
11.00 "Онлар мактаби".
11.20 "Ойла ришталари".
11.55 "Дил таронаси".
12.00 "Заковат".
13.05 "Икки тақдир".
13.45 Олтин мерос.
14.00 "Ахборот".
14.20 "Бекат".
14.45 "Қайласан, Оймомо?" Бадий фильм.
16.05 ТВ анонс.
"Болалар сайёраси":
16.10 1. "Уйла, Изла, Топ!" Телемусобака. 2. "Эртақлар - яхшиликка етаклар".
17.10 "Минг бир маслаҳат".
17.30 "Шахсий фикр".
18.05 "Охонлар оғушида".
18.15 "Саломатлик сирлари".
18.35 "Сиз кутган учрашув".
19.15 "Сугурта оламида".
19.20 Дунё иқлими.
19.30 "Ахборот" (рус тилида).
20.05 "ТВ шифокор".
20.10 "Ойла ришталари".
21.00 "Ахборот".
21.40 "Қўнғил қўшиқ истаиди".
22.05 "CINEMA.UZ".
22.40 "Трунм томошаси". Бадий фильм.
00.35 "Юртим бўйлаб" дастури: "Марғилон".

1.00 "Ахборот". (рус)
1.30 Олтин мерос.
1.40 "Янги кун". Информацион дам олиш дастури.
2.40 "CINEMA.UZ".
3.05 "Ҳаёт манзаралари".
3.15 "Охонаро".
4.00 "Ахборот".
4.35 Миллий кино: "Кўзларинг маънос". 1-қисм.
5.35-5.55 Тонгги наволар.

7.00 "ЯНГИ ТОНГ"
9.00 "Давринг боласи" маърифий-ахборот дастури.
9.20 "Ёмғир симфонияси".
10.00 "ДАВР".
10.20 "Артур ва миттвойлар". Мультфильм.
12.00 "Давр-репортаж".
12.10 "Ишқ ва наво".
12.20 "Зерда". Серил.
12.55 "Ватаним".
13.00 "ДАВР".
13.15 "Давринг боласи" маърифий-ахборот дастури.
13.30 "Бола тилидан". Телемусобака.
14.00 "ЯНГИ КУН" ахборот-кўнгилчор дастури.
15.00 "Чорраҳадаги уй". Ҳаётини ҳикоялар.
15.30 "Муруват".
15.40 "Автопатрул".
15.55 "Иқлим".
16.00 "ДАВР".
16.15 "Табаассум қил!".
16.20 "Иккимой хумос йили" га бағишланган: "Саховат".
16.30 "Бемби". Мультфильм.
18.10 "Қўзғу". Ҳажвий дастур.
18.30 "Ҳазал мулки".
18.45 "Каталог".

19.00 "ДАВР".
19.30 "Ёшлик наволари".
19.45 "Қилич қирқ ёриб" Интеллектуал шоу.
20.30 "Дилроза". Мансурхон Нурматов.
20.50 "Зерда". Серил.
21.40 "Панок".
21.55 "Иқлим".
22.00 "ДАВР".
22.30 Жаҳон киноси: "Питер FM".
00.20 "Таскин".

TOSHKENT

7.30 "Салом, Тошкент!"
8.35 "Ғадалупе". Телесериал.
9.15 "Жозиб".
9.30 "Телекурьер-маркет".
9.55 "Маърифат фидойилари".
10.00 "Дилназ гаплар".
10.30 "Дилхат наволар": Илҳом Фармонов.
11.00 "Умид юлдузлари".
11.15 "Саломат бўлинг".
11.50 "Репортаж" /рус/.
12.00 "Адиша" /рус/.
12.15 Кино: "Материалисти".
17.55 "Адиша".
18.05 "Телекурьер - маркет".
18.30 "Пойтахт" ахборот дастури.
18.50 "Ғадалупе". Телесериал.
20.00 "Пойтахт".
20.20 Голубая планета: "Приливные моря". 1-қисм.
20.50 "Интервью".
21.00 "Жозиб".
21.30 "Пойтахт" ахборот дастури.
21.50 "Телекурьер - маркет".
22.10 "Истеъдод".
22.30 "Пойтахт" ахборот дастури /рус/.
22.45 "Анонс".
22.50 Кино: "Миссия невыполнима 2" /Премьера/.

SPORT

7.30 "Хабарлар".
7.50 "Бодро ут".
8.50 "Хабарлар" (рус тилида).
9.10 Мультфильм.
9.20 "Смак".
9.55 Универсал жанг.
10.25 Жаҳон спорт юлдузлари.
10.45 "Махаллаи пахлавонлари".
11.15 "Военное дело".
11.35 Футбол. Осиё чемпионлар лигаси "Нефчи" - "Машъал".
12.25 "Детский мир".
12.55 "Рондо". Шоу программа.
13.35 - 14.35 "Келин-куёв".
17.30 Футбол. Ўзбекистон чемпионати. "Кувучи" - "Навбахор".
19.20 "Файзли ошхона".
19.40 "Мусликий тайм".
19.50 "Суперлото".
20.00 "Вести".
20.20 "Мусликий тайм".
20.40 "Звездный матч".
21.00 "Музыкальный марафон".
21.30 "Хабарлар" (узб. тилида).
21.50 "Цирк со звездами".
23.30 На экран мелодрама: Фильм Вуди Аллена "Матч пойнт". 1-қисм.

TV-MARKAZ

07.00 Марказ NEWS (рус)
07.10 Узбек наволари
08.00 "Юлдузли пайшанба"
08.30 Узбек наволари
09.00 Мировые хиты
09.30 "Кинокурьер"
10.00 Узбек наволари
11.00 "Ночь в музее" худ.фильм
13.00 Узбек наволари
14.00 "Премьера" (узб)
14.30 Мировые хиты

15.00 Теленяня
16.20 Мировые хиты
17.00 Узбек наволари
18.00 Марказ NEWS (рус)
18.10 "Узбек наволари"
18.30 "Алло-Марказ"
19.00 Узбек наволари
19.15 Концерт
21.00 "Навбат" Рашид Холиков билан
21.40 Узбек наволари
22.00 Индийское кино "ИГРОКИ"
00.35 Миксер

5.00 Новости
5.10 "Гении и злодеи"
5.35 Юрий Назаров, Маргарита Терехова в фильме "Давай поженимся".
7.15 "Играй, гармонь любимая!"
7.55 "Слово пастыря".
8.10 "Здоровье".
9.00 Новости
9.20 "Смак".
9.55 "Дети-актеры. Жизнь после славы".
11.00 Новости (с субтитрами)
11.10 Премьера. История песни
12.15 Комедия "Спорт Литтл-2"
13.35 Премьера. "Смешные люди"
15.00 Василий Меркурьев, Борис Чирков в комедии "Верные друзья".
17.00 Вечерние новости (с субтитрами)
17.10 "Золотой граммофон".
20.00 Время
20.20 Михаил Ульянов в киноэпопее "Освобождение". "Битва за Берлин".
21.55 Джулия Робертс в фильме "Эрин Броккович".
0.15 "Высшая лига".
1.40 Комедия "Отряд Беверли Хиллз".
3.40 "Великие династии". Шереметьевы.
4.30 "Природа вещей".

PPU

5.00 "Доброе утро, Россия!".
6.30 "Студия Здоровье".
7.00 ВЕСТИ.
7.10 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКОВСКАЯ ОБЛАСТЬ.
7.20 "Военная программа" Александра Сладкова.
7.45 "Утренняя почта".
8.20 "Субботник".
9.00 "Вокруг света".
10.00 ВЕСТИ.
10.10 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА.
10.20 РОДНОЕ КИНО. К ЮБИЛЕЮ ЮРИЯ НАЗАРОВА. Галина Макарова, Евгений Лебедев и Наталья Гундарева в фильме "Прощание славянки". 1985г.
12.00 ПРЕМЬЕРА. "Удивительная примadona. Анна Нетребко".
13.00 ВЕСТИ.
13.20 ПРЕМЬЕРА. "Смеяться разрешается". Юмористическая программа.
15.00 "Национальный интерес". Ток-шоу Дмитрия Киселева.
15.55 "Формула власти". Лоран Гарбо - президент Кот д'Ивуара.
16.20 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА. НЕДЕЛЯ В ГОРОДЕ.
17.00 "Суботний вечер".
19.00 ВЕСТИ.
19.15 Музыкальный конкурс "Секрет успеха". ФИНАЛ.
21.10 Сергей Бодров-мл., Виктор Сухорук и Юрий Кузнецов в фильме Алексея Балабанова "Брат". 1997г.
23.15 Вал Килмер в остроумном фильме "Спартак" (США-Германия). 2004г.
1.25 Майкл Мэдсен и Патришиа Аркетт в боевике "Вперед! Одни неприятности" (США). 1993г.
2.55 "Горячая десятка".
3.50 Канал "Евроноос" на русском языке.

ЯКШАНБА 6

O'ZBEKISTON

5.55 Кўрсатувлар дастури.
6.00 "Ассалом, Ўзбекистон!"
8.00-8.35 "Ахборот".
8.35 ТВ анонс.
8.40 Олтин мерос.
"Болалар сайёраси":
8.50 "Алиса гаройиботлар мамлакатиди". Мультфильм.
10.05 "Саломатлик сирлари".
10.25 ТВ анонс.
10.30 "Янги охонлар".
10.50 "Ойла ришталари". Телесериал.
11.25 ТВ анонс.
11.30 "Қизлар давраси".
12.30 "КиноТеатр".
12.50 "Биз ёлғиз эмасмиз". Бадий фильм. 1-қисм (Хиндистон)
14.15 ТВ анонс.
14.20 "Биз ёлғиз эмасмиз". Бадий фильм. 2-қисм.
14.45 Ватан хақида қўшиқлар.
15.55 "50/50". Ток-шоу.
"Болалар сайёраси":
16.45 1. "Олтин тож". Телевизион уйини.
2. "Бахтли болалик қўшиқлари".
17.30 ТВ анонс.
17.35 "ҚўнғилРИНГ".
18.25 "Охонлар оғушида".
18.35 "Интеллектуал ринг".
19.20 Дунё иқлими.
19.25, 20.00, 20.55, 21.40 ЭЪЛОНЛАР.
19.30 "Тахлинома" (рус тилида)
20.05 "Оддий ҳақиқатлар". Ток-шоу.
20.50 Дунё иқлими.
21.00 "Тахлинома".
21.45 ТВ анонс.
21.50 "Охонаро".
22.30 "Лаҳза". Бадий фильм.

00.35 "КиноТеатр".
1.00 "Тахлинома". (рус)
1.30 Олтин мерос.
1.40 "Олтин тож".
2.15 "Халқ уйинлари".
2.35 "Интеллектуал ринг".
3.20 "Назм ва наво".
3.55 Дунё иқлими.
4.00 "Тахлинома". Информацион дастур.
4.45 Миллий кино: "Кўзларинг маънос". 2-қисм.

7.00 "Ёмғир симфонияси".
8.50 "Нафосат олами".
9.10 "Мода ва дизайн".
9.30 "Болалар давраси".
10.00 "ВАТАНПАРВАР".
11.00 "Journal".
11.20 "Қўзғу". Ҳажвий дастур.
11.40 "Тасвир ва таассурот".
11.55 "Матонат".
12.20 "Зерда". Серил.
13.00 "Қиёмат қара". Телеспектакль.
14.40 "Жасорат".
15.00 "Чорраҳадаги уй".
15.30 "Чемпион сирлари".
15.50 "Ринг кироллари".
16.40 "Дунё таомлари".
17.00 "Бемби-2". Мультфильм
18.10 "Табаассум қил!".
18.15 "Айланай".
18.35 "Ҳазал мулки".
19.00 "Давр хафта ичида".
19.30 "Пойтахтдан йироқда".
19.50 "Ёшлик наволари".
20.10 "Илҳомбахш онлар".
20.40 "Точиннинг саргузаштлари". Илмий-оммабоп фильм.
21.30 "KINOMANIYA".
22.00 Миллий кино: "Уйин".

TOSHKENT

7.30 "Салом, Тошкент!"
8.35 "Ғадалупе". Телесериал.
9.15 "Жозиб".
9.30 "Телекурьер - маркет".
10.05 Мультфильм: "Булбулча".
10.30 "Интервью".
10.45 "Истеъдод".
11.00 "Умид юлдузлари".
11.15 "Телекурьер-маркет".
11.40 Кино: "Муджиш хато".
13.40 "Дорихона эшитиди" /рус/.
14.30 Фильм - детям: "Приключения мышонка Периса".
16.00 "Саргузаштлар ороли".
16.25 "Жозиб".
16.55 "Телекурьер-маркет".
17.15 Кино: "Ярим бахт".
18.45 "Дилхат наволар": Абдулла Убайдуллаев.
19.15 "Нима учун".
19.55 "CINEMA.UZ".
20.20 "Туризм хақида" /рус/.
20.55 Яқшанба кинозали: "Парк Юрского периода" /Премьера/.

SPORT

7.30 "Хабарлар".
7.50 "Бодро ут".
8.50 "Хабарлар" (рус тилида).
9.10 "Непугёвые заметки".
9.30 "Пока все дома".
10.20 "Фазенда".
11.00 "Улыбка".
11.15 Живой мир. "Планета Земля".
12.20 "Кувонг стартлар".
13.00 "Ракибингиз гротмейстер".
13.20 "Файзли ошхона".
Ўзбекистон чемпионатларида.
13.40 Футбол. "Насаф" - "Самарканд-Д".

14.30 - 15.20 Футбол. "Андижон" - "Кизилкум".
18.00 "Ровесник".
18.20 "Мусликий тайм".
18.30 "Версия". Информационно-аналитическая программа.
19.00 "Спорт уик-энд".
19.40 "Тайм-аут".
20.00 "Вести".
20.20 "Мусликий тайм".
20.40 "Дув-дув гап".
21.30 "Ташкин". Информационно-таҳлилий кўрсатув.
22.00 На экран мелодрама: Фильм Вуди Аллена "Матч пойнт". 2-қисм.
23.05 Еврофутбол.

TV-MARKAZ

07.00 Марказ NEWS (узб)
07.10 Узбек наволари
08.00 Концерт
09.45 Мировые хиты
10.00 "Сунмас орузлар"
10.50 Мировые хиты
11.00 Индийское кино "Игроки".
13.35 Мировые хиты
14.00 Узбек наволари
15.00 Теленяня
16.20 Узбек наволари
16.30 "Премьера" (рус)
17.00 Узбек наволари
17.30 "Юлдузли пайшанба"
18.00 Марказ NEWS (рус)
18.10 Узбек наволари
19.00 Мировые хиты
19.30 Узбек наволари
20.00 "Алло-Марказ"
20.30 Узбек наволари
21.00 "Топ-20"
21.45 Мировые хиты
22.00 "ДИТЯ ЧЕЛОВЕЧЕСКОЕ" худ.фильм
00.00 Миксер

5.00 Новости
5.40 Александр Белявский, Владимир Ивашов в фильме «Под маской беркута»
7.30 Служу Отчизне!
8.05 "Умники и умники".
9.00 Новости
9.10 "Непугёвые заметки" с Дмитрием Крыловым
9.30 "Пока все дома"
10.20 "Фазенда"
11.00 Новости (с субтитрами)
11.15 Премьера. Живой мир. "Планета Земля".
12.20 Михаил Евдокимов в комедии "Не послать ли нам... гонца?"
14.15 "Их разыскивает милиция".
15.00 Футбол. Чемпионат России. "Зенит" - "Крылья Советов". Прямой эфир
17.00 Вечерние новости (с субтитрами)
17.15 Юбилейный вечер Татьяны Тарасовой
20.00 Время
20.20 Михаил Ульянов в киноэпопее "Освобождение".
"Последний штурм".
21.40 "Женщина против мужчин".
22.45 Том Круз в фильме Стивена Спилберга "Особое мнение".
1.05 Евгений Матвеев, Зинаида Кириенко, Ольга Остроумова в фильме "Судьба".

PPU

5.05 Любовь Соколова в семейной комедии "Карантин". 1983г.
6.30 "Сельский час".
7.00 ВЕСТИ.
7.10 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
7.20 "Диалоги о животных".
7.55 "Возвращение блудного попугая". Мультфильм.
8.05 "Аншлап и Компания".
9.05 "Сам себе режиссер".
10.00 ВЕСТИ.
10.10 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА.
10.20 "Городок". Дайджест. Развлекательная программа.
10.50 "Сто к одному". Телеигра.
11.40 "Смехопанорама Евгения Петросяна".
12.05 "Гений пародии. Недолгая жизнь Виктора Чистякова".
13.00 ВЕСТИ.
13.20 "Фитиль №131". Сатирический тележурнал.
14.05 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ.
14.35 "Честный детектив". Авторская программа Эдуарда Петрова.
15.10 Большой праздничный концерт.
17.00 "Кривое зеркало. Театр Евгения Петросяна".
19.00 ВЕСТИ.
19.25 СДЕЛАНО В РОССИИ. ПРЕМЬЕРА. Дмитрий Харатьян, Анастасия Зюракоса, Эрик Робертс и Виктор Степанов в фильме "Аврора". 2006г.
21.40 МИРОВОЕ КИНО. ПРЕМЬЕРА. Эдвард Нортон, Джессика Бил и Руфус Сьюэлл в фильме "Иллюзионист" (США). 2006г.
23.50 Триллер "Смертельный груз" (Испания). 2003г.
2.05 СЕРИАЛ ДЛЯ ПОЛУНОЧНИКОВ. Роб Лоу и Том Саймон в телесериале "Доктор Вегас".
2.45 Канал "Евроноос".

Туғилган кунингга тоғт олиб келибсану, битта торт-тортдан ҳам олиб келмабсан-да хотинжон.

ШЕЪРИЯТ ДАФТАРИДАН

МУҲАББАТ

Муҳаббат - кафтимда титраган гулим,
Муҳаббат - кўзимда мўлтираган дард.
Муҳаббат - кимгадир сизинди кўнглим,
Муҳаббат...

Ўзга деб юрагим ўзимдан тонди,
Соғинч ўчоғида кунларим ёнди.
Хижронинг қўйнида бир ишқ ўртанди,
Муҳаббат...

Бандангман, жабрингни лутфга йўйган,
Қўшқинга жонини беркитиб қўйган.
Бандаман, бир сену Худони суйган,
Муҳаббат...

Кишандан бўшатма - руҳим телбаҳол,
Мени бир умрлик бахт маҳрига ол.
Ёрим бўл, борим бўл, борлигимда қол,
Муҳаббат...
Муҳаббат...

Прода УМАРОВА, Жиззах вилояти.

КОЛИБ КЕТДИ

Деворларнинг қатларида қолди хатим,
Малакларнинг лабларида дил оятим.
Қишлоғимда қолиб кетди, қолиб кетди,
Кавушлари лойга ботган муҳаббатим.

Орзуимга чўчмоқлар эмас ҳамроҳ,
Юлдузларнинг осмонидан топдим паноҳ.
Бугун сени соғингандан соғинаман,
Хижрон қўйлак қиядиган момақаймоқ.

Дарвозанинг зангларида зорим қолган,
Камтир энам кўзларида орим қолган.
Ўша кўйни изласам ҳам тополмайман,
Овозлари чиқмайдиган торим қолган.

Тош кўчага тарқаб кетган тўп тошларим,
Ўртоқларим ташлаб кетмас кўз ёшларим.
Кўз ёшларим кўчиб кетса шабнамларга,
Шудринг чеган бинафшалар сирдошларим.

Қолиб кетди, қолиб кетди...

МЕН БОРМАН

Оёғинг тупроққа беланиб,
Қишлоқни кезасан пиёда.
Самода ярим ой эланиб,
Бошингни кўмади зиёда.

Азизим, билмайсан бир сирни,
Дардингни отасан дарёга.
Тўғфаси не ҳожат тақдирнинг,
Сунгин мен борман дунёда!
Сунгин...

Хурматой ДЕҲҚОНОВА,
Фаргона Давлат университети,
филология факултети, 3 -курс
талабаси

БАҲОР ТАШРИФИ

Гулларнинг ифорин таратиб ҳар ён,
Қирларга тўшабсан бир ажиб ғилам.
Ўзингни гулларда этиб намоён,
Шоирлар қўлига тутқаздинг қалам.

Қизларнинг сочида тодан жамалак,
Яна ҳам гўзалроқ кўринар олам.
Гул шоҳида ўйнаб, учар капалак,
Шодликка айланиб борар ғам-алам.

Момолар қайнатар тотли сумалак,
Юртимни чулғайди гўзал яллалар.
Кўкдан бўйлаёттир гўзал камалак,
Ажиб гўзал бўлар ушбу паллалар.

Сўзларимни тингла, эй, еру фалак,
Баҳоржон, гўзалсан айтма, бунчалар!
Такрор таърифимни кўтиб жон ҳалак,
Қанча таърифласам оздир ишнчалар.

Тозагул ДўСАНОВА,
Жиззах шаҳар
Кўзи оқизлар мактаби ўқитувчиси.

БАҲОР

Қуёш бойчечакни суюб эркалаб,
Шабнам гулгунчага айтса дил изҳор.
Капалак қанотин қоқиб кўй чалар,
Мен сенга талтиниб яшайман баҳор.

Яшиллик майсага бергандай пардоз,
Қалдирғоч чуғурлаб бошлайди ашғор.
Гўзаллик фаслига чечак поёндоз
Мен сени соғиниб яшайман баҳор.

Уйеониш фаслисиз яшарар ҳар ёк,
Сочтопуқ зулфимга бўлар харидор.
Кўк томиш титратиб чакқанда чакмоқ
Мен сени соғиниб яшайман баҳор.

Маҳиёра БОЙБОБОВА,
Фаргона шахри.

Ойгул УБАЙДУЛЛА ҚИЗИ

НИМА? НЕГА? НИМА УЧУН?

ГЕРБИЦИДЛАР НЕГА ҚўЛЛАНИЛАДИ?

Одатда, деҳқончилик қилинадиган ерларга яхшилаб ишлов берилади, минерал ўғитлар билан бирга маҳаллий ўғитлар ҳам солинади. Бу эса томорқа ва далаларда қишлоқ ҳўжалик экинлари билан бирга бегона ўтларнинг ҳам кўкариб чиқишига сабаб бўлади. Бегона ўтлар тез ўсади ва экинларни қуёшдан тўсиб қўйиши, эмин-эркин ўсишига ҳалакит бериши, тупроқдаги нам ва фойдали озукларни тортиб олиши мумкин. Шу боис бегона ўтларни йўқ қилиш учун тупроққа гербицидлар солинади.

УЗОҚДАГИ НАРСАЛАРНИ КўРИШ МУМКИНИ?

Жуда ҳам олисда жойлашган ва оддий кўз билан кўриб бўлмайдиган нарсаларни дурбин, телескоп каби оптик асбоблар ёрдамида кузатиш мумкин. Мазкур асбобларнинг ҳар бирида майда жисмларни катталаштириб

кўрсатадиган махсус линзалар ва уларни кўз каттақчаларига яқинлаштириб берадиган ойналар тартиб билан жойлаштирилган бўлади. Дурбин ёрдамида бир неча юз метр, ҳатто бир неча километр олисликдаги нарсаларни ҳам яққол кўриш мумкин. Телескоп эса олис сайёралар ва юлдузларни ҳам кузатиш имконини беради. Инглиз физик олими Исаак Ньютон 1671 йилда телескопни ихтиро қилган. Дурбин эса 1850 йилда италиялик ихтирочи Игнацио Порро томонидан яратилган.

ГЕН ИНЖЕНЕРИЯСИ НИМА?

Тирик организмларнинг наслий хусусиятларини ва генларини ўрганиб, уларни сунъий йўл билан ўзгартиришга хизмат қиладиган фан ген инженерияси, деб аталади. Организмларнинг наслий хусусиятларининг бундай йўл билан ўзгартирилиши эса мутация дейилади. Ўсимликларда маълум бир мутация жараёнларини содир этиб, уларда сифат ўзгаришларига эришиш мумкин. Масалан, данаги камроқ бўлган апельсинлар, касалликларга чидамли помидорлар, одатдагидан тез пишиб етиладиган бананлар етиштириш имконияти ҳосил бўлади.

РАДАРНИ КИМ ЯРАТГАН?

Радар жуда олис ёки кўз билан илғаб бўлмаас масофада жойлашган жисмларни аниқлаш ва топиш имконини беради.

1911 йилда америкалик фантаст-ёзувчи Хью Джемсбек асарларидан бирида ишлаш тартиби бугунги радарга ўхшаш асбобнинг таърифини келтирган эди. Шундан сўнг кўпалак олимлар ёзувчининг мазкур ҳаёлот маҳсулини ҳақиқатга айлантиришга уриниб кўришди. Аммо бор-йўғи 1935 йилда инглиз олими Роберт Александр Уотсон-Уаттга бу насиб этди. У 50 километр олисликда учиб бораётган самолётни ўзи ясаган асбоб ёрдамида кузатишга муваффақ бўлди. Бу илк радар эди. Радар бугунги кунда авиация, космонавтика, йўл ҳаракати хавфсизлиги каби соҳаларда кенг қўлланилади.

ОБСЕРВАТОРИЯ НИМА?

Қадим замонларданок одамларни юлдузлар, уларнинг самоддаги жойлашуви ўрнининг ердаги воқеаларга боғлиқлиги қизиқтириб келган. Ўша даврларда Месопотамияда, Мисрда, Хитой ва Хиндистонда, араб давлатларида юлдузларни кузатиш учун махсус иншоотлар барпо этилган. Уларни илк обсерватория(расадхона)лар дейиш мумкин.

Ана шундай расадхоналардан бири Самарқандда буюк бобокалонимиз Мирзо Улуғбек томонидан қурилган. У шу ердан туриб юлдузларни кузатган ва ҳалигача дунё астрономлари томонидан тан олиниб, ўз тадқиқотларида фойдаланиладиган "Зижи Кўрагоний" номи юлдузлар жадвалини яратган.

Замонавий обсерваториялар эса улкан иншоотлар бўлиб, у ерда юлдузларнинг ўрни, сайёраларнинг ҳаракати, улардаги ўзгаришлар кузатиб борилади. Обсерваториядаги асосий асбоб телескоп бўлиб, ҳамма тадқиқотлар унинг ёрдамида амалга оширилади.

МАЙДА НАРСАЛАРНИ КўРИШ МУМКИНИ?

Бугунги кунда нафақат олисдаги жисмларни кўриш, балки оддий кўз билан илғаб бўлмайдиган майда нарсаларни, жумладан микробларни ҳам кузатиш имконини берадиган асбоблар мавжуд. Бу асбобнинг номи микроскопдир. Ўзига ўрнатилган линзалар ёрдамида микроскоп нарсаларни миллион мартагача катталаштириб бера олади. Микроскоп 16 асрда ҳозирги Голландия ҳудудидида жойлашган Фландрия номи давлатда номаълум олим томонидан ихтиро қилинган.

19 асрда Эрнст Аббе микроскопни янада такомиллаштирди. Микроскоп туфайли микросанализмлар ва табиатдаги тирик жонотлар, одамнинг тузилиши билан боғлиқ ўта муҳим кашфиётлар қилинган.

ТАРОЗИ ҚАНДАЙ ИШЛАЙДИ?

Тарозидан турли нарсаларнинг оғирлигини ўлчаш учун фойдаланилади. Шундай мукаммал тарозилар борки, жуда енгил, майда нарсаларнинг вазнини ҳам аниқ кўрсатиб беради. Бошқа бирлари эса кўп тонна юк кетадиган машина ва тележжаларни тортишга хизмат қилади. Шунга қараб тарозилар завод ва фабрикаларда, бозор ва дўконларда, уйда ишлатилади.

Замонавий технологиялар ривожланиши билан паллалли тарозилар ўрни рақамли ва электрон тарозилар эгаллаб борапти.

ДАРМОН тайёрлади.

(Охири. Боши ўтган сонларда)

Элмирза ҳардамхаёл унинг кетидан бўзрайиб қараб қолди. Қилган ишидан, берган жавобидан афсусланиб, пушаймон бўлар, аммо минг ўйлагани билан бошқа чора тополмасди.

Уйига қайтар экан, йўл-йўлакка: «Дадам, оймимга тушунтирсам, балки иложи бордир», - деган фикрга борди. «Йўк! Улар буни эшитишни ҳам истамайдилар. Наҳот, энди шу киз менинг айбим билан бахтсиз бўлиб қолса?..» - деб яна тушкунликка берилди.

- Келдингми? - кутиб олди онаси. - Мунча ҳаялладинг?

Тоғаси Холмирза ҳам шу ерда экан.

- Ишим чиқиб қолди.

- Биз «эшик очаяпмиз», - деди

за. - У қизнинг қилмиши нодонликдан бошқа нарса эмас. Сенинг айбинг йўқ.

- Ахир, у менга ишониб, шу кўйларга тушди, умид билан кутди...

- Энди жиян, - тараддулланиб олди тоға. - мен ҳам олий бўлмасам ҳам, ўрта маълумотли ўқитувчиман. Бунақа савдоларни кўпини кўрдим, гувоҳ бўлдим. Бир нарсани фахмладим, севгим ҳаббат деганлари вақтинчалик эҳтирос... Бир-бирига етишгунча... Шошилибман, деб афсусланганлар ҳам бўлади.

- Бундан чиқди, Тоҳир-Зухра, Фарҳод-Ширинлар бекор экан-да?

- Йўқ, бекормас. Ҳамма гап шундаки, улар бир-бирига етишол-

кин ҳаммасининг ҳам якуни мақтайдиган даражада бўлмаяпти. Бир жойларни кўйлик-да, ўзимиздан - яқин-ўртадан мисол олайлик.

Анави Раҳмонқул аканинг қизини бир йигит-да кўнгли бор эди, ота-онаси бошқага эрга берворишди, уч-тўрт ой яшаб, ажраб қайтиб келди. Ўша олдинги кўнгли кўйган йигити ота-онасининг раъйига қарамай, шу қизга уйланди. Ота-она бундан номус қилиб, келин-куёвни уйда олиб қолмай «квартира»га чиқарворишди. Оқибати нима бўлди? Куёв келинга оғиз очиргани кўймади, мен бўйдоқ ҳолимча сенга уйланганман, деб. Хоҳлаганча камситиб эзаверди.

Бир куни қиз отасиникидан,

**О,
муҳаббат**

айландими? Энди чидасин, бошқа иложи йўқ.

Айтадиганим шу, жиян! Бунақа масалада ота-онанинг раъйига қараш, ёши катталар-

нинг маслаҳати ҳам кириш керак. Тўғри, биз тушунган, ақлимиз етган нарсаларга сен ҳам тушунасан, ақлинг етади. Лекин катталар бошидан аччиқ-чучуқ, иссиқ-совуқни кўпроқ ўтказишгани учун яхшироқ ҳис қилишади. Ҳеч қачон ота-она фарзандига ёмонликни, бахтсизликни раво кўришмайди.

тоғасининг бу гаплари қаршисида Элмирза ожиз қолиб, мойиллигини сездириб қўйди.

- Майли, - деди у. - Ўша қизни олдин бир кўрай, гаплашай.

- Ана энди ўзингга келдинг! - деди тоға енгил тортиб.

- Бўшашма. Ҳали уни бир кўрсанг, тўйни кутиб ўзинг ҳам бетоқат бўлиб қоласан.

Икки кун ўтиб, Элмирза шаҳарга бориб, ота-онаси тоған қиз - Махлиё билан учрашди. Бу қиз ҳам хусн-чиройда Марҳабодан қолишмас экан. Яна унинг одоби, ҳушмуомалалигини ёқтириб қолди. Шу куни бир-бирларига маъқул келиб хайрлашишди. Шундагина Элмирза ота-онасининг келин орзусида бунчалик жонсарақ бўлиб қолишгани сабабини тушунди-ю, икки бегуноҳ, бир-бирларини танимайдиган, қизларнинг гоибона рақиб бўлиб қолишларини уйлаб, юраги эзилди.

Шундай қилиб, Элмирза Махлиёга уйланди.

Орадан йиллар ўтиб, бирин-кетин фарзандлар дунёга келишди. Элмирза бу ташвишлар билан бўлиб, Марҳабони деярли ўйламай қўйди.

Собиқ хизматдоши Дилмурод билан ҳам борди-келди қилиб турарди. Дилмурод бир келганида Марҳабо ҳақида сўради:

- Билмадим, - деди. - Хизматим тугаб келгандан кейин эрини кўрдим. Мени танимади. Мен ҳам ўзимни танитмадим. Эшитишимча, эриникига қайтиб бормаган, бирга яшамаган. Нима бўлганда ҳам ёш умрини ўтказиб юрмагандир? Ўшанда шу ишни тўғри қилдимми, йўқми, ҳалигача билмайман, лекин бошқа чора ҳам йўқ эди.

Мана шу ширин, аччиқ хотиралар қуршоида уйига етиб келса, дўсти Дилмурод келиб ўтирибди. Уни кўриб, Элмирзанинг чарчоғи, миясини чулғаб олган ҳаёллари тарқаб кетди.

- Ўғилни уйлаяпман ошна, - деди Дилмурод. - Ҳеч кимга, хатга, кўнгирокқа ишонмай атайлаб ўзим келдим.

- Раҳмат ошна! Шу баҳона кўриши ҳам олди.

Анагача сўхбатлашиб ўтиришганча, Дилмурод: «Бир нарсани сўрайман», деб оғиз жуфтлаганди, Элмирза:

- Биламан, - деди. - Марҳабони сўрамоқчимисан? Бугун ўзини кўрдим.

- Юрагинг бир «жиз» этгандир? - кулди Дилмурод.

- Ҳа, бир «жиз» этди, - тан олди Элмирза. - Лекин дарров ўзимни босиб олдим. Кўриниши дардманда, қариб, кампирга ўхшаб қолибди. Мен бу кампирни эмас, ўн саккиз яшар соҳибжамолни севганман. Уни ўша кўринишида ҳозир ҳам севман, аммо энди бундан фойда йўқ.

Дилмурод дўстининг гапидан кулимсираб қўйди.

Комил НАЗАР

АРМОН БЎЛГАН

Нуриниса опа. - Шаҳардан, ўзимизга ўхшаган ўртача бир оиладан. Жуда чиройли, ақлли-хушли киз. Эрта-индин бориб учрашасан, шунга қараб «оқ»ини оламиз.

- Ойи, - деди Элмирза хушламай. - Мен у қизни танимасам, билмасам.

- Сенга бориб кўр, таниш деяпмиз-ку! Икки ой ичида тўйни қиламиз.

- Ахир, Марҳабо...

- Нима? - қони қайнаб кетди онанинг. - Барибир борибсан-да, ўз билганингни қилиб?! Уйлаб гапираяпсанми? Бировнинг никоҳдаги хотинини тортиб олмоқчимисан?!

Бу шовқинни эшитиб, ҳовлида юрган Дадабой ака ҳам ғазаб билан уйга кириб келди.

- Сен мабодо у ёқда лат еб, миянг чайқалмаганми? - деди ўғлига кўзларини ўқдай қадаб. - Нима деяётганини билаяпсанми? Бизни шарманда қилмоқчимисан? Кейин қандай бош кўтариб юрасан? Биздан кейин қандай хоҳласанг, шундай яшайсан. Биз бормизми, демак йўригимизга юрасан! Тамом! Бошқа гап йўк!

Холмирза жанжал аланга олишдан чўчидими, ота ва онани койиган бўлди.

- Почча! Опа! Мунча ваҳима қиласизлар? Болани ҳам ўз холига қўймайсизлар-а, хушу ҳаёлини йиғиб олсин, деб! Кеча келган бўлса, ҳали бу ернинг «хаво»сига мослашгани йўқ. Йўриғларингга юриб келган, юради ҳам. Қўйиб беринглар, ўзим гаплашаман.

Кейин бир жиянига, опа ва поччага қараб, кўз қисиб қўшиб қўйди:

- Одамнинг табиати ўзи шунақа экан. Ёшлигида куч, ғайрат, ҳаракат етарли бўлади-ю, шу нарсаларни ўрнига қўйиб ишлатиш учун ақл сал камлик қиларкан. Ёш ўтганда ақл етарли бўлади-ю, бир пайтлардаги ғайрат, ҳаракатни тополмайди.

Кечки овқатдан кейин Элмирза тоғаси билан хонада ёлғиз ўтирарди. Ҳаёл паришон, боқиллари дардли.

- Хабарим бор, - жимликни бузди Холмирза. - Уйлаётганларинг, тузган режаларингни миянгдан чиқариб ташла. Фойда-син йўқ.

- Бир бечора қиз мени деб бахтсиз бўлиб қолсинми?

- Нимага энди сени деб бўларкан? - синовчан бокди Холмир-

май, қурбон бўлишган, шу йўлда. Шунинг учун ҳам машҳур бўлишган. Энди бир фараз қил, етишишган тақдирда ҳам кейинчалик оилавий муаммоларга кўмилиб, бир кун тортишиб, мижаролашиб қолишмайди, деб, ким кафолат беради?

Қарабсанки, улар ҳам ўша пайтдаги минглаб, миллионлаб оилаларнинг бирига айланади. Ҳақиқий севги, менинг тушунишимча, турмуш давомида тўғилиб, мустаҳкамланади. Эр-хотин бўлиб яшаб, бир-бирининг қадрига етса, гамига, қувончига баробар шерик бўлса, бўла олса, ана у - севги, Марҳабо ҳам нодонлик қилмай, қувёга изн берганида, сени умуман ҳаёлидан чиқарворарди. Кейинчалик эслаганида, ёшликда бир аҳмоқлик қилган эканман, деб кўярди.

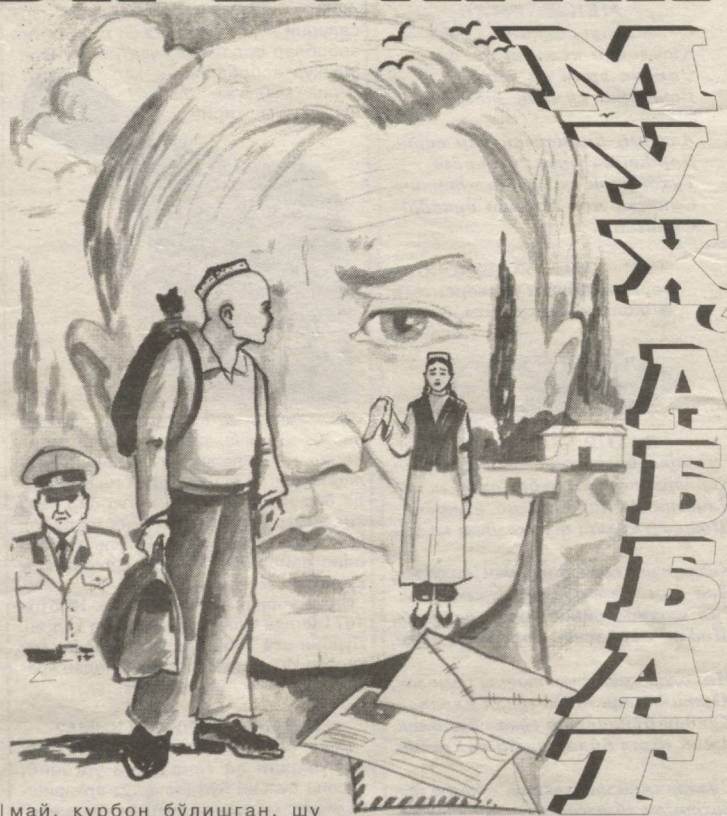
- Ҳа, тоға, - деди Элмирза хомушлиги тарқамай. - Ҳозирги замон йигит-қизлари олдингилардай бўлмас экан-да.

- Йўқ, бу гапинг нотўғри, - эътироз билдирди тоға. - Ишқ-муҳаббат замон танламайди. Эҳтиросли севгилар ҳозир ҳам бор. Ле-

«квартира»сига қайтиб борса, қувё жазманини олиб келиб, кўнгилхушлик қилаётган эмиш. Мажбур яна қайтиб келди. Мана, ҳозир йигирма ёшида «иккита эрдан қайтди», деган ном олиб ўтирибди.

Яна биттаси Абдумажид аканинг келини. У қизнинг ҳам ота-онаси булар билан куда бўлиш нияти йўқ эди. Билиб қолиб қизларини сўккан, урган. Қиз қочиб келиб, қувёнинг опасиникига бориб ўтирволди. Ноилоҳ тўй қилишди. Бир йилча ўтиб, болалик бўлгандан кейин қувё сўкадиган, урадиган одат чиқарди. Ота-онасиникига борса: «Ўзинг пиширган ош, арз қилиб келма», деб жеркиб қайтарворишган. Ахийри бечора келин, дарди ичида, ўзини осиб қўйди. Боласининг гамини кўтаролмай, отаси ҳам ўлиб кетди.

Шу ошқ-маъшуқлар ҳам ўз вақтида шу йўлда жонини қурбон қилишга тайёр бўлган. Ўша сенга кўнгли қўйган қиз ҳам, келинлик либосини кийдими, никоҳ ўқитдими? Бировнинг хасмига

Эскириб, анча нураб қолган ҳовли ўртасидаги чорпо-га тўшалган бахмал кўрпача устида Бухолча буви кўзларини қовчираб, сарғайиб ётган япроқларга қадар экан, яна хотиралар оғушига фарқ бўлди. Лаблари оҳиста пичирлай бошлади. Бироқ бу сўзларни ўзидан бўлак ҳеч ким эшитмасди.

Кўча дарвозасига термулиб, ўглининг келишидан умидвор

- Ҳа, майли, мен борай, - у шундай деди-ю, бўшаган косани кўлга олганча апил-тапил шиппақларини оёғига илди.

Хола Кумри опанинг кетидан дуо қила-қила кузатиб қолди.

Қош қорайиб, осмон қора сочларини ёзар экан, унга қадалган юлдузларни кўз-кўз қилаётган бир паллада Бухолча бувини ваҳима босди.

"Келармикан ё..." ўзи истар-истамай кўзларини юмди. Қани энди,

Ҳаёт ташвишлари ва қурбонлари

Орадан ойлар ўтиб, Бухолча "кўчамиз", деган хархашани ўйлаб топди. Муроджонни кўндирди ҳам. Лекин бир муаммо чиқиб қолди.

- Мен сизга айтдим-ку, фақат ўзимиз кўчамиз. Чўлоқ онангиз шу ерда қолади.

- Нега ундай дейсиз? - дейди эри.

Ховлида куймаланиб юрган Ойша хола бу гаплардан хабар топди. Ҳассасига таянганича, узун зина ёнига яқинлашиб, деразадан бўйлади.

- Бўлди қилинглари! Кўчангиз кўчаверинглари. Мен шу ерда қоламан... - деди кўзларидан дув-дув ёш тўкиларкан.

Бухолча уйдан ўқдай отилиб чиқди.

- Вой, ойижон, ростданими?

- Ҳа, болам, мен розиман. Ойша хола тандирнинг оғзидай келадиган энги учига кўз ёшларини артки...

Бир маҳаллар ўзи йўлакка мағзава сочиб, қайнонасини чўлоқ қилиб қўйганидек, шу воқеа келини Зайнаб орқали ўзига қайтди.

Мана, бир умрга тўшакка михланиб қолди. Яхшиям шу кўшнилари бор экан, иссиқ-совуғидан хабардор бўлиб туришадди.

Тонг ҳам отди. Хола аранг ўрнидан кўзгалар экан, оёқлари музлаб қолгандай, ўзига бўйсунмас, боғлаб қўйилгандай қимир-ламасди. Минг пушаймонлар билан кўча дарвозасига, нураб тушган деворларга кўз тикканча ўглининг келишини зор-интизор бўлиб кутарди. Шу алфозда бу дунёни тарк этди.

Райҳона АБДУСАЛОМОВА,
Анджон шахри.

беришса ҳам қайнонаси тан олмаганди. "Битта бола туғмай қони кам бўлиши нимаси? Бўлмаган гап!" - деб ўз гапини маъқуллади. Агар озгина меҳр бериб, авайлаганида, эҳтимол...

Бундай ўйлар Меҳрихонга анча вақтгача тинчлик бермади. Шукрки, кейинги фарзандлари орқалдини тўлдирди. Мана, бугун ўзи қайнона. Бировнинг эрка дилбанди унинг хизматига. Келин бир нихолдай гап. Экилган кўчат кўкариб кетиши учун яхши парвариш керак бўлгандай, келини ҳам хонадонингизга ўрганиб, болангиздай бўлиши учун самимий меҳр, эътибор лозим.

Меҳри хола ўтган кунларни ўйларкан, келинига юзланди.

- Энди ўзингизни асранг, қизим...

Гулчехра уялиб, кўзини ерга тикиди.

Ховлида оғир челақлар ўрнига кичкиналарни пайдо бўлди. Ўғли ҳам ишчан бўлиб кетди, назарида. Камгап қайнота ўғлига ниманидир тайинлайди. Ота-онасининг хотинига бўлган эътибори, меҳрибонлиги йигитга куч бағишлайди. Энди дадил мева-чева, егуликлар кўтариб келиб, Гулчехранинг кўнглига қарайди.

Меҳри хола фарзандларининг қувноқ чехрасига қараб, майин жилмайдди.

Зумрадхон АБДУЛЛАЕВА

Юраги санчишидан шикоят қилиб, қабулимга бир аёл келди. "35 ёшдаман", деса ишонмадим. Юзларида қат-қат ажин, сочларининг қорасидан оқи кўп, чехраси заффарон. Гапира-

япти-ю, асаблари таранглигидан вужуди титраб турибди. Қўлида ЭКГ хулосаси: юрак уриши тез. Юрак бекорга типирчиламайди. Демак, бу аёлни-нинг дарди дилида. Уни шу ҳолга солган нима экан? Ўзига сездирмаган ҳолда илмоқли саволлар бериб, ҳаётидан бохабар бўлишга ҳаракат қилдим. Билганим шу бўлдики, эри анчадан бери бошқа бир жувонга илакишиб, уйи, рўзгорини буткул эсдан чиқариб қўйган. Оиланинг бутун оғирлиги аёл зиммасида. Менимча, турмуш ташвишлари ўз ўлига, уни фақат бир нарсаси - эрининг хиёнати кўпроқ ташвишга солаётган кўринади.

Таскин-тасалли бериб, дори-дармон тавсия қилдим ва тез-тез келиб кўриниб туришини тайинладим. Бемор ҳар 5-6 кунда бир келиб-кетиб турди. Қанча ҳаракат қилмайн, унинг соғлиги яхши томонга ўзгараётганини сезмадим. Ўша юрак безовталиги, ўша асабий ҳолат...

- Сиз ҳеч қачон тузалмайсиз, - дедим бир кун аёлга дангал. - Аёл бир сесканиб тушди. - Чунки, ўзингиз бунга хохламаясиз. Қалбни даволамай туриб, танани даволаб бўлмайди. Кейинги пайтда бирор марта ойнага қараганингизни эслай оласизми? Эр кўнгли нозик. Унинг кўнгли назокатли, юзидан нур ёғилиб турган аёлни ис-

ДУҒОНАЛАР, СОҒ БЎЛИНГ, ОМОН БЎЛИНГ!

тайди. Эрингиз бир кун ёнингизга қайтди ҳам дейлик, сизга қараб, дили бахра олармикан? Унутманг, сиз эрингизга керак бўлмасангиз ҳам ота-онангизга, болаларингизга кераксиз. Улар афтода ҳолингизга қараб қанчалар эзилишни биласизми? Бир ҳавойи эрни деб, тарки дунё қилмоқчисиз?

Аёл хўнграб йиғлаб юборди, бўшаниб олсин, деб индамадим.

- Кечирасиз, - деди у дастрўмоли билан нам кўзларини артаркан, - худди шу сўзларни эрта-лаб онамдан эшитиб, қаттиқ ранжиган эдим. Мана, шифокор сифатида сиз ҳам айтаясиз. Мен ноҳаққа ўхшайман, шекилли.

Аёл бошқа қайтиб келмади. Яқинда у билан мактабда - ота-оналар йиғилишида учрашиб қолдик. Дастлаб танилмадим, сочлари чиройли турмак-ланган, ҳатто бир оз пардоз-андоз ҳам қилган, уст-боши ўзига ярашқили.

- Юрак безовта қилмаяптими? - сўрадим ўсмоқчилаб.

Нима демокчи эканимни тушунди шекилли, мийиғида кулиб, деди:

- Эри қайтган бўлса керак, деб ўйлаяпсизми? Йўқ, қайтмади. Лекин ўша даққалардан сўнг болаларимга, рўзгоримга, яқинларимга кераклигимни ҳис этдим. Ўшаларни деб яшаппан. Юрагим ҳам ортиқча безовта қилмаяпти.

Хурсанд бўлиб кетдим. Ҳа, агар хоҳласа инсон ҳар қандай қийин вазиятда ҳам ўзини кўлга ола билади. Дарду аламлари билан юракка юк бўлмайди. Соғлигини ҳимоя қила олади. Афсуски, дунё ташвишларига ўралашиб қолиб, юқоридаги аёл сингари энг катта бойлиги—соғлигини бой бериб қўяётган кишилар орамызда кўп.

Аёл кўнгли қилдек нозик: унга гоҳ бир сўз озлик қилади, икки сўз кўплик қилади. Лекин азалдан айтилганидек, "жони қирқта аёлнинг". Бу бизнинг сабру қаноатимизга, иродою бардошимизга берилган юсак баҳо деб биламан.

Жаҳл чиқса ақл кетади, дейдилар. Жаҳлимиз чиққанда ақл этагидан маҳкам ушлаб, ўзимизга тўғри йўл танлай олайлик. Ортиқча ғам-андуҳ нозик қадимизни букиб қўяди, соғлимизни, гўзаллигимизга раҳна солади. Соғлимизни йўқолган, ҳаётда ўз-ўзидан четга сурилиб қолишимиз ҳеч гапмас. Ҳатто энг оғир дақиқаларда ҳам атрофдагилардан таскин-тасалли изланг, яхши дўстлар даврасига қўшилиб, гурунларга қулоқ тuting.

Ўзингиз ҳуш табассумдан доимо янаша, чарақлаб турсин, ўзингизга ярашқили қийимларни кийиб, гул-гул очилиб юринг.

Рўзигул НОРОВА,
Ромитан туман марказий
поликлиникаси мудираси,
кардиолог-врач.

ҚАЙТАР ДУНЁ

бўлди. Худди Собиржон: "Онажон!" деб кириб келаётгандек, энтикиб-энтикиб қараб қўярди.

Шу тобда темир дарвоза гийқиллаб очилиб, қорачадан келган, думалоқкина Кумри опа косада алланима кўтариб кириб келди.

Хола ўрнидан кўзгал-ганди.

- Вой-вой, қимирламамг, тузукмисиз? - деганича кўп чўзиб, косани хонтахта устига авайлаб қўйди.

Хола: "Дурустман, болам", - деди-ю, яна ёстиққа бош қўйди.

- Хола, мана бу шўврани ичиб олинг-чи.

Бухолча бувининг кўзлари ойнадек ялтираб, икки томчи ёш гавҳардек юмалади.

- Вой-вой, бу нимаси? Нега йиғлайсиз? - сўради Кумри опа.

- Ўғлим...

Бухолча буви "култ" этиб юти-наркан, ўгли Собиржонни эс-лади.

- Э-э, садқаи сар, келмаса келмасин, ўша ўғлингиз. Мана биз бормиз-ку! - кўксига шапатиллади опа. - Келинингизни талтайтириб юборгансиз-да.

- Ундай демамг, ўргилай...

Ҳар гал кўшнилар келинидан гап очгудай бўлса: "Ундай демамглари!" - деб ўзини-ўзи овутарди, холос.

Набу. 2002.

одамлардек тинч ухласа? Қаёқда, ҳар галгидек қайнонаси тушларида тинчлик бермади. "Бу кунингдан баттар бўл!" Шундай совуқ сўзлар оғушида тўлғона-тўлғона уйғониб кетади.

...Бухолчанинг келин бўлганига бир йил бўлибдики, кексайиб қолган Ойша холани кўргани кўзи йўқ. Хоҳласа овқат беради, хоҳламаса йўқ. Эри Муроджон: "Ойимга овқат бердингизми?" - дегундай бўлса, нақ балога қолади.

- Ҳа, бердим, ўша чўлоқ, тепсатевбранмас онангизга! Намунча меҳрибон бўлмасангиз? - дея зулук қошларини чимиради.

ЎЗИНГИЗНИ АСРАНГ, БОЛАМ...

Меҳри хола елиб-югуриб хизмат қилаётган келинини бир зум кузатди. Қизларининг қаторини тўлдирди, хонадонини яшнатиб юрган Гулчехрага суқланиб боқди. Орқасидан "туф-туф" лади.

Қизларини чиқариб, зориқиб қолган эканим, келин келган, жони ором олди-қўйди. Ҳаммаёқ саранжом-саришта. Тайёрлаган таомлари ҳам мазалиқина. Лекин кейинги пайтда шундай қўл-оёқли келининг ранги-рўйи ўзгаргандай. Ошхонага қанот қоқиб борарди. Негадир ҳушламайгина эшигини очаяпти.

Меҳри хола Гулчехрага дастурхон атрофида ҳам назар ташлади. Овқатга қимтинибгина, шунчаки қўл чўзапти. Салга безовта. Қайнонаси бунга фаҳмлади-ю, дилида ҳам қувонч, ҳам ҳадик сездди. Ҳаёли узоқларга олиб қочди, ўзининг келинлиги ёдига тушди.

...Ўшанда ҳали турмуш нима эканлигини билиб-билмай ўзга хонадонга узатилган навхил келинчақ эди. Ўзга, нотаниш одамлар ичида яшаш нихотда қийин кечди. Қай-

нонасидан кўп дакки олди. Турмуш ўртоғининг таскинигина куч бериб турарди. Баъзида унга ёрдам бераётганини кўрса: "Ҳа, хотинингизга раҳмингиз келдими?" - дея пичинг гаплар билан нафсониятига тегарди. Қайнсингиллари ҳам: "Келин деган қилади-да", деб уй ишларига аралашавермасдилар.

Кўнгли тусаган овқатни қилишга тортинарди. Фақат уйларига боргандагина ўзини эркин сезарди. Хоҳлаган нарсасини еб, хоҳлаган нарсасини олдириб келарди. Қизи оғиз очмай туриб, онаси насихат қиларди:

- Қиз бола ўзга хонадонга борди-ми, ўша ернинг тутумини олади. Бориға ҳам, йўғига ҳам қаноат қилади. Фақат меҳнат билан юзунг ёруғ бўлади. Уйим-жойим десанг, тиришиб-тирмашсанг икки дунёда кам бўлмайсан, болам.

Меҳрихон ота-онасининг ўғити билан уйини уй қияди. Фақат биринчи фарзандини бағрига боса олмади. Ўта нимжон тўғилганидан нобуд бўлди. Шифокорлар "қони кам" деб шифохонага ётқириш учун йўлланма

ЧИРОЙЛИ ҚАДАМ ТАШЛАБ...

Хар бир аёлнинг ўзига хос юриши бор. Аслида, айрим хотин-қизларимиз эркакчасига қадам ташлаб, қўлларини икки томонга силкиб юрадилар. Бу эса жуда хунук кўринади. Юришни ўзгартириш учун озгина вақт ва ҳаф-

сала талаб қилинади, холос. Бунинг учун соат, иккита узун арқонча, икки дона 3/4 литр сув тўлдирилган пластик идиш, икки учига 1 килодан юк осилган таёқ (обкашга ўхшаган), қалин китоб (бошга қўйиш учун), унча баланд бўлмаган пойфазал тайёрланг. Машқлар бажарилаётган пайтда ёқимли мусика янграётган бўлса яна яхши.

1. Арқончани полга тўғри ҳолда қўйинг. Оёқ кийимингизни ечиб, қаддингизни ростланг. Елкаларингизни тик тутиб, иягингизни кўтаринг. Қўлларингизни туширинг. Сўнг ерга қўйилган арқонча бўйлаб юришни бошланг. Охиригача борганингиздан сўнг сафда турган аскардек, 180 даража йўналишда орқага айланиб юришда давом этинг.

2. Иккинчи арқончани эса биринчи арқончанинг устига 30 сантиметр баландликда тортиб қўйинг. Ҳатлашга қулай бўлсин. Кейин яна қаддингизни ростлаб юринг. Юрганингизда арқончалар оёқларингизнинг орасида қолиши керак. Арқонча устидан оёқларингизни ўтказган ҳолда, олдинга қараб юришни давом эттиринг.

3. 1ва 2 машқларни аввал қўлларингизга сув тўлдирилган пластик идишни

ушлаган ҳолда бажаринг. Қўлларингиз толиққанда елкангизга икки учига юк боғланган таёқни қўйиб юринг.

4. Шундан сўнг бошингизга қалин китобни қўйиб 1-ва 2-машқларни бажаринг. 5. Охирида эса оёгингизга баландроқ пошнали туфлини кийиб, юқоридагиларни бажаришга ҳаракат қилинг. Ушбу машқларни бажарганингиздан сўнг бир оз дам олинг.

6. Тўғри турган ҳолда қўлларингизни белингизга қўйинг. Нафас олганда уларни юқорига кўтаринг, нафас чиқарганда, қўлларингизни виқор билан пастга туширинг.

Юқоридаги машқларни бажариб бўлганингиздан сўнг, қўлларингизни белингизга қўйиб кўзларингизни юминг. Кўз олдингизга табиатнинг хушманзара бирор кўринишини, сеvimли инсонингизни ёки мазали таомлардан бирини келтиринг.

Шундан сўнг, аввал иссик, сўнггра совуқ душ қабул қилинг.

Машқларни ҳар куни 2 маҳал, эрталаб ва кечкурун (уйкуга ётишдан 2 соат олдин) бажаринг.

Хар бир машқни 2 дақиқадан 5 дақиқача такрорланг. Бу машқлар бўлажак

оналар учун фойдали, чунки ҳомиладор аёлларга кўпроқ юриш тавсия этилади. Юқоридаги машқлар эса уларга яхши ёрдам беради.

Нотўғри юриш ва гавдани нотўғри тутиш оқибатида яссиоёқлик, мигрень, ошқозон-ичак фаолиятининг бузилиши каби касалликлар келиб чиқади. Шунингдек, тўғри қадам ташламаслик натижасида кайфият бузилиб, кишида тушқунлик ва ўзига ишонмаслик ҳолатлари пайдо бўлади. Асабийлаша бошлайди. Нафас олиши қийинлашади. Жинсий ҳаётида ҳам муаммолар пайдо бўлади.

Ҳамиша тўғри юришга ҳаракат қилинг. Шундай қадам ташлангки, оғирлик ҳар икки оёгингизга ҳам бир хилда тушсин. Агар юк билан юришингизга тўғри келса, ҳар икки қўлингиздаги юкларнинг оғирлиги тенг бўлсин.

ХИПЧАБЕЛ БЎЛСАНГИЗ-Ҳ...

Айтишларича, энг чиройли қадди-қомат-хипча белу кенг бўкса, айнан кумсоатни эслатаркан. Аммо америкалик олимларнинг таъкидлашича, эркаклар эътиборини тортиш учун қадди-қоматнинг чиройли бўлиши етарли эмас экан! - Аёл қоматининг гўзаллиги унинг қандай қадам ташлаб юришига боғлиқ, - деган хулосага келишибди олимлар.

Уларнинг таъкидлашича, инсонлар ҳақидаги ҳар қандай фикр улар қоматининг ҳаракатланишига қаралганда пайдо бўлар экан.

Баъзи эркаклар майда қадам ташлаб "бедана юриш" қилишса, айрим аёллар эркаклардек шахдам қадам ташлаб жуда хунук юрадилар.

Америкалик олимлар ўз фикрларини исботлаш учун 700 дан ортик одамлар билан тажриба ўтказдилар. Бунинг учун одамларни айнан юраётган пайтларида видеотасвирга олишди. Аёл ва эркакларнинг ҳаракатларидаги нуқсонлар ва ўзига тортадиган томонлар баҳоланди.

Ушбу тажрибада энг юқори баҳони бўксасини қайқатиб, эркин қадам ташлаб юрадиган аёллар ва елка силкитиб шахдам юрадиган эркаклар олдилар. Қомати келишган ва хипчабел бўлсаю юриши беўхшов ва хунук бўлса, бор гўзаллик чиппакка чиқиши мумкинлиги исботланди.

Кўркам бўлишга интиларкансиз, нафақат чехрангиз гўзаллигига, балки қандай қадам ташлаб юришингизга ҳам эътибор беринг.

Чиройли юриш учун маслаҳатлар.

Чиройли юриш учун елкани тўғри тутиш жуда муҳим ҳисобланади.

Юраётганда қўллар тана ёнида бўш ҳолда осилиб туриши керак. Бош ҳам баланд ва тик тутилади. Ияк билан елка тенг ҳолатда бўлиши зарур.

Кўкрак пастга эмас, балки юқорига қаратилади. Кўкрак пастга қараган ҳолда бўлса, тананинг пастки қисми юрган пайтда жуда хунук кўринади.

Агар уйингизда буй баравар кўзгу бўлса ҳолатингизни диққат билан кузатинг. Қандай турибсиз? Тос орқага, кўкрак эса олдинга чиқиб кетмаганми?

Кўчада юрар экансиз умуртқа погонангиз, бошингиз, кўкрак ва елкангиз қай ҳолатда эканлигига эътибор қилинг.

Қоматингиз тик ва чиройли бўлиши учун, аввало елкангизни тик тутишингиз керак. Мабодо сиз букчайиб юришга одатланган бўлсангиз, қуйидаги маслаҳатларга амал қилинг:

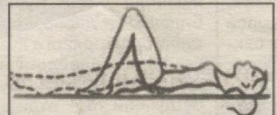
1. Бошингизга оғир китоб қўйиб, хонада 15-20 дақиқа юринг. Мана шу ҳолатда бошингиздан китоб тушиб кетмаса демак, сиз аёлларга хос назокат билан қадам ташлашни ўрганибсиз.

2. Полга ётиб, аввал бошингизни, сўнг бўйингизни ва охирида елкангизни шундай кўтарингки, тирсагингиз полга тегиб турадиган бўлсин.

3. Ётган ҳолда, оёқларингизни тиззадан букиб, тос

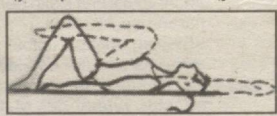
томонга яқинлаштиринг. Шунингдек, тосни полдан кўтарган ҳолда 8-10 дақиқа турунг.

4. Тосни юқорига кўтариб товонларингизни ўзингиздан

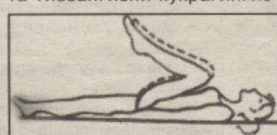
узоқлаштиринг. То оёқларни буткул кўтармагунча, тосни пастга туширманг. Бу машқни бажараётганингизда қўлларингиз тос томонга узатилган бўлиши керак.

5. Яна шу ҳолатда ётиб, қўлларингизни ёнга қўясиз.

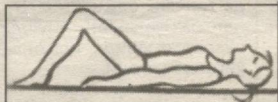
Тосни кўтарган пайтда, қўлларингизни ҳам юқорига узатасиз. Сўнг аста бош томонга кўтарасиз. Шу билан бирга, тиззангизни кўкрак томонга қараб букасиз.

6. Ётган ҳолатда аввал битта тиззангизни кўкрагингиз

га теккизасиз. Бу вақтда умуртқа погонангиз бор бўйича полга тегиб туриши керак. Оёгингизни ёзмасдан туриб, иккинчи оёгингизни ҳам кўкракка теккизасиз.

7. Елкаларингизни полга теккизган ҳолда ётиб, товонларингизни ерга тирайсиз. Сўнг икки тиззангизни ўнг

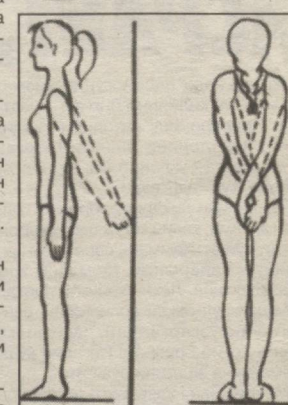
томонга, полга теккунча эгинг. Бу вақтда иккала қўлингиз чап томонга бурилган бўлиши керак. Шу ҳолатда 10 дақиқа турунг.

8. Бўйин умуртқа погонасини тўғрилаш учун бош ёнига копток ёки шунга ўхшаш думалоқ нарса қўйинг. Кейин уни бош билан (тана билан эмас) ўзингиздан иложи борица узоқроққа суриб боринг.

9. Полга қорнингиз билан ётиб, қўлларингизни икки томонга узатинг. Кейин елкангизни текис тутган ҳолда, танангизнинг юқори қисми билан полдан кўтарилинг.

Бу ҳаракатни бажараётганингизда оёқларингиз қимирламаслиги керак. Ушбу машқни зўриқмасдан, охиства ҳаракатлар билан амалга оширинг.

10. Девор ёнига бориб, ундан 5 сантиметр узоқликда тик турунг-да, қўлларингизни чалиштиринг. Елкаларингизни текислаб, бармоқларингиз учини деворга теккизинг.

11. Гавдани тик тутган ҳолда, девор ёнида турунг. Қўлларингизни бири-бирига занжирсимон қилиб бирлаштиринг. Шу ҳолатда 8-10 дақиқа турсангиз, қоматингиз янада адл бўлади.

ДИЛБАР ва ҲАМИДА тайёрлашди.

СОҒЛОМ ФАРЗАНД КЎРМОҚЧИМИСИЗ?

Ота-оналар
мактаби

Соғлом ота-онадан соғлом фарзанд туғилиши айна ҳақиқат. Шундай экан, фарзанд кўришни ният қилган эр-хотин энг аввало соғлиқларини мустаҳкамлаб олишлари лозим.

ФАРЗАНД КЎРИШ ОСОН ЭМАС...

Ҳар бир ота-она фарзанди бўлишини ва унинг касалга чалинмасдан соғлом ўсишини истади. Бунинг учун эса фарзанд кўришни истаётган эру хотиннинг ўзи ҳам соғ-саломат яхши бўлиши лозим.

Бирок, шуниси ачинарлики баъзи бўлажак оналар гинеколог хузурига ой-кунлари яқин қолганда келишади. Ваҳоланки, бу даврда ҳомиладор онанинг касал бўлиши бор. Ўз билгича даволаш эса ҳомилани нобуд қилишига олиб келиши мумкин.

Бепарволик туфайли она ва боланинг ҳаёти хавф остида қолиши ҳеч гап эмас. Ҳомилдорлик даврида ҳар бир аёл албатта шифокор назорати остида бўлиши шарт.

Тиббиётчи олимларнинг таъкидлашича туғилажак боланинг соғлом бўлиши учун ота ҳам, она ҳам бирдек масъулдирлар.

Қадимда келин ва кўпроқ қирқ кунгача спиртли ичимликлар ичиш таъқиқланганлиги бежиз эмас. Демак, фарзанд кўришни истаётган эру хотинларга спиртли ичимликлар ичиш умуман мумкин эмас.

ТАНАНИ ТОЗАЛАШ...

Баъзи шифокорлар бўлажак ота-оналарга фарзанд кўришдан олдин аввало ўз таналарини табиий усулда обдон тозала олишни тавсия этадилар. Бу фақат танадаги зарарли хилларни чиқариш эмас, балки уларнинг ўрнини янги, фойдали дармондорилар ва микроэлементлар билан ҳам тўлдириб демқидир.

Танани тозалаш қуйидагича амалга оширилади.

Бўлажак ота-оналар уч кун

парҳез қилишлари керак. Парҳезнинг биринчи ва иккинчи кунларида фақат мевалар билан озикланишиб, кечкурун гиёҳлардан тайёрланган дамлама ичишади. Кейин эса илиқ сув билан ҳуқна (клизма) қилинади.

Учинчи кун эса фақат шарбатлар ичилади. Шарбатлар ҳар икки соатда аста-секин, қўлтиллаб ичилади. Шарбатларга сули, бўғдой дамламаси қўшиб бир стакандан истеъмол қилинади.

Қуритилган мевалардан тайёрланган дамламага асал, наъма-так, компот қўшиб ичиш ҳам мумкин. Ёз ва куз ойларида эса тарвуз шарбатидан ва мевалардан кўпроқ шарбат тайёрлаб ичиб, олмани қирғичдан чиқариб ейилади. Қишда тана-сини тозалашни истаганлар эса кўпроқ қуритилган мевалардан бўтқа тайёрлаб ейишлари керак.

Шунингдек, сабзавотлардан салатлар тайёрлаб, ўсимлик ёғи ва қўқатлар қўшиб тановул қилинади.

Тозаловчи парҳездан кейин 10-12 кун ўтгач қўқатли таомлар рўйхатида аста-секин турли бўтқалар, сут, творог, балиқ, ноннинг парҳез тури, дуққахли маҳсулотлар қўшиб борилади.

ВАКТИНИ БЕЛГИЛАБ ОЛИНГ!

Тиббиётчиларнинг таъкидлашича аёллар 25-29 ёшгача фарзанд кўриши маъқул экан. Ҳар бир аёл шу даврдагина соғлом фарзанд кўра олиши мумкин экан.

Бола туғилдиган вақтни белгилаш жуда муҳимдир. Ҳомилдор бўлишдан уч ой олдин қуйидаги маслаҳатларга амал қилинг:

БЎЛАЖАК ОНАЛАРГА МАСЛАҲАТЛАР:

● Она бўлишни мақсад қилган экансиз, аввало шифокорингизга учрашиб, тошмаларга (аллергия) таъсирчанмисиз йўқми, шунингдек, зарурат бўлса бунга қарши эмлатиб олинг. Лекин, бундай эмлатишдан сўнг уч ойгача ҳомиладор бўлиш мумкин эмаслигини унутманг.

● Шифокорга наслингизда бўлган касалликлар ва уларнинг асоратлари ҳақида гапириб беринг, (агар бор бўлса) маслаҳатлашинг. Касаллик бўлса, давола-тиб, буткул соғаймагунча ҳомилдор бўлиш тавсия этилмайди.

● Агар ҳомилдорликка қарши воситалар билан сақланиб

ят беринг. У В дармондорилар гурӯҳига киргани учун туғила-жак фарзандингизни кўп касал-ликлардан, шунингдек, умур-тқа поғонаси кенгайиши ка-саллигидан сақлайди.

● Англияда фарзанд кўришни истайдиган аёл-ларга фоллий кис-лотасидан исте-мол қилиш тавсия этилар экан. Уни ҳомилдор бўлиш-дан 12 ҳафта ол-дин ичиш керак. Фоли й кислотаси ке-пакли нонда ҳам учрайди. Ла-ва-лаги, қарам, жў-хори каби таркиби-ли хомлигича ейиш фойдали.

● Бола эмизаётган оналарнинг парҳези ҳақида кўпчилик бил-са-да, ҳомилдор аёлларнинг ҳам ўзига хос парҳези борли-гини кўпчилик билмайди. Ҳоми-ладорларга пишлоқ, аччиқ таом-лар, тухум, ювилмаган сабзавот-ларни ейиш, қайнатилмаган сут-ни ичиш мумкин эмас. Уларга жигар ва А дармондориларни истеъмол қилиш тавсия этил-майди.

● Сабзавот ва мевалардан қан-ча кўп есангиз шунча фойдали.

● Фарзанд кўришни режа-лаштираётган аёлга рентгенга

БЎЛАЖАК ОТАЛАРГА МАСЛАҲАТЛАР...

Гарчи ҳомилдор бўлиш даврида эркеклар-га унча масъулият юкланмаса-да, бўлажак фарзандингизнинг соғлиги айнан спермато-зоидларнинг соғломлигига боғлиқ.

Агар сигарет чекаётган бўлсангиз дарҳол бун-дан воз кечинг. Чекувчи эркекларнинг танаси спер-матозоидни кам ишлаб чиқаради ва уларнинг ярми уруғлана олмайдиган ўлик ҳолда бўлади.

Спиртли ичимликларни мунтазам ичиш ҳам спермаларнинг миқдорини камайтиради.

юрган бўлсангиз, ҳайз кўрган пайтингизда уларни олиб таш-лаб дам олинг.

● Ҳомилдор пайтингизда қан-дай дори-дармонларни истеъмол қилаётганингизни шифоко-рингиз албатта билиши шарт. Чунки уларнинг баъзилари ҳоми-лани нобуд қилиши ёки ривожланишига зарар етказиши мумкин. Бу даврда қандай до-риларни ичиш мумкин эмасли-гини билиб олинг. Шифокор билан маслаҳатлашмасдан туриб умуман дори-дармон ичманг.

● Қўқатли таомларингиз ора-сида фоллий кислотаси бўлган маҳсулотлар бўлишига аҳам-

тушиш ва тишларни давола-тиш зарарли.

● Жинсий алоқа орқали юқади-ган касалликлар она ва бола ҳаёти учун хавфлидир. Шунинг учун эру хотинлар албатта гине-колог ва уролог кўригидан ўтиш-тишдан асло эринманг. Бу би-лан нафақат ўзингизни, балки, туғилажак фарзандингизни ҳам касалликдан сақлаб қоласиз.

Бўлажак ота-оналар ўз зимма-ларига бола тарбиялашдек масъ-улиятни олишга тайёр бўлиш-лари керак. Ҳомилдорлик, бо-ланинг туғилиши, унинг тарби-яси эру хотинларнинг ҳаётини, келгусида қиладиган режалари ва ҳатто дунёқарашларини ҳам ўзгартириб юборади.

Бола туғилгач, эру хотиннинг ҳаёти илгаригидек тинч ва осойишта давом этмайди. Ак-синча, янги вазифалар ва му-аммолар пайдо бўлади.

Уйингизда фарзанд туғилар-кан унга ғамхўрлик қилишга, севиб эркалашга, меҳрингиз-ни беришга ва тарбиялашга вақт ажратишингиз керак.

ДИЛБАР ва ҲАМИДА
тайёрлашди.

НОТЎҒРИ ТАШҚИС

? Ёшим 45да. Бундан уч йил олдин кўкрагим қаттиқ лат еган эди. Оғриқлар ўтиб, бу ҳақда унутиб юбор-ган эдим. Яқинда тиббий қўриқдан ўтдим. Шифокор кўкракларимдаги лат еган жойнинг асоратига - қаттиқли-гига эътиборини қаратди. Тўқима ости лимфа боғламла-ри ҳам шамоллаганини айтди. Биопсия қилишди - қўтил-маганда дахшатли ташхис қўйишди - кўкрак раки! Бирок метастазлар йўқ, айниқса онкологик тиббий анализ хуло-салари ёшимга нисбатан нормал эканлигини кўрсатди. Ҳеч қандай оғриқ ёки безовталики сезмаяпман, ўзимни яхши ҳис қилаяпман. Балки биопсия натижалари хатоидир, ахир уч йил ҳеч нарса сезилмаган эди-ку!?

Севара Олломурадова, Хоразм вилояти

Ҳар қандай хулоса, албатта аниқ асосларга таяниб чиқарилади, шу сабабли сиз энди бошқа тиббий марказга бориб, такрорий биопсия қилишингиз ёки биринчи анализ хулосаларини қўрсатиб, бошқа мутахассисларнинг ҳам фикрини билишингиз керак. Сут безларида пайдо бўлган лимфа туғунлар шамоллаши жуда жиддий ҳолат, шунинг учун даволашни кечиктириб бўлмайди. Ху-лосалар нотўғри, бу шунчаки оддий жароҳат асоратидир, деган фикрга бориш эса тўғри эмас. Ҳар қандай ҳолатда ўсмадан албатта қўтулиш керак, гарчи рак пайдо бўлиш эҳтимоли бўлмаса ҳам. Касаллиқни даволашдан кўра, унинг олдини олиш осонроқдир.

САВОЛ-ЖАВОБЛАР

ҚАЧОН БОШЛАНАДИ?

? Яқинда мен она бўламан. Бирок дард тутиши қандай белгилар билан бошланишини билмайман. Шу ҳақда маълумот берсангиз.

Асила, Тошкент шаҳри

Шифокор Сайёра Азимова жавоб беради:

Агар қорнингиз оғирса, дарров туғруқхонага бориш керак эмас. Туғруқдан бир ҳафта ёки бир неча кун олдин ҳомилдор хотин-нинг қорин қисмида шундай оғриқлар пайдо бўлиши мумкин. Бордию ана шундай оғриқлар пайдо бўлса, бир соат мобайнида ҳаракат қилишингиз, юришингиз керак. Агар у дастлабки "ёлғон тўлғоқ" бўлса, ушбу ҳаракатларингиздан сўнг оғриқлар йўқоли-ши керак. Бундай пайтда оғриқсизлантирадиган ҳар-хил таблет-калар ичиш мутлақо тақиқланади. Агарда, ҳаракатларингизга қара-май, бир соат ичида оғриқлар давом этаверса ва кучайса, унда ҳақиқатан ҳам тўлғоқ бошланган бўлади ва албатта туғруқхо-нага бориш керак. Ой-кунингиз яқин бўлмасдан туриб, юқорида-ги ҳолат вужудга келса ҳамда сув ва қонтолаш суюқлик келиши қўзғатилса, зудлик билан шифокор хузурига бориш.

ЭРТА БОШЛАНГАН КЛИМАКС ХАВФЛИ ЭМАС

? Менинг бир томон ту-хумдоним олиб ташлан-ган. Дугонам энди менда климакс эрта бошланиши-ни айтди. Шу тўғрими? Мастура, Тошкент шаҳри Юнусобод тумани.

- Йўқ, ундай эмас. Агар сиз-нинг бир тухумдонингиз олиб ташланган бўлса, операциядан сўнг иккинчи тухумдонингиз ўз зиммасига олиб ташланган тухумдоннинг функциясини олади ва икки баробар миқ-дорида гормон ишлаб чиқара бошлайди. Шу сабабли эрта климакс сизга ҳам, тухумдони-ни олиб ташлаган бошқа аёл-ларга ҳам хавф солмайди.

ХУЛҚАР тайёрлади.

177 42 ёшдаман. Янгийўлда яшайман. Касбим тиш шифокори. Уй-жойим бор. Ҳозир ўғлим билан яшайман. Ажрашганман. Тошкент вилоятидан ёки Тошкентда яшайдиган, уй-жойи бор, касб-кори тайин, имонли, келишган бир эркак билан тақдиримни боғламоқчиман.

Манзилим тахририятда.

Сайёра

178 61 ёшдаман. Тошкентликман. Касбим муаллим, зийлиман. Ўз уй-жойим бор. Ҳозир ҳам обрўли коллежалардан бирида дарс бераман. Ажрашганимга анча бўлган. 55 ёшгача бўлган, саранжом-саришта, ибодли, ақлли, кўнглимни тушуна оладиган тошкентлик бефарзанд ёки болаларидан қутулган бир аёл билан оила қурмоқчиман.

Манзилим тахририятда.

Ёқубжон ака

179 75 ёшдаман. Аёлим вафот этган. Фарзандларимдан қутулганман. Ўз ҳовлимда яшайман. 50-60 ёшлардаги фарзандларидан қутулган, саранжом-саришта, оққонил, меҳрибон бир аёл билан турмуш қуриш ниятидаман.

Манзилим тахририятда.

Комилтоҳи

180 Ёшим 29да. Бир ўғлим бор. Чеварлик қиламан. Ўз уйим бор. Тошкентликман. 35 ёшгача бўлган уй-жойли, диёнатли, касби ёки иш жойи аниқ, ўғлимга меҳр бера оладиган тошкентлик эркак билан танишмоқчиман.

Манзилим тахририятда.

Мунира

181 Ёшим 32 да. Ажрашганман. Икки ўғлим бор. Ўзим чеварман. Тошкентликман. 50 ёшгача бўлган, оилани муқаддас билувчи, ажрашган, ёки бефарзанд, уй-жойли эркак билан танишмоқчиман.

Манзилим тахририятда.

Рухсона

182 Ёшим 36 да. Тошкент вилоятиданман. Ажрашганман. Фарзандим йўқ. Ишлайдиган, оилани эъзозлайдиган, мард, олийжаноб бир инсон билан танишмоқчиман.

Манзилим тахририятда.

Сарвара

183 Ёшим 70 да. Зийли инсонман. Ўғлим билан яшайман. Ишлайман. Қайси вилоятдан бўлса ҳам Тошкент шаҳрида яшайдиган, фарзандларидан қутулган, уй-жойи бор, меҳрибон, одобли, ширинсўз аёл билан оила қуриш орсусидаман.

Манзилим тахририятда.

Фуркат ота

САБРИЯ тайёрлади. Тел: 133-04-50

Инсон ҳаёти ҳам бамисоли об-ҳавонинг ўзгариши-қайси кунда кўёш чиқишини, қайси кунда булут қоплаб, ёмғир ёгишини билиш қийин...

Шу йил газетанинг 9-сонида чоп этилган "Бир йигит ёшидан ўтди..." сарлавҳали мақоладаги Шавкатбек исмли йигитнинг кечмишларини қайта-қайта ўқиб, кўзимга беихтиёр ёш қуйилди. Шу сабабли мен ҳам қилиниб, яна ийманиб, бошимдан кечирган ва ҳозирда кечираётганларим ҳақида ёзишга қарор қилдим...

25 ёшга кирдим. Шу ёшга келиб, ўтган умримни сарҳисоб қиламан, деб ўйламагандим. Орқага назар ташладим, нима қилдим, нималар қила олмадим. Инсон кичик хато устидан яна каттароғини, ундан кейин йиригини қилаверар экан. Токи боши деворга зарб билан урилмагунча... Менинг ҳам ҳаётим шундай ўтди.

Ёшлигимда акамдан сабабсиз калтак ердим. Бу ҳақда онамга айтсам, онам:

ҚИЗИМГА ОТА, ЎЗИМГА СУЯНЧ БЎЛСА...

"Ўзингдайр айб", деб мени койирди. Кейинчалик акам қўл кўтарса, мен ҳам бежавоб қолдирмайдиган бўлдим. Энди онам менга: "Ана, айб ўзингда экан", дердилар. Болалигимизда онам қандқурсларни меҳмонларга асраб, жавонга қулфлаб қўярдилар, калитини эса "рўзгорни ўрган", деб менга берардилар. Бир гал акам мени алдаб, "Онам айтдилар, калитни бер", деб тортиб олди. Мен ҳам роса содда эканман, индамай калитни берибман.

Бир кун уйга меҳмон келди, онам калитни сўради, бердим. Мени чакирлиб: "Бу ерда ҳеч нарса қолмабди-ку", деб роса койидилар. Мен: "Ҳов бир кун акамга калитни беришимни айтган экансиз, ўшанда калитни бергандим", десам: "Бекор гап", деб мени ёлғончиға чиқаришди.

2-3 синфларда ўқирдим, шекилли, отам онамга: "Менинг пулларим камайиб қолаяпти", - деди. Ҳамма менга қаради. Бу гал ҳам мен ўғри бўлиб қолавердим. Бир кун катта акам йўлда мени қўриб: "Мақтабда бирон нарса олиб ейсан", - деб пул берди. У берган пулга анча нарса олдим. Тушдан сўнг уйга келдим. Телевизор қўриб ўтирсам, акам отамнинг хонасига кириб, эшикни ичидан ёпиб олди. Хайрон бўлиб, эшик тирқишидан секин пойладим. Не қўз билан қўрайки, акам отамнинг чўнтагидан пул олди. Кеч қурун бунга онамга айтдим. Онам акамдан сўраса: "Ёлгон! Мен эмас, ўзи олган. Ана, сумкасини қаранг, сақичлар ва бошқа нарсалар бор", - деди. Онам ҳам дарҳол мени "тинтув" қилди. "Бу нарсалар қаердан келди?" - деганида, мен: "Акам пул берганди, ўшанга олдим", - десам, акам ваҳожат билан: "Ёлгон, менда пул нима қилади, ишламасам", - деди. Кейинчалик билсам, акамнинг бу "меҳрибончилиги" бир тузоқ экан, холос. Ўшанда онам мени роса калтаклади. Мен йиғлардим. Йўқ, таёқ зарбидан эмас, ноҳақликдан, ўз онам менга ишонмаётганлигидан йиғлардим.

Газетамиз саҳифаларидаги мазкур рамз билан белгиланган мақолалар Ўзбекистон мустақил босма оммавий ахборот воситалари ва ахборот агентликлари қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш жамоат фонди гранти доирасида тайёрланди.

Кунлар шу зайлда ўтарди. Мен рост гапирсам, ҳеч ким ишонмас, ёлгон гапирсам, ишонишарди. Ўзим ҳам бора-бора рост билан ёлгоннинг фарқига бормай қўйдим. Мендан 3-4 яшар катта холамнинг қизи билан дардлашардик. Кейинчалик, улар ҳам кўчиб кетишди. Мен бутунлай ёлғиз қолдим. Ким яхши гапирса, ўша томонга оғиб кетавериб, кейин...

Ҳаёт бир маромда давом этарди. Мақтабни битирдим, ўқишга кирдим. Фақат, фақат «у»ни учратгунимча, мени шафқатсиз синовлар ютаётганини билмасдим. Унга кўнглим боғлиниб қолгандан кейин ҳаётим тубдан ўзгариб, алғов-далғов бўлиб кетди. Аввалига у мени севгисига ишонтирди. Кейин, кейин натижа шу даражагача етиб бордики, мен ҳомилдор бўлиб қолдим. Мен уни бу ҳақда огоҳлантирдим ва тезда никоҳ ўқитмасак, бўлмаслигини айтдим. Биз шаърий никоҳдан ўтдик, бироқ бу ҳақда ҳеч ким билмасди. Табиийки, онамга ҳам айтмадим. Чунки қўрқардим. Ёшлигимдан

Олдинлари синфдош қизлар ўртасида хотира дафтарлари тутиларди. Ва унда қуйидаги савол бўларди: "Сиз ота-онангиздан қўрқасизми?" Бу саволга ҳамма "ҳа", деган жавоб ёзарди. Лекин бир дугонамиз доимо: "Йўқ, мен фақат Оллоҳдан қўрқаман, отам-онамни эса ҳурмат қиламан", деб ёзарди. Энди бугунга келиб, бу сўзлар мағзини чакқандайман.

Ҳа, биз доимо ота-онамизни ҳурмат қилишимиз керак экан. Уйга келгач, мен яна бир нарсани амин бўлдим. Ота-жоним мени қанчалар яхши қўрган эканлар-а?! Эссиз, мен бунга аввалроқ пайқаман эканман. Чунки мен доимо оталар қизларини ёмон қўришади, деб ўйлардим.

Кеча бир газета қўлимга тушиб қолди. Унда: "Қиз болага қўл кўтарма, бахтсиз бўлади", деган сатрларга кўзим тушди. Болалигимдан бери ўзимни бахтсиз, деб ҳисоблашимга акамнинг калтаклари сабабидир, деб ўйланган қолдим, яна ким билади, дейсиз...

Шунинг учун ота-оналарга, акаю опаларга айтмоқчиманки, қиз болани, умуман болани урманг экан. Ҳозир бир томондан бахтлиман, мен онаман. Қи-

онам билан дилдан гаплашишни истардим, лекин гапимиз ҳеч келишмасди. Бу орада у менга ўланишга, ҳаммаси изига тушиб кетишига ваъда берди. Бир кун у: "Мен Россияга ишлагани кетдим", деб хат бериб юборибди. "Келсам, албатта тўй қиламиз", дебди. Мен, "ахир қачон", деб бош чангаллаб қолавердим.

Кунлар ўтиб, ҳомилам билина бошлади. Шу пайт ундан яна хат келди. "Мен бу ерда бир қизни севиб қолдим ва унга уйландим. Сенга эса шаърий никоҳдан ўтганлигимиз сабабли уч талоқ қўйдим..." деган сатрларни ўқиб, ичимдан нимадир чирт этиб узилди. Ақлимни йиғиб, энди нима қилиш ҳақида ўйладим. Бу ерлардан узоққа кетаман, деган аммо кетолмадим.

Фарзандим туғилди. Қизимни бағримга босганча яна ота уйига келдим. Отамдан кечирим сўрасам, кечирмадилар. Онамдан ҳам кечирим сўрадим. Онам менга: "Отангдан яхшилаб кечирим сўрамадинг", - дедилар. Мен: "Бир гал кечирим сўрасам, кечирмадилар, энди сени оқ қилдим, десалар бунга кўтара олмайди", демоқчи бўлдим, индамадим. Онам: "Қўлган ишинг учун юзингга мен қарасам нафратламану, отанг нима қилсин?!" - деб бағримни тилардилар. "Шу боланг ўлсин", деб туз ҳам сепардилар. Шунга ҳам раҳмат. Мана ота-онам борки, мен ўз уйидаман. Дўстларимдан мадад сўраганимда, мендан юз ўгиришди. Ҳозир қизим олти ойлик бўлди. Ҳалигача уйдан бирон марта кўчага чиққанам йўқ, отам қаҳридан қўрқаяпман.

Уйга келганимда пана-панада отамнинг йиғлаб олганини қўриб, қалбим минг бўлакка бўлинди. Онамни-ку, асти қўяверинг. Мен «у»ни деб отам менга меҳор қилиб қолдирмоқчи бўлган ҳовлику нарсалардан, энг муҳими, уларнинг ишончидан айрилдим. Йўқ, мен меҳор ҳақида қайғурмаяпман. Яқинларимни ранжитганимдан, ота-онамни норози қилганимдан, ўзимни бир умр виждон азобиға ташлаганимдан хафаман.

зимнинг биргина табассуми мени аччиқ ўтмиш хотираларини озгина бўлсада, унуттишга ёрдам беради. Мен кеч бўлса-да, ота-онамни тушундим. Чунки, мен ҳозир ўз боламага ҳам ота, ҳам онаман. Онам менга қуйибди: "Кел, уни судга берайлик, жазосини олсин", - дейдилар. Мен: "Йўқ, онажон! Мен судлашмоқчи эмасман. Жазосини эса Оллоҳдан ўзга ҳеч ким беролмайди", - дейман. Яна, яна мен черчадман... Ҳа, менинг руҳим аллақачон синган, фақат таним биргина жон билан - қизимнинг борлиги билан тиркидир.

Шавкатбекнинг ёзганларини ўқиб, мен ҳам минг бир истиҳлоа билан ушбу дил изҳорини ёздим. Шоядки менинг дардимни тушуниб, дардқаш бўла оладиган, энг муҳими қизимга ҳақиқий оталик меҳрини бера оладиган бир йигит бўлса турмуш курсам дейман. У йигитнинг бирор фарзанди бўлса мен ҳам унга оналик меҳрини беришга тайёрман.

Яна шуни айтмоқчи эдимки, азиз ота-жоним, онажоним! Мени илоҳи бори-ча кечиринглар. Мен ноқобил фарзандман. Сизларга қўп озор бердим. Ўти-наман, мендан баъзи дўстларим каби яқинларим ҳам юз ўтиргандай юз ўтирмавлар. Шундоқ ҳам виждон азобида қолдим. Биламан, сўнгги пушаймон ўзимга душман. Лекин, яна айтишадик, ҳечдан қўра кеч, деб. Шу ўринда яна қизларга насиҳатим - ота-онангизни рози қилинглар, улар билан бамаслаҳат иш тутсангизлар, асло кам бўлмайсизлар. Севи деб ортдан чопанларнингиз сароб бўлиб чиқмасин. Сўнг менга ўшаб армонда қолманглар. Илоҳим, ҳар бир бандани, айнққса, қизларнинг бахтини берсин экан.

Мана, азизлар, Сизларга ҳаётимнинг аччиқ кунларини сўзлаб бердим. Унинг ўн беши қоронғу, ўн беши ёруғ дейдилар. Мен мана шундай ёруғ кунларни ҳаётимга олиб кирувчи, қизимга ҳақиқий ота бўлгучи инсонни қутиб қоламан.

Манзилим тахририятда. Х.

Муассислар: Ўзбекистон Республикаси Хотин-қизлар қўмитаси, Болалар жамғармаси ва «Соғлом авлод учун» Халқаро жамғармаси

Фойдаланилмаган қўлғезмалар таҳлил қилинмайди, муаллифларга қайтарилмайди, ёзма жавоб берилмайди.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Тошкент, Буюк Турон кўчаси, 41-уй. Босишга топшириш вақти - 20.00. Босишга топширилди - 20.00

E-mail: oilavajamiat@rambler.ru oilavajamiat@mail.ru

БОШ МУҲАРРИР: ДИЛБАР САИДОВА

Бош муҳаррир: 134-86-91
Қабулхона: (тел. ва факс) 133-28-20
Бош муҳаррир ўринбосари: 134-25-46
Оила, табриклар, эълонлар: 133-04-50
Бўлимлар: 133-04-35, 134-25-46
Бухгалтерия: 132-07-41

Web-site: oilavajamiat.uz

Газета тахририят компьютер базасида терилди ва саҳифаланди.

МАНЗИЛИМИЗ:

Тошкент - 700000
Амир Темур кўчаси,
1-тор кўча, 2-уй.
«Олой» бозори ёнида.

ХОМИЙ: «Матбуот тарқатувчи» акциядорлик компанияси

ОБУНА ИНДЕКСИ - 176
Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 0169-рақам билан 11.01.07да рўйхатга олинган.
Буюртма Г - 332. Формати А-3, ҳажми 4 табоқ.
Адади - 13502
Саҳифаловчи — Ш. БАРОҚОВ
Расм — Н. ХОЛМУРДОВ
Набатчи — Б. САЙДАЛИМОВА
Мусахҳиҳ — С. САЙДАЛИМОВ

1 2 3 4 5